

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: Felső szerkesztő: Kiadja:
VÉSZI JÓZSEF. BRAUN SÁNDOR. A SZERKESZTŐSÉG.

Égész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes ssám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Egy beszéd körül...

Budapest, február 10.

(v.) Szentiványi Árpád bravuros lovas, — de nem a Pegazuson. Jó szerencse, hogy ritkán ül a szárnyas ló nyergébe, mert ilyenkor csak azt tudhatni bizonyosan, hogy honnan indult el; ámde, hogy mely célpont-hoz fog eljutni, azt az indulás pillanatában rendszerint ő maga sem tudná megmondani. A dereshaju, de tüzeslelkű Szentiványi Árpád fejét nem ok nélkül hasonlították egy tűzhányó hegy hófedte ormához; az ő közelében is mindig érezhetni holmi földalatti dübörgéseket s ha beszélni kezd, legott vulkánikus rángatózásokat mutat a politikai seismograph.

Ma is békésen indult utnak a szónoklatával, olyan békésen, hogy az ellenzék szinte csüggedten hallgatta azt az erősködését, hogy pártot a pártban alkotni sem ő, sem barátai közül senki nem akar. De mire a beszéd végihez eljutott, már akkorára titkolhatatlan káröröm ült az ellenzéki arcokon, ideges bosszankodás morajlott végig a jobboldal padjain, sőt maga a volt nemzeti párt is alig tudott elfojtani holmi kínos feszengést. Pedig hát e beszédnek olyan ártatlan volt a célja: semmi egyebet nem akart Szentiványi Árpád elmondani, mint csupán azt, amit a szabadelvűpárt értekezletén a katonai javaslatokról már kifejtett. Ámde, jóságos isten, mi lett e jámbor szándékából? A két kategóriába osztott feltételeket nemcsak újra felsorolta, hanem mintha élüket jobban ki is hegyezte volna. Aztán az a mód, ahogy e mai felszólalásának tisztán szubjektív voltát hangsúlyozta, valósággal azt a hatást keletkezett, hogy amit Szentiványi Árpád itt előadott, az nemcsak hogy nem az ő egyéni véleménye, hanem megállapodás-

szzerű kifejtése valaminek, ami jogilag és politikailag már nem is létezhet többé: tudniillik egy már négy évvel ezelőtt feloszlott pártközület posthum programjának. Szó sincs róla, hogy ide akart legyen kilyukadni az a Szentiványi Árpád, aki a mai szabadelvűpártnak alelnöke. De tagadhatatlan tény, hogy ide lyukadt ki a volt nemzeti pártnak volt alelnöke.

Szentiványi Árpád szíves engedelmével nem vesszük tudomásul azt a „testvéri” kapcsolatot, amely — szerinte — a szabadelvűpárt tagabb közösségén belül a volt nemzeti párt tagjait mintegy szorosabb családi kötelékbe fűzi. Az ilyen szólásformákból megélhet egy rövid lélekzetű beszéd; de meg nem élhet sem velük, sem belőlük egy nagy országos pártszervezet, amelynek hosszu léleketére a nemzetnek van szüksége. A többség vagy párt, vagy család. Ha párt, akkor maga Szentiványi mondta, hogy nem tühret pártot a pártban. Ha meg család, akkor családát a családban nem alkothat. Igen egyszerű és igen nyomatékos okokkal támogathatjuk ezt a felfogást. Felteszszük Szentiványiról és „testvéiről”, hogy a szabadelvűpárt táborában maguknak semmiféle előjogot nem vindikálnak s hogy tehát amit a maguk számára igénybe vesznek, ugyanazt szívesen koncedálják a többieknek is. Ha tehát legitim a Szentiványiak testvéri köteleke, akkor ugyanolyan mértékben jogosnak kellene mondaniok a régi szabadelvűpárt tagjainak valamely szorosabb szervezkedését is; s akkor az ellen sem lehetne kifogást tenni, ha azok, akiket Bánffyistakul vagy a Tisza-klikk embereiül szoktak épp Szentiványiék emlegetni, a volt nemzeti párt példáján indulva, nemcsak szorosabb szubjektív kapcsolatba lépnének egymással, hanem a mostani pártköteleken belül a multban val-

lott programjaik mellett is külön frakciók alakjában csoportosulnának. Kérdezze meg a volt nemzeti párt mai szónoka a jelenlegi szabadelvűpárt alelnökétől, hogy ez vajjon hova vezetne. A teljes disszociációhoz, ugye bár? Sem taktikai, sem elvi jellegű partikularizmus a nagy szabadelvűpárt szervezetében nem tührető. Ha az ilyesmi csak mint muló jelenség merül fel, hagyján. De állandósulnia e tünetnek valóban nem lenne szabad. A szabadelvűpárt csakis mint egységes párt állhat fenn és csakis mint ilyen teljesítheti fontos nemzeti hivatását. A pártégyesg az azonban merő káprázattá válik, ha a párt különböző politikai származásu elemei minduntalan külön csoportokba verődnek össze, akár azért, hogy egyes felmerülő kérdésekkel szemben maguknak kényelmesebb taktikát válaszszanak, akár azért, hogy a kormány cselekvésében kicsucososodó szabadelvű párt-politika egyes mozzanataival szemben a saját multjuk nevében külön elvi fenntartásokat jelezzenek. A volt nemzeti párt tagjai az ilyesmit bizonyára nagyon zokon vennék az ugynevezett Bánffy-csoporttól vagy Tisza-klikktől. Ne csodálkozzanak hát, ha amit másoknál ők is kifogásolnának, viszont a párt régi elemeinél nem kelt kedvező benyomást.

A helyes állapot, amelyre törekedni kell, az lenne, hogy a különböző csoportok, amelyekből a mai többség kialakult, ne önmagukban, hanem egymás közt ápolják a testvéri viszonyt s a szolidaritást. A kormány programjában, amely valamennyiüknek elfogadott elvi alapja, nincsenek politikai fenntartások. Ilyenek számára tehát nincs hely a pártban mutatkozó egyes árnyalatok politikai viselkedésében sem. A közvélemény bajosan lesz arra kapható, hogy első osztályu hazafiaknak tekintse azokat, akik egyévi felmon-

TÁRCA

Narancsvirág.

Narancsvirág apró japáni lány volt
Es jól tudta pengetni a gitárt,
Dalába' szilaj, mély fájdalom lángolt
S facipőin vígan tipeget járt,
Amig egyszer csak... óh, mily gonosz álom —
Áthozta egy hajó az Ocsánon.

Nagy, szürke városba vitték, ahol
Narancsvirág szépen fölöltözött
o ha jött az este, dalokat dalolt
Idegen, lármás emberek között,
Aki között nem akad jó barát
S akik nem értik meg az ő dalát.

És Narancsvirág kapott pénzt, sokat.
Ezüstös fejdísz, legyezőt, ruhákat...
Mégis, ha jött a kődös alkonyat,
Narancsvirágot elfogta a bánat
Egy más, szinesebb alkonyatra gondolt
És végigreszket a nagy fájdalomtól.

Az volt az alkony... Amidőn a nap
A sárga tenger vizébe merül,
A fák közt szines lámpák gyulanak,
Muzsika szól a kerteken belül,
Biborban úszik a virág a fán,
Biborban furdik az egész Japán.

Az volt az alkony... Lenn a tengeren
Apró sajkában várta egy legény,

Egy-két pillantás és ő lenn terem...
Könny csillan meg Narancsvirág szemén
S a zokogása csukló, szakgatott:
„Vigyetek vissza, mert itt meghalok!”

És meg is halt. A honvágy ölte meg.
Árván maradt a cédrusfa-gitár.
Az arcán titkos mosolygás lebeg...
Oh, tán a lelke odahaza jár,
Hol lótsz simul a vizekre lágyan,
A bűvös-bájos, csodaszép Japánban.

Farkas Imre.

A hol a pénz nem isten

— REGÉNY —

Irta: JÓKAI MÓR

(49)

Nekem nincs se hazám, se nemzetem.

Nehéz mondás! — És lehetetlen.

Lehetünk hajótöröttek, foglyai a földnek, elítéltek a sorsnak, mely számított egy hozzájárulhatlan szigetre, még jobban ideláncolva a családi boldogságtól, a paradicsomi bőségtől; de azt el nem feledhetjük soha, akiről a költő azt énekl: „messze képét bujdosó magzatja még Kalypso keblén is iratja.”

Kik ezek az emberek itten? Akiknek se hazájuk, se nemzetük?

Majd megtudom én azt...!

Az esős évszak mindnyájunkat a hajóra szorított össze. Mi ketten a Capitanóval sakkoz-

tunk, a hölgyek szőttek, fontak. Mária valam meglepetésen dolgozott, ami engem érdekelhetett, mert rögtön kifutott a mellékszobába a teremből, amint én beléptem, s ott beszélgetett a Bebével, míg én játék végeztél hozzá nem kezdtem a historizáláshoz; akkor kijött munka nélkül s közel ült hozzám, hogy egy szavamat is el ne szalaszsa. A Donna is abbahagyta akkor a takácsmunkát, ami zajjal jár.

En itt mostan eleven krónika voltam.

— Ti már tizenhárom év óta nem tudtok semmit az elhagyott világról! — mondtam én a Capitanóhoz fordulva.

— Bizony ide hírlap nem jár.

— Te e szerint odáig ismered az országok történetét, ahol azt a Revue de Rousse 1889-ben befojezte. Pedig azóta is mozog a föld. Beszélhetek róla?

— Nem bánom. De előbb a fiuk hadd menjenek dolgukra.

Mi volt a dolguk? Csavarókeréken hurt sodrottak a teknőc beleiből. Ez jobb lesz a tegez felajzására az eddig használt pálmaháncs-idegnél. Aztán meg nyilvesszőket faragtak bambuszadóból, amiknek a csidjét élesre köszörült kagylóhéjak képeztek (vas hiányában).

A Capitano egész szakismerettel támogatta őket, hogy a tegez ijját, mely a legkeményebb teakfából készül, hogyan tegegyk hajlékonyná a gejzir gőzére tartva; később újra megkeményszik. Arra is beoktatta őket, hogy a nyilvesszők hegyét képező csigaszilánkokat hogyan erősítsék meg a kenyérfá gyantájával, mely most lágy az esőtől, könnyű lesz a nyilvessző hasadékába

dásra szavaznak a kormánynak bizalmát, ellenben selejtesebbnek látva azok hazafiságát, akik a politikai életben nem barátai a határidőüzletnek s ki merik bátran jelenteni, hogy a szabadelvű kormányprogram alapján változatlan hűséggel támogatni kívánják a kormányt mindaddig, amíg a szabadelvű tábor bizalmára méltónak mutatkozik.

ORSZÁGGYÜLÉS

Budapest, február 10.

Már tegnapra várták, de csak ma jött meg a volt nemzeti párt válasza Mozóssy Béla pikáns támadására. Mikor gróf *Benyovszky* Sándor, az ülés első szónoka, befejezte beszédét s benyújtotta határozati javaslatát, melyről ennivaló eszinteséggel árulta el, hogy ez nem *obstrukciós határozati javaslat*: a padok gyorsan megteltek s általános várakozás közben szólalt meg *Szentiványi* Árpád.

A volt nemzetipárt elnöke s a mai szabadelvűpárt alelnöke az első szavaival, ugy látszott, nem üti meg a legszerencsésebb hangot. Azt mondta, hogy a volt nemzetipárt tagjait husz esztendőn keresztül két oldalról szorongatták s ez a testvéri érzést úgy kifejlesztette bennük, hogy ma is testvéreknek érzik magukat s párt ugyan nem lehetnek a pártban, de külön konferencia nélkül is őrzik régi híreiket, régi programjukat.

Ez a kijelentés gúnyolódást váltott ki a szélsőbalból s nem ragadta el a többséget sem.

— Tehát vannak *testvérek* a pártban és vannak *ellentestvérek!*

Most még fokozottabb érdeklődéssel lesték *Szentiványi* szavait, hogy talán a szélsőbal malma hájtják a vizet. S bár *Szentiványi* azt kezdte fejtegetni, hogy a nemzeti párt személyes érdekek nélkül ment a fuzióba s hogy nemzeti követeléseit katonai téren nem ejtette el, csak megnyugszik a miniszter ígéretében: lassanként egészen más nyilatkozatokba sodorták a szélsőbal gúnyos közbeszólásai. Most már arról beszélt, hogy a miniszter ígéreteiben csak azért biznak, mert egyes-estendős törvényről van szó s addig lehet várni. Most már úgy hangzott a volt nemzeti párt önvédelme, mint egy időkhöz kötött bizalom hangsúlyozása, amire a szélsőbal azt kiáltotta: *ez határidőüzlet!* — a többség pedig nem mondott semmit, de nem is lelkesedhetett.

Azt kiabálták a szélsőbalról:

— Mit ígért a miniszter? Semmit sem ígért. Azt mondta önöknek, hogy *lassan, lassan, lassan!* Ez vice, de nem ígéret. S önök mégis megnyugodtak. Azt mondta önöknek, hogy tartsak fenn a kivánságok mindkét csoportjára eszelekvési szabadságukat s önök ezt a viccet is ígéretnek minősítették.

Az egész beszéd vegyes hatással volt. A szélsőbal gúnyolódott és örült, a szabadelvűpárt hallgatott és nem volt elragadtatva. Künn a folyosón pedig a szabadelvűpárt régi tagjai is kifakadtak:

— A szabadelvűpárt alelnökének nem szabad így beszélni!

— Ezt nevezik ők beolvadásnak?

— Ha ők egymás közt testvérek, akkor mik vagyunk mi?

Nagy torlódás, szócseta, vitakozás volt a folyosón s a szünet alatt látható volt, hogy gróf *Apponyi* Albert hosszabban tanácskozik a miniszterelnökkel, majd gróf *Andrássy* Gyulával. Apponyi a szünet után nem is ment vissza az elnöki székbe, hanem künn maradt a folyosón, ahol szabadelvűpártiakkal és ellenzékiekkel sokáig beszélgetett.

Benn a tereben szünet után *Szatmári* Mór beszélt s bevezetésül a szélsőbal zajos tetszése közben szedte szét *Szentiványi* nyilatkozatát. Ez a bevezetés hatott, de a tulságosan elnyújtott beszéd aztán kissé kifárasztotta a Házat. Saját pártja hálásan fogadta persze a beszédet, de három óra hosszat beszélni egy kiesít sok.

Az ülés végén elfogadták a miniszterelnök indítványát s így holnap már ötórás lesz az ülés.

A képviselőház ülése február 10-én.

— Kezdeté délelőtt 10 órakor. —

Elnök: Gróf *Apponyi* Albert.

A kormány részéről jelen vannak: *Széll* Kálmán miniszterelnök, *Lukács* László, báró *Fejérváry* Géza, *Wlassics* Gyula, *Láng* Lajos, *Cseh* Ervin, *Darányi* Ignác.

Elnök: Az ülést megnyitván felolvassák és hitelesítik a tegnapi ülés jegyzőkönyvét.

Bemutalják a miniszterelnök átiratát, melyben értesíti hogy a brüsszeli cukoregyezmény beiskelyezéséről a cukortörvény módosításáról és kiegészítéséről a szék törvényjavaslatokat a király szentesítvén, azok mint I. és II. t-cikk az „Országos Törvénytár” után kihirdetettek.

(A napirend.)

Gróf *Benyovszky* Sándor: Ha háboruba keveredünk Oroszországgal, akkor kétélfő kellene ha-

colnunk és úgy is 150.000 ember lenne egy-egy hadseregben és ennek a hadseregnek is rettetenes feladat lenne az élelmezés. Miért akarjuk hát emelni még a létszámot. Feleslegesnek tarja a létszámemelését, ha nem is tudnák azt a nagy hadsereget élelmezni.

Gabányi Miklós: A költséget fedezik a Habsburgok pénztárából...

Gróf *Benyovszky* Sándor: Elismeri, hogy a hármasszövetségnek jó oldala is van, de rossz oldala elenyészlyzza ezt. A hármasszövetségnek csak defenzív jellege volt de most offenzívva változott. Ele Oroszország és Franciaország ellen irányul.

Az orosz cár a hágai békekongresszuson megkísérelte az örök békét de a kezdeményezést egyik állam sem meri magára vállalni. Ha önálló külügyünk volna, akkor lehetne talán reményünk ennek a kérdésnek elintézésére, de mai diplomáciánkban annak ügyességében nem bízok. Szólok ezután határozati javaslatot nyújtok be, amely szerint utasítatik a kormány, hogy tegye magát érinkezésbe a külügyi képviselőkkel és hason oda, hogy ez lépéseket tegyen a nagyhatalmak külügyi képviseleténél egy olyan 5 vagy 10 évre szóló egyezmény megállapítására nézve, amelyen belül a nagyhatalmak köteleznék magukat, nem emelni a hadseregük létszámát. (Helyesítés a szélsőbaloldalán.) sem újabb szerkezeti egyezreket és árgyukat be nem hozni. (Helyesítés a néppártos s a szélsőbaloldalán.)

A két éves katonai szolgálati idő behozatalát sürgeti. A három éves katonai szolgálat nemzetgazdasági szempontból káros. Hátabvalónak tartja a katonai terhek emelését, mert az ország nyomorban van, amint bizonyítja ezt a szocializmus és a kivándorlás is. A javaslatot nem fogadja el. (Zajos helyeslés a szélsőbaloldalán.)

(*Szentiványi* beszéde.)

Szentiványi Árpád: A szönyegen levő, u. n. katonai javaslatok tárgyalásánál leginkább azért kívánok felszólalni, mert a mult szombati ülésen *Mezőssy* Béla t. képviselőtársam jónak látta aposztrofálni a volt nemzeti pártot. Azt a pártot, melynek én egyik szerény, de lelkes tagja voltam két évtizeden keresztül. (Ugy van! Ugy van! hallgadj!) Azt a pártot, amelyik a nösszu küzdelemben mind a két oldalról nyomta, ugy össze lett préselve, hogy azt mondhatom, hogy egy családot képezett és ha a testvéri szeretet kifejlődhetik egy csoport ember között, mondhatom, hogy ezek között kifejlődött. (Halljuk! Halljuk!)

Akkor, amikor... (Nagy zaj a szélsőbaloldalán.) kérem, társaim és megérdemlem, hogy engemet is meghallgassanak. Akkor, amikor azt a pártot — amelyik ugyan megszűnt létezni, de a képviselő urak jelen vannak most is — támadják, kötelességemnek tartom azt megvédelmezni. Azt mondta a t. képviselő ur beszédében, hogy (olvassa): „Két luzitól ismert a magyar politikai élet, az egyik az 1875-iki Tisza Kálmán-féle luzitól, a másik a volt nemzeti pártunk beolvadása a szabadelvűpártba. E kettő között kívánom én a párhuzamot megvonni. A Tisza Kálmán-féle luzitól annyit értett a nemzet érdekeinek és politikai érdekeinek, hogy évtizedek hosszú folyamata is kevés volt arra, hogy ezt a kalamitást az ország kivegye. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalán.) Most az a kérdés, hogy a volt nemzetipártunk luzitója is a régi, a megtört nyomokon halad-e, avagy volt tagjai ragaszkodnak-e a szabadelvűpárt kereteiben is

kenni; de a tüznél megkeményszik, mint a borostyánkő.

Pedig mibe került volna neki két puskát előhozni a fegyvertárából, hozzávaló töltényekkel s ezzel ajándékozni meg őket. Ot perc alatt megtanultak volna vele banni.

Hagyta őket tegzet, nyilat készíteni.

Mikor elhagyták a termet, akkor felszabadított a szólásra:

— Most már beszélhatsz.

Mín kezdjem?

A *Capitano* könyvtárában vegyesen voltak francia, angol, olasz, spanyol könyvek, tehát ő ezeket mind értette, akármelyiknek a nemzetéhez tartozhatott. Válaszatanom kellett.

— Beszéljek Spanyolországról?

— Nem bánom.

Erre a szóra a *Padrone*, ki csendesen szorjtyogtatta az üres pipáját, fölállt a szögletből s nekivetette a hátát az ajtónak. Be ne jöjjön senki. Itt mindenki spanyolul beszélt.

— Itt a legelső példa, — mondám én, — ami világossá teszi az én állítáomat, hogy minden nemzet önfenntartási kötelessége a fegyverkezését úgy tökéletesíteni, ahogy azt az újabb hadászati találmányok ráparancsolják.

A *Donna* félbeszakított. Egy kis asztalkát tolt elem s arra három poharat tett le, amiket teletöltött idei pezsgőmussal.

Én magamban gondoltam, hogy bizony pedig itt nem kerül ma áldomásivásra. A téma nem arra biztat.

Folytattam.

— Már tizenhárom év előtt is forrongott Kuba-szigete, fellázadva az anyaország ellen. Katonát küldött Spanyolország a lázadók ellen sokat, de azoknak nagyrésze, vezéreivel tisztjeivel

együtt, nem volt hadiszolgálatra betanítva. A lázadó négerek, mulattok minden esatétérén megverték a castiliani bajnokokat. Külön-külön mind hős volt a spanyol, de együtt nem csataképes hadsereg. Hadibajók mind régi rendszer alkotásai, nem bírtak megmérkőzni a felkelőknek segélyére siető északamerikai hajókkal. S a hadjárat vége az lett, hogy az egykor oly hatalmas Spanyolország elveszté tengerentuli birtokainak drágagyöngyét, Kubát; elvette tőle Észak-Amerika.

Néztam a hatást az arcokon. A *Capitano* nagy füstkarikát fújt a levegőbe s hidegvérrel mondá:

— Hát ebből nem lesz egyéb baj, mint hogy ezentul a spanyol toreador nem fog havannát színi, hanem a hazai kapadobány fogja ezentul a nyelvét csipni, szemrehányásul, amért ahelyett, hogy otthon bikákat öldösött, nem sietet Kubába négereket ölni.

(Folytatása következik.)

Elbeszélők.

— A *Budapesti Napló* eredeti tárcája. —

Irla: *Molnár* Ferenc.

Elvélre is nem lehet mindenki olyan elbeszélő, mint *Guy* de *Maupassant*. Ehhez sok olyan dolog kellene, ami nincs meg azokban az urakban, akik valamely társaságban történeteket mondanak el. Oktalanság volna tehát mindenkitől, aki a társaságban szót kér, hogy valamit elbeszéljen, azt kívánni, hogy hasonlítson az elbeszélők királyához s folyamatosan, művészi takarékoság, rövid, de világító jellemzés dolgában semmi kivánnivalót ne hagyjon. De szintén megvallja, amit nekünk szegény publikumnak némely elbeszélőktől el kell tűrnünk,

az egyszerűen hallatlan. Egyszerűen kétségbeesítő, hogy minden ember kitünő előadónak tartja magát s végigszenvedtetni egy-egy társasággal a világ összes kinjait, míg valamely bula kis történetet memóriának kinstárában elhelyez. Azokból az urakból, akik ily módon élnek vissza a türelmünkkel — mert többé-kevésbé minden ember abból él, hogy valamely irányban visszaél a többiek türelmével — ezekből az urakból, mondom, egy kis csokort kőtöttem, amelyet ajánlok a türelmesen hallgató emberiség szíves figyelmébe.

Ime, vegyük előnek azt a csoportot, melyet ezzel a névvel próbáltam összefoglalni:

Az elakadó.

Az elakadó egy bizonyos pontig folyamatosan és ügynesen mondja el a történetet. Egy bizonyos ténnyel, amely azonban mindig, kizárólag jelentéktelen, elakad. Valami nem jut eszébe. A történetet nyugodtan folytathatná tovább, de ne adj Isten, hogy folytatná. Az érdekes történet — mert a nyomorult mindig érdekesen kezd — elakad, a hallgatók pedig a bosszankodás és nyugtalanság vegyes érzetével térnek át más tárgyra. Ime egy kis példa:

— Képzelmek — mondja az elakadó — mily érdekes eset történt velem tegnap este. Kijövök a kávéházából, hogy hazamenjek vacsorálni, s mikor a köruton a Rákóczy-ter közelébe érek, látom, hogy egy ember a gyalogjárón fojtogat egy asszonyt. Az asszony segítségért kiabált s már szaladtak is feléje a járőrök, amikor egyszerre egy suhanc, nagy konyhakkal a kezében, kiugrik az... az izé... na... ejnye, hogy is hívják azt a kis utcát ott a... ejnye...

— Nem baj, nem baj — mondják a többiek — mondja tovább! Mit csinált a suhanc a késsel?

— Nem, nem — dühösködik az elakadó — az ördög vigye el, hogy is hívják azt az utcát? Izé... izé-utca... na! Ha az ördög elvisz, so jut eszembe!

Es nem mondja tovább a történetet. Az utca másnap délben jut eszébe.

a múltban vallott elveikhez? Az 1875-iki fuziónak a következménye volt — arról én beszélni nem akarok, nem is beszélhet róla mert azt tiltja a józanság, (Ugy van! Ugy van! a jobboldalon.) de méltóságasság megengedni, hogy a két fuzió közti különbséget feltüntessék egy pár szóval. (Halljuk! Halljuk!)

1875-ben a fuzió alkalmával az ugynevezett bal-közép kikötött magának rögtön három tórcát és azzal átvette a vezetést. A nemzeti párt beolvadásánál a paktumot megcsinálva, mondhatom, de talán nem is kell mondanom, mert hisz az azok a képviselő urak, akik részt vettek a paktumban, tudják, hogy arról, hogy személyekkel hozakodjunk elő, még csak szó sem volt. Személyes motívumok abba nem játszottak bele. De nem is kell ezt bizonyítanom, mert hiszen méltóságasság megengedi, nincs a volt nemzeti párt tagjai közül egy sem abban az állapotban, azon a helyen, ahol az ország vezetése, méltóságasság megengedni egyedül és pártatlan a maga nevében, hogy egy husz és egynéhány esztendőig küzdő párt összeolvad a hatalmon levő párttal és azért semmit sem nem követel, sem semmivel meg nem kínálja.

Komjáthy Béla: Sem nem kap semmit. (Mozgás a szélsőbaloldalon.)

Keoskemény Ferenc: Sem nem változtat semmit a dolgokon! (Zaj. Halljuk! Halljuk!)

Szentiványi Árpád: De menjünk tovább. Azt mondja a t. képviselő ur: „Majd meg fogjuk látni. Kérem örvendezni, hogy több oldalról is hallom egy-szerre az igent... vagy pedig esetleg csak több tudással és nagyobb ügyességgel fogják végig játszani azt a fuzionális színijátékot, amelyet Tisza Kálmán és párhívei szintén eljátszottak.”

Kubik Béla: Teljesen igaz volt!

Szentiványi Árpád: És a konkluziójában mit mond a t. képviselőtársam? Először is beismer ennyit: „Ami a közhatalomok becsületének, a közigazgatási visszaélések megszüntetését illeti, koncedálom, ebben a nemzeti párt elvei ma Magyarországon diadal arattak.” Hát bocsánatot kérek, ezt a t. képviselő ur semminek sem tartja?

Hát nem ezen indul ki azután minden nem ezen lehet képzelti azután azokat a nemzeti vívmányokat, amelyeket a nemzeti párt minden alkalommal hangoztatott. (Zaj a szélsőbaloldalon.)

Keoskemény Ferenc: Ez talán nem egészen a nemzeti párt érdeme!

Olay Lajos: Meg kell mutatni, itt az idő! (Halljuk! Halljuk! jobbról.)

Szentiványi Árpád: De azt mondja a t. képviselő ur: Ez a mult. Amde itt van a jelen. A történelem órája ütött a váltó lejárt és a nemzetnek joga van megkövetelni azt, hogy a nemzeti párt ezeknek a bevallott elveknek a végrehajtásáról gondoskodjék. Minden aposztasia a politikában kétségteleűl nagyon sajnálatos. Sajnálatos, mert a nép hitét megrendíti azokban a férfiakban akikben bizott, mert elveszti a komolyságát az a küzdelem, amelyet egy politikai párt évüzekdek át harcolt, de a legveszélyesebb neme az aposztasiának az, hogy ha egy új pártba belépve, csak annyit mondunk, hogy mi kívánjuk, mi követeljük a nemzeti vívmányok keresztülvételét, egyébként tenntartjuk a jövőre néve cselekvési szabadságunkat. Hat t. képviselőhöz, a volt nemzeti párt megszünt tenni. Párt a pártban nem létezhetik. (Ugy van! Ugy van! a jobboldalon.) Mi nem tartottunk konferenciát azonban én megragad

gadtam az első alkalmat arra, hogy szólásra jelentkeztem, amidőn a szabadelvű párt a katonai javaslatok tárgyalását kitiltte. Ott előadtam kívánságaimat. Tudja a képviselő ur nagyon jól — ha csak véletlenül el nem olvasta azokat a lapokat, amelyekben az a beszéd magjente s ez esetben nem restellem, szívesen felolvasom azt most is, hogy az egész világ tudja és hogy az ország meggyőződjék arról, hogy azokat a kívánságokat, amelyeket vallottunk, amelyeket kívántunk akkor, mikor mint nemzeti párt működünk kívánjuk és magunknak mondjuk még most is. (Zaj a szélsőbaloldalon.)

Poszgay Miklós: Nem mernek semmit sem csinálni!

Szentiványi Árpád: Az első csoportba tartoznak azok a kívánalmak, amelyek rövid időn belül megvalósíthatók. Tehát a legközelebbi hasonló előterjesztés még azon esetben is, ha az előterjesztés, amit különben kívánatosnak nem tartok, ismét ideiglenes rendszabály jellegűvé bír és olyanokra, akik leghevesebben a véderőtörvény általános reformjával kapcsolathatnak össze. Az első a zászló-és jelvénykérdésnek hadseregünkben és kőzületményeinkben közjogunknak megfelelő megoldása; továbbá, hogy a magyar ezredeknek a lehetőségig magyar tisztekkel való ellátása és ebből a csebből a magyar honosságú tiszteknek a magyar ezredbe való visszahelyezése. O felseje 1898-ban kiadott rendelkezés végrehajtása hogy a katonai büntetőpörrendtárs reform a mielőbb létesüljön és életbe lépjen. (Zaj a szélsőbaloldalon.) Erre nézve, t. képviselőhöz, nem olvasom fel a honvédelmi miniszter urnak akkor mondott beszédét. Megmondta egészen nyíltan és őszintén a miniszter ur, sőt még hozzátette azt is, hogy én nem ígértem meg soha, de ezt ígértem. No-hát, ez talán mégis csak valami.

Poszgay Miklós: De időpontot nem jelölt meg! (Nagy zaj a szélsőbaloldalon.)

Blaskovics Ferenc: Napot így kérdésben megjelölni nem lehet! (Nagy zaj a szélsőbaloldalon.)

Szentiványi Árpád: Egy egy évre szóló törvényjavaslat tárgyalásánál csak úgy incidentaliter előrúntani egyes kérdéseket, hogy ezt nekem most csinálni meg, szerintem nem lehet! (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Harminehat év óta kérjük sőt követeljük!) Kérem, méltóságasság meghallgatni!

Én kérem, hogy a véderőtörvény végrehajtásánál az 1876-ik évi XII. t. cikk 12. §-a értelmében a védőkötelezési kedvezmények megítélésénél a honvédelmi miniszter legyen a legelsőbb fórum, hogy az anyagi áldozat biztosabb megállapításánál a hadsereg létszáma időnkint törvényhozás útján állapíttassék meg.

Pohler Győző: Ez már a második csoport!

Szentiványi Árpád: Valamint azt is, hogy az 1869 előtti tennál állapotokhoz visszatérve, a közös hadseregnek póttartaléka, természetesen megfelelő számarányban, kontingentáltsásk, a többi hadkötelesek mind a honvédség körébe tartoznak. Végül törvényben mondanék ki, hogy magyar honos, kivéve a horvátországi illetőségeket tiszti rangot a magyar ezredeknek csak azon esetekben nyerhessen, ha a magyar nyelvet bírja. En nem mondom, hogy ezeket a honvédelmi miniszter megígérte...

Langyel Zoltán: Nem is ígérte! (Nagy zaj a szélsőbaloldalon. Halljuk! Halljuk! jobbfelől.)

Poszgay Miklós: Ha meg is ígérte volna, akkor sem tartja meg!

ben egy magyar óras, az ember nem is hinné, hogy mily nagy szerepet játszottak ezek a bécsi magyar órásk, akik ezeket az empire-órákat csinálták...

Az empire-óra. Ez az ő szerelme, ez az a részlet, amelyről végleg elzagzott a történetről, s most már a mellékisnem szalad. Soha többé a fővonalra nem kanyarodik vissza.

A hasonló eset tudója.

Egyike a megdöbbenő embereknek. Elmondhatsz neki, amit akarsz, ő rögtön tud rá egy hasonló esetet. Ez még nem volna bosszantó, de a hasonló esetet a nyomorult felcitrizza évszámokkal, címekkel, adatokkal, úgy, hogy sokkal igazabbnak látszik, mint az, amelyikhez hasonlít. Ha végül próbára akarod tenni és feltalálod neki a legborzalmasabb hazugságot, arcan egy vonás se változik meg, hanem nyugodtan elmond egy hasonló esetet, amely gróf Kunitz feleségével történt 1832. tavaszán a verpeléti kiserdőben. Es ha te mindenáron meg akarván őt fogni, a legszemtelenebbül hazug történeteket találd ki, ő mindenkire elmondja a maga kis hasonló esetét nevekkel, dátumokkal és a hely megjelölésével, úgy, hogy végül hanyatt-homlok menekülsz előle, de nem anélkül, hogy utána ne kiáltssa:

— Ugy-e meg akart fogni? Engem nem lehet! Sőt tudok egy hasonló esetet, amikor egyszer összekerültem Eötvös Károlyival az Abbázia-kávéházban és ő is meg akart fogni, tudniillik...

Egyelőre elég ez a négy elbeszélő. Leírhatnám még a hosszadalmas, a pointe-gyilkost, a végét-előlejtőt, a tulliciatót, az egy történetet százszor elmondót stb. s végül kiterjeszkedhetném a női elbeszélőre, aki teljesen külön típus, de félek, hogy magam is a föntebb megírt elbeszélői hibák valamelyikébe esem. Már pedig nincs szomorubb figura, mint a csufoló, aki végül maga is csufolóvá válik.

Szentiványi Árpád: ... de vissza sem utasította. Emlékezzenek csak a t. képviselő urak vissza, hogy eddig minden olyan kívánságot, amely a katonákkal volt összekötöttesben a legridegebben utasítottak vissza. (Zaj és mozgás)

Poszgay Miklós: Ó felségének a parancsát sem teljesítették! (Nagy zaj.)

Szentiványi Árpád: En már kihallgattam a képviselő urakat, kérem tehát hallgassanak meg engem is! (Halljuk! Halljuk!) En azt tartom, hogy ebben mégis csak van valami közeledés. (Zaj.) Belátom, hogy súlyos pénz- és véráldozatot kíván ez a törvényjavaslat!...

Keoskemény Ferenc: Krokodil-könnyek!

Szentiványi Árpád: ... de én a magam részéről még azt is megszavazom, (Helyeslés jobbfelől. Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Tudjuk!) csakhogy azt az úrt, amely kétségtelenül megvan a hadsereg és a nemzet között (Mozgás jobbfelől.) ezzel a nemzeti vívmányal töltöts be. Ezenfelül annak, hogy egyik részt megígérte a honvédelmi miniszter ur...

Keoskemény Ferenc: Nincsen semmi virtus abban az ígéletben!

Poszgay Miklós: De meg nem tartja!

Szentiványi Árpád: ... a másik részét pedig vissza nem utasította, van még ennek egy más következménye is. (Halljuk! Halljuk! a szélsőbaloldalon.) Amint én a szabadelvű pártban kijelentettem, kijelentem itt is hogy ha az első pontban kívánt kívánalmak nem teljesünek addig, míg hasonló törvényjavaslat fog betervezni, vagy ha a második csoportban kívánt kívánalmak a véderőtörvény revíziójáig nem teljesítenek; én azokat a javaslatokat sem az egyik, sem a másik esetben megszavazni semmi viszonyok és körülmények között nem fogom (Mozgás és zaj.)

Poszgay Miklós: Mikor már a nemzet tönkrement, akkor nem szavazzák meg! (Nagy zaj.)

Polczner Jenő: Azt is ígérték, hogy a kvótát nem eme ik és mégis megszavazták!

Keoskemény Ferenc: A kvótát is megszavazták Horánskyval, pedig hazárulónak mondták azelőtt azt, aki megszavazza. (Folytonos zaj.)

Elők: (csenget): Csendet kérek, képviselő urak. Tessék a szónokot nyugodtan meghallgatni! (Halljuk! Halljuk!)

Szentiványi Árpád: Nem tudom, mennyi hitet adnak a t. képviselő urak egyes kimondott felírásoknak, de én a szavamat még sohasem szegtem meg. Igaz, hogy én ezt csak a magam nevében mondtam, de éppen azért hangoztattam azt a nyomásból összecsomósodó testvéri szeretet, amely még ennél a volt nemzeti párt közt ma is. (Mozgás jobbfelől.) Meg vagyok róla győződve, ha ezek a kívánalmak nem teljesünek, azok a képviselők, akik nem lesznek akkor a képviselőházban, ugyanugy fognak tenni. (Igaz! Ugy van! a baloldalon.)

Keoskemény Ferenc: Csak a Horánsky-kvóta támaszt bennünk kétséget!

Szentiványi Árpád: En nem bánom a kétséget!

Beöthy Akos: Halljuk! Tessék csak folytatni!

Szentiványi Árpád: Megengedem, hogy van még más követelésünk is katonai téren. (Halljuk! Halljuk! a szélsőbaloldalon.) Az egyik a katonai oktatás. Méltóztatik emlékezni, hogy 1894-ben előadottuk azt a megoldást, legalább elvben, hogy ezen az alapon teljesítsük a katonai oktatást, amint a hadapródok-lakban és a Ludoviceum kibővítésével megtörtént. (Mozgás a szélsőbaloldalon.) Ez mar oly alap, amelyet csak teljesíteni kell és az egész ügy jó mederbe fog terelteni.

Thaly Kálmán: Négy-öt tantárgyat ma is német nyelven adnak elő. Önök előadatik, de mi tiltakozunk ellene! (Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

Szentiványi Árpád: A másik követelésnek mondták a nyelv kérdését. (Halljuk! Halljuk! a baloldalon.) Hivatkozom arra a beszédre, amelyet akkori vezérünk a véderőtörvényjavaslat tárgyalásánál mondott. (Halljuk! Halljuk!) Azon az alapon vagyunk ma is és azt az álláspontot olvasta föl második felszólalásában gróf Andrássy Gyula. (Ugy van! balfelől.)

A szabati ülésen, mikor közbeszóltam Mezőssy Béla t. barátom beszédébe, hogy, aki zölden vagyja le a buzát, az nem eszik belőle, ő erre azt felelte: sajátságos buza lehet az, amelyet 26 évvel ezelőtt vetettek el, de még most sem ért meg. (Zaj a szélsőbaloldalon.) Engede met kérek, én azonban abban a meggyőződésben vagyok, hogy mi csak négy év óta vetjük a buzát, de jól van, elfogadom, hogy 26 év óta vetjük, csakhogy hát a mi buzánk kikelt és legalább zöld, tehát valami eredmény mégis van, mert azokat az eredményeket, amelyeket elértem, vívmányaim tekintem a magam részéről és van közte olyan is, amelyet eredménynek ismert el még Mezőssy Béla t. barátom is. Es ha én azt elismerem, hogy mi 26 év óta vetjük és még nem érett meg, akkor a t. képviselő urak is ismerjék azt el, hogy ők pedig 36 év óta folytatják politikájukat anélkül, hogy velettek volna. (Zaj a szélsőbaloldalon.)

Blaskovics Ferenc: Annak még csak nyoma sincs! (Zaj és mozgás a szélsőbaloldalon.)

Szentiványi Árpád: En tehát azt az ítéletet, amelyet Mezőssy t. barátom a volt nemzeti pártá mondott, (Zaj a szélsőbaloldalon.) legalább is igazságtalannak és méltánytalanak tartom. (Nagy zaj és ellentmondás a szélsőbaloldalon.)

Az akarom még csak kijelenteni, hogy én a tett ígéletben bízom, (Mozgás és derűtlenség a szélsőbaloldalon.) ha az nem teljesül, fenntartom magamnak a cselekvésszabadságot arra nézve hogy majdan azt a javaslatot, mely hasonló természetű lesz, semmi viszonyok és körülmények közt megszavazni nem fogom.

Kubik Béla: Szuverén magyar nemzet! Baró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter: Igen, a magyar nemzet szuverén, de Kubik Béla nem az!

Szentiványi Árpád: ... most pedig, minthogy tudom, hogy ez egy bizonyos összegnél többbe nem

A visszamenő.

Ez is elég gyakori típus. Az elbeszélésben folyton előre akar haladni, ehelyett azonban folyton visszafelé megy. Rövid példa:

— Bemegek az este a Royalba vacsorázni és halat rendelék. Tudja, nagyon éhes voltam, egész délután szaladgáltam abban a becsületbeli ügyben... hiszen tudja, tegnapelőtt történt közöttük az összeveszés, de alapszámban véve már évek óta haragudtak egymásra, már 1896-ban is egyszerű, a kiállításon összepofozkodtak...

Vagyis három másodperc alatt, hat évet ment visszafelé. Ha az ember ilyenkor meg nem szünteti, visszamegy a történelem előtti időkbe. Előre soha.

Az elágazó.

Ez az, amelyik a részletekbe szerelmes. Mondja a történetet s hol az egyik részletbe szerte bele, hol a másikba. Némelyiknél, hogy a fő-történethez hű maradjon, áldozatot hoz és kijelenti, hogy „na de majd ezt elmondom máskor”. De mint mindenkinél az életében van egy igazi szerelem, úgy ő is halálisan beleszeret végül az egyik részletbe s ennek a kedvéért a fő-történetről végleg lemond. Ime:

— A legutóbbi választáson nagyszerű dolog történt velem és Kun Pistával, tudják, az a kis szöke, aki két évvel ezelőtt elkergette a feleségét egy huszártsizt miatt... na de majd ezt elmondom máskor... szóval megyünk Kun Pistával a választás reggelén egy beteg szavazópolgárhoz, aki különben egy igen érdekes ember volt, mert tüdővész és volt és nyolcvanöt éves korában még meg is nősült. Az orvosok azt mondták, hogy a tüdije annyira elszenesedett, hogy... na de majd ezt elmondom máskor... Hát megyünk Pistával a beteg szavazóhoz és megkérdőzzük tőle, hogy kire fog szavazni. Azt mondja, most még csak kilenc óra... tudják, egy olyan régi óra állt a tródon, nekem is van egy olyan óram, újabb időben már hamisították ezeket az órákat, de az enyém még valódi, a század elején csinálta Bécs-

kerülhet és csak egy évre szól... (Nagy zaj és ellentmondás a szélsőbaloldalon.)

Posztagy Miklós: Örökös teher! (Zaj.)
Szentiványi Árpád: ... nem örökös, kijelentem, hogyha nem teljesül a kívánságom, akkor nem szavazom meg. (Folytonos nagy zaj a szélsőbaloldalon.) A képviselő urak kedélyét felizgatni nem akarom, kijelentem hogy az elmondottak alapján a törvényjavaslatot elfogadom. (Helyeslés jobboldal.)
Elnök: Az ülést 10 percre felfüggeszti.

(Szatmári beszéde.)

Szűnet után:

Az előző székelt Dániel Gábor alelnök foglalta el.

Szatmári Mór: Reflektál Szentiványi beszédére. Különbös hatást tett a beszéd minden oldalán. A beszédben a politikai transzformáció ünnepe látna. Találva érezte magát a régi nemzeti párt Mezőssy beszéde által. Ennél a fuzionál személyes motívumok nem forogtak fenn Szentiványi szerint. Hiszen ő is a fuzió révén jutott a szabadalvűpárt alelnöki székébe. (Derűtség a jobboldalon.)

Kubik Béla: Ez is politikai befolyás! Mindenestre kívánatos!

Hentaller Kajos: Hát Gulner kapott volna Lipót-rendet, ha nemzetipárti marad? (Zaj a jobboldalon.)

Szatmári Mór: Az „összeomlasztó” párt ma, amikor bent van a szabadalvűpártban, akkor is a testvériséget és családi köteleket emlegeti és családi érdekeket akar előmozdítani, (Zaj a középén.)

Blaskovich Ferenc: Micsoda családi érdekeket? Miféle gyanúsítás ez? (Zaj és mozgás a középén.)

Szatmári Mór: Politikai érdekekről van szó. A nemzeti vívmányok, amelyekért évtizedeken át küzdötték Szentiványi szerint ezután fognak érvényesülni! Érvényesítse a párt most, amikor alkalom van rá.

Blaskovich Ferenc: Érvényesítjük is!

Szatmári Mór: Egyetlen vívmánya volt a régi nemzeti pártnak az, hogy megszavazta a telemtelt kvótát. Pártot képeznek a pártban és vívmányokat vívnak ki maguknak. (Zaj a középén. Felkiáltások: Kinek? Mit?)

Kubik Béla: Hát az udvari tanácsosság kutyá?

(Zaj. Derűtség.)
Szatmári Mór: A megboldogult Horánszkyt is nagy küzdelem árán tudták beültetni a miniszteri székbe és egyúttal buktatták ki a Gispánokat, csak azért, mivel ellenségi voltak a régi nemzeti pártnak.

Blaskovich Ferenc: Azért nem!

Szatmári Mór: Tautu a miniszter ur arra, hogy semmit sem igért Szentiványinak a konferencián, kiállításba sem helyezte semmit.

Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter: Két csoportba osztottam a követeléseket!

Szatmári Mór: Beszédének pontja ez volt, hogy a képviselő ur tarisza meg cselekvési szabadságát követelésnek mind a két csoportjára nézve is. Ez teljes visszatartás volt. (Énnek helyeslés a szélsőbaloldalon.) A nemzeti párt követeléseivel kudarcot vallott. Kérde, hogy megszavazzák-e a javaslatot, ha most is az ellenzéki padokon ülnek? (Zajos felkiáltások a szélsőbaloldalon: Tessék válaszolni!)

Blaskovich Ferenc: A bizalom kérdése. Bánffy-nak semmit sem szavaztam meg!

Szatmári Mór: Vagy ragaszkodnak álláspontjukhoz, vagy nemzeti érdekeket nem kőthetnek miniszteri ígérezhet! Nem tudja, hogy mi eredménye van a nemzeti párt zöld vetésének.

Pichler Győző: Az oszupa bogács!

Szatmári Mór: Hibás volt Szentiványi függetlenségi párt iránt, mert ez a párt 83 esztendő óta dolgozik és 400 év óta küzd. Harcosa azoknak a eszméknek amelyekért az ősek életet, vért áldoztak. (Zajos helyeslés a szélsőbaloldalon.) De nem tudtak eljenni semmit, mert szemben találják magukat olyan törkévekkel, amelyeknek egyik zászlóvivője Szentiványi. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.) Mozgás és zaj balfelől.) Sem közöjgi, sem közgazdasági szempontból, sem pedig a katonaságnak a nemzethez való viszonyából nem fogadhatja el a javaslatot. Független nemzeti hadsereget akar... (Helyeslés a szélsőbaloldalon.) A nemzet mindig ezért küzdött, csak 1807-ben változott meg a nézete. Az 1867. évi XII. törvények 11. szakaszában világosan benne van az önálló hadsereg. A nemzet sohasem mondott le erről, sohasem adta fel, tagadta meg hozzá való jogát. Andrassy Gyula volt miniszterelnök beszédéből is kitűnik ez. Ma már csak közös hadseregről beszélnek és kicsinyléssel nézik le azokat, akik az ellenkezőt hirdetik. Kidomborodik a birodalmi eszme s ha ennek levedőgésé belesikerülnek az emberek, nem tudnak megállani és eltávoznak. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

Idézi gróf Apponyi Albertnek egy régebbi beszédét, amelyben kifejtette, hogy a nemzet képviselőinek kötelessége felhasználni az alkalmat, hogy amikor katonai követelésekkel állnak elő, akkor viszont a nemzeti követeléseket állítsa föl és igyekezzen politikai követeléseit is érvényre juttatni. Ajánlja szöveget Apponyinak ezt a kijelentését a volt nemzeti párt és Szentiványi Árpád figyelmébe.

Egy hang balfelől: Falra bányod a borsót.

Szatmári Mór: Felolvassa Bolgár Ferencnek is egy régebbi beszédét, amelyben lesújtó kritikát mond a hadsereg vezetésére és reakcionárius irányzata fölött és hangsúlyozza, hogy amíg nemzeti irányban meg nem változnak a viszonyok addig a nemzet a hadseregre semmi újabb áldozatot nem hozhat. Reméli, szóló, hogy Bolgár a politikai erkölcsöz hűven ma is szilárdan áll e mellett a nézete és elhatározása mellett. (Gnyagos nevetés és zaj balfelől.)

A 25. § megszavazását megbeszélhetetlen bűnek bélyegezte Apponyi. Vajjon a nemes gróf állja-e még ezt a meggyőződését?

Nessi Pál: Nem szabad kételkedni benne!
Szatmári Mór: Folytatja a szemelvények felolvasását a nemzeti párt szövegeinek régebbi beszédeiből. Aztán fölveti a kérdést, hogy mi annak az oka, hogy jelentékeny államterfiai egyszerre cserben hagyták azt, amiért hosszú időn át küzdöttek és egy transzformációval...

Bolgár Ferenc: Mifele transzformáció, nem értem.

Szatmári Mór: Hát csak nem tagadja azt el, hogyha ma megszavazzák azt, ami ellen husz évig küzdöttek? Ha ez sem transzformáció, akkor mi az? Ennek az oka pedig az, hogy odajutottak a hatalom környezetébe s a személyes érvényesülés révén engedték egész gondolatvilágukat átalakulni. A jogtörődést cészerűségi okokból mentegelik.

Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter: A pragmatika szankcióból tolyik minden intézkedés.

Szatmári Mór: Megengedi hogy a nagy jogfeladás a pragmatika szankciónál kezdődik. A Habsburg-dinasztia századok óta Magyarország tönkretételére törekszik. (Ugy van! Igaz balfelől.) Zaj jobbról. A honvédelmi miniszter közbeszól.) Legyen türellemmel a miniszter ur — folytatja szóló — még keményebb dolgokat is fog hallani.

Történelmi adatokkal illusztrálja a dinasztiaának Magyarország ellen irányuló politikáját, mely nemcsak politikailag de közgazdaságilag is károsította az országot. 1848-ban, még az ország aranyát és ezüstjét is Bécsbe akarták vinni, de Kossuth megakadályozta.

Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter: Regény az!

Szatmári Mór: Emlékezet az olmtzi kiáltványra. Konstatálja, hogy Magyarország legerősebb korszaka a 48-iki szabadságharc leverése után kezdődött. Bizonyítja ezt Bessics Gusztáv könyvével. A Habsburg-törkévek nem értek célt. Magyarország most is élt. Csakis akkor érhetnek célt, ha nyomorultak, gyávák, kishitűek leszünk. A nyelvkérdésre vonatkozólag idézi Hodossynak 1889-ben mondott beszédét, melyben kijelenti, hogy nincs az államéletnek olyan ága, mely ne tartoznék a magyar törvényhozás jogkörébe. A hadseregnek egysége nem fűgg össze a nyelvteljeséggel. Idézi erre nézve Horánszkynek egy beszédét.

A hadsereg szelleme nem attól függ, hogy milyen a baka szelleme, hanem attól, hogy a táboriak milyen szellemű; ez pedig távol áll mindentől, ami magyar. Cinizmusait és nyelvteljeséggel nézik a jobboldalon az ellenzék küzdelmét, nem akarják elhinni, hogy igazságuk van.

Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter: Nincs is!

Szatmári Mór: Alkalmat akar adni a jobboldalnak, hogy javítsa a mai ferde állapotokat, ezért határozati javaslatot nyújt be, amely szerint a honvédségnél és a közös hadseregben a törzstiszti állás emyerésének a német nyelv nem tudása ne legyen akadály. (Zajos helyeslés a szélsőbaloldalon.)
Vannak a katonai javaslatoknál sürgősebb tennivalók is. Ott a tisztviselő fizetésrendezése.

Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter: Önök akadályozzák!

Szatmári Mór: Ez a háttérbe szorítás antidi-nasztikus érzéseket ébreszt fel a tisztviselők ozreiben. (Zajos taps és helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Elnök: Kéri a szónokot, hogy ilven kifejezéseket ne használjon. (Nagy zaj a szélsőbaloldalon.)

Gabányi Miklós: Ne kotyogjon bele a miniszter.

Elnök: Gabányi Miklóst rendretusítja.

Szatmári Mór: Szól a zászlóterésről. Az a zászló, amelyet terveznek, az a hipokritaság jelvénye lesz. A nép nem szereti a katonaságot.

Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter: Nem ismeri a népet!

Kubik Béla: Majd elmondjuk akkor bővebben!

(Derűtség.)
Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter: De nem ilyen fűlbemészó beszédben! (Derűtség.)

Szatmári Mór: Felhozta, hogy 48 ágyat zafoltak össze a telen egy kis tereben a Ferenc József-kaszárnyában.

Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter: Oszupa el azt a riportert, nem ér semmit.

Szatmári Mór: Nem fogadja el a javaslatot. (Zajos helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Elnök: Rendretusítja pótóltag Lengyel Zoltánt és Nessi Pált Szatmári beszéde alatt tett közbeszólásaiért. (Mozgás a szélsőbaloldalon.)

Lengyel Zoltán: Én, amit mondtam, fenntartom!

Elnök: Lengyel Zoltánt másodszor is rendretusítja. Ezután elrendeli a miniszterelnöknek az ülések 3 óráig való meghosszabbításra végezt benyújtott indítványát fölött s a szavazást. (Zaj a szélsőbaloldalon. Felkiáltások: A Ház nem határozatképes!)

Kubik Béla: A házszabályokhoz kérek szöveget!

Elnök: A Ház a javaslatot elfogadja. (Nagy zaj a szélsőbaloldalon.)

Kubik Béla: Konstatálni kéri, hogy a házszabályok szerint vannak-e százan a határozathozatalra. (Zaj a szélsőbaloldalon.)

Elnök: Ennek akkor lett volna helye, mikor megkérdezte a Házat, hogy elfogadja-e a javaslatot.

Kubik Béla: Jelentkezett szólásra, hogy nem szólhatott, az az elnök ur hibája!

Moánár Jenő: Sutyomban csinálták a dolgot!

Elnök: Tiltakozik az ellen, hogy a határozathozatal után állapítsák meg a határozatképességet. (Zaj. Felkiáltások: Nincs napirend.)

Lengyel Zoltán: A házszabályokhoz. (Nagy zaj a szélsőbaloldalon. Felkiáltások: Erőszakosság! Nem engednek szóhoz!)

Elnök: Az ülést 2 óráig bezárja.

BELFÖLD

Vassary Kólos a magyarságért. Esztergom bitoros főpapja, a magyar katolikus egyház zászlós ékessége holnap ünnepli hevenyedéki születésnapját. Ünnepli pedig ugy, hogy ünnepe legyen ez a magyarságnak is. Körlevelet küldött főegyházmegyéje alesperes-tanfolyegyelőinek a hitoktatás magyarságtudása érdekében. A körlevél, amelynek minden sora a jóságos és bölcs egyházfejedelem erös magyar lelkeknek kisugárzása, ezeket mondja:

Haza nyelvünk terjesztésének nagy jelentőségét — azt hiszem — nem szükséges bővebben bizonyítanom. Azok között a fontos tényezők között, amelyek a nemzeti erös és nagyság előmozdításában hathatósan működnek közre zengetes nyelvünk általános elterjedése kétségkívül a legelőkelőbb helyek egyikét foglalja el. Azoknak ennél fogva, akiknek a szellemi fejlődés és haladás magasos munkájában osztályrés jutott: a legkiterjedtebb igyekezettel kellene arra törekedniük, hogy hatáskörükben mindent elkövessenek a magyar nyelv ismeretének terjesztésére.

Meg vagyok győződve hogy e kötelesség fontosságát a t. lelkész urak mind mélyen érzik. Hiszem, hogy buzgóan igyekeznek idevonatkozó feladatainkat eleget tenni.

Mindazáltal nyomatékossal harsulyozással kérem nagyontisztelendőségüket, sziveskedjék odahatni, hogy a kerületben levő vegyes ajku községek iskoláiban a hittani tárgyak lehetőleg magyar nyelven adassanak elő és ily módon előkészítették a talaj arra, hogy minél előbb a szentbeszédokat is mindenütt magyar nyelven lehessen megtartani.

Amennyiben pedig nem értenék meg a gyermekek annyira a magyar nyelvet, hogy a hittani tárgyak magyarázatát e nyelven jól feljognak, ne kimélték a t. lelkész urak a tárdaságot és a német vagy tót nyelvű magyarázat kaposán adják elő magyar nyelven is a hittani tárgyakat. Kellő igyekezet mellett rövid időn belül képesek lesznek a tanulók a tisztán magyar nyelvű előadásokat is eredménynyel halgatni.

Ne riadjanak vissza a t. lelkész urak a netán felmerülő nebérségektől. Meg fog valósulni e téren is a régi szó: „Labor omnia vincit!”

Hiszem erősen, hogy a t. lelkész urak hazafias érzülete felül meg emelkedni az akadályokon és leikésíteni fogja arra a nemes munkára, amelyet a haza egyik igen fontos érdekének előmozdítására kell végezniük.

Kérem nagyontisztelendőségüket, sziveskedjék ezeket az illelő lelkész urakkal közölni és iskolalátogatásai alkalmával különös gondot fordítani a magyar nyelven eszközlendő hittanítás eredményeire.

Gulner Gyula kitüntetésé. A hivatalos lap mai száma közli azt a királyi kiziratot, amely Gulner Gyula államtitkárt a Lipót-rend középkeresztjével tünteti ki a közigazgatás terén szerzett kiváló érdemeiért.

Az újbányai mandátum. Az újbányai választókerület szabadalvűpártjának 12 tagú küldöttsége ma tiszteltet dr. Wickenburg Márk gróf államtitkáránál, hogy felajánlja neki a kerület képviselői mandátumát. A küldöttségben voltak: Kraft Károly kir. tábabori, Krecsak János barsi főesperes, Bogisich főesperes, Seekley György püspöki erdőgazgató, dr. Balbach Béla ügyvéd dr. Gonda Péter orvos, Klein Nábán uradalmi bérlő, Czibulica Adolf gyártulajdonos. A küldöttség szónoka Kraft Károly volt, aki a választópolgárság bizalmának szép szavakban kifejezést adva, felajánlotta az újbányai kerület képviselőjelöltségét az államtitkárnak. Az államtitkár meleg szavakban köszönöve meg a megtiszteltetést, elfogadta a jelöltséget s a küldöttséget meghívta ebédre. A küldöttség tagjain kívül az ebéden megjelentek Láng Lajos kereskedelemügyi miniszter, Kiss Pál államtitkár, Vitézy Kálmán, Popovics Sándor és Ruffly Pál miniszteri tanácsosok.

A naszdódi választás után. A naszdódi választókerület szabadalvű választótól báró Podmaniczky Frigyes, mint az országos szabadalvűpárt elnöke, a következő táviratot kapta:

Ciocan János szeretetlő képviselőnk megválasztása alkalmából ismétleten és Geszinte örömmel nyitvánitjuk nagyméltóságod előtt tántoríthatatlan ragaszkodásunkat azon zászló iránt, amelyet nagyméltóságod majdnem egy emberöltőt át a törhetetlenségé kiváló példájával visz előtünk.

A magyar-csökei mandátum. A magyar-csökei kerület szabadalvűpártja ma délelőtti értekezletet tartott, amelyen Papp János megyei főjegyzőt jelölték. Az értekezlet Széll miniszterelnökhöz és báró Podmaniczky

Frigyeshez üdvözlő táviratokat intézett. Száll miniszterelnök a következő távirattal válaszolt:

A magyar-csékei szabadalvópárt nevében tolmácsoló személynem iránti bizalom és ragaszkodás kifejezéséért szívélyes köszönetet mondok. Száll.

KÜLFÖLD

Reichsrath. A Reichsrath mai ülésén *Koerber* miniszterelnök *Schönerer* képviselőnek a költségvetési provizóriumra vonatkozó interpellációjára válaszolva, kijelenti, hogy a kormány ismételtlen félre nem érthető módon nyilatkozta ki, hogy ellenzi a 14. szakasznak az állami alaptörvény betűjével és szellemével ellenkező alkalmazását s éppenszággal nem óhajotta volna a 14. szakasz alkalmazását, ha a Reichsrath megoldotta volna földadatait, amelyek között első helyen áll a költségvetés elintézése. Ez nem történt meg, az év végén oly helyzet állott elő, amely más megoldást lehetlenné tett. A kormány teljesen elvállalja a felelősséget eljárásért és a rendeletét a törvény értelmében helyt fog állani a ház előtt.

Fernerstorfer interpellációját után *Koerber* miniszterelnök *Iro* interpellációjára válaszolt a *Magyarországgal való átalajforgalom* dolgában. A miniszterelnök válaszában azt mondta, hogy nem volt ok arra, hogy a megengedett állalbehozatali vérszemesen helyről a vesztgvasárra vagy a bécsi vágóhídra meg ne engedjék. Azután *Wittek* vasutügyi miniszter válaszolt néhány interpellációra, mire a ház áttért a napirendre, vagyis a *Járadék-konverzióról* szóló törvényjavaslat első olvasására. *Fiedler* és *Ploy* (ifjuscsehek) örömmel fogadják a konverziót, csak azt sajnálják, hogy nem az egész öt milliárdot konvertálják, hanem engedményeket tesznek Magyarországnak.

Böhm-Bawerk pénzügyminiszter a járadék tulajdonosokra nézve megnyugtató kijelentéseket tett. Amennyiben Ausztriának Magyarországhoz való viszonya jön tekintetbe a konverzió, a kormány gondoskodni fog arról, hogy az egységes államadósság konverzióra szánt részénél a művellet teljesen kifogástalanul vitessék keresztül. A javaslatnak politikai jellege nincs és így szó sem lehet arról, hogy a kormány ez alkalomból bizalmat szavazzanak.

Biankini, *Prade*, *Azmann*, *Byk*, *Berger* íőlszólásai után a vitát berekesztik. Az ülés berekesztése után megalakult a házszabálybizottság. Elnök lett *Baerenreither*, alelnökök *Derschatta* és gróf *Wodriszky*. Legközelebbi ülés csütörtökön.

Bécs, február 10.

A véderő-bizottság ma este folytatta a véderő-javaslat részletes tárgyalását. Mintán a felszólaló képviselő számos kívánságot adott elő, berekesztették a vitát gróf *Pálffy* indítványára lelett. A legközelebbi ülés holnap délelőtt lesz.

Bécs, február 10.

A képviselőház legközelebbi ülése csütörtökön lesz s akkor kerül sorra a költségvetés első olvasása. Mínt hogy az első olvasás több napot fog igénybe venni s azt nem lehet félbeszakítani, tehát a járadék-konverzió- és a katonai javaslatok tárgyalása halasztást fog szenvedni. A kormány azt tervezi, hogy sürgős indítvány útján meg a csütörtöki ülésen keresztülviszi a konverzió- és a véderőjavaslatok másod- és harmadik olvasását is.

A balkáni helyzet. Bulgária, mint a *Times*-nak jelentik Szófiából, tegnap tiltakozó jegyzéket intézett a szignatárius hatalmakhoz a legújabb török hadikészülődés dolgában. A bolgár kormány ebben a jegyzékben kifejti, hogy egészen biztos tudomása van arról, hogy a török kormány a drinápolyi és a monasztrai hadtestet mozgósította. Az utóbbi hadtest mozgósítását megmagyarázza ugyan a macedóniai helyzet, de a drinápolyi hadtest mozgósítása egyenes fenyegetés Bulgária ellen. Bulgária nem óhajt katonai konfliktust Törökországgal, mert még győzelme esetében is tönkremenne pénzügyileg.

A porta által sugalmazott *Agence de Constantinople* mindenféle török mozgósítási hírt a leg-határozottabban megcáfolt. Ez a kategorikus cáfolat azonban Szófiában a legnagyobb meglepetést keltette, mert a bolgárok egészen másképpen vannak értesítve, s valószínűleg nem rosszul, mert különben a bolgár kormány nem blamálná magát azzal, hogy egy teljesen alaptalan esemény ellen tiltakozzék a szignatárius hatalmaknál. Míg a török kormány cáfol, addig a Balkánról jövő híreket Londonban nagyon komolyan tekintik, a közvélemény érdeklődése azonban eddigelé tisztán akadémikus természetű. Politikai körökben azt a reményt táplálják, hogy Angliának nem kell majd közbelépnie, mert szerintük angol nemzeti érdek nem forog a kockán. Az a szentimentális érdeklődés, mely Gladstone idejében egész Angliát elfogta a balkáni keresztények iránt, most aligha fog meg-

ujluni, mert megakadályozza ezt a bolgár agitáció. Ennek tudandó be az is, hogy az angolok az állítólagos török kegyetlenkedésekről szóló híreket nagyon hidegen fogadják.

Visszat az olasz lapok azt kezdik hangoztatni, hogy Olaszországnak nagy érdekei vannak a Balkánon, mindenesetre sokkal nagyobbak, mint például Franciaországnak. A *Popolo Romano* arról cikkez, hogy mily magatartást kövessen Olaszország a macedóniai eseményekkel szemben. Ez a kérdés komoly jelentőségű, mert biztosan számítani lehet arra, hogy Macedóniában nagy zavarok törnek ki, ha a porta meg nem képes akadályozni a veszedelmet. Ez az eset azonban nem nyújt határozott fejtetősekre alkalmat Olaszország helyzetét illetőleg. Az olasz Balkán-politika szilárd alapokon nyugszik a nemzetközi szerződések következtében. Az olasz politikának egyetlen célja van, a statusquo fenntartása s ez *erényes Albánára* nézve is. Míg a többi hatalmak is e politikát vallják, addig nincs ok aggodalomra. Még ha Ausztria-Magyarország a berlini szerződés értelmében *Mitrovicán túl menne is*, Olaszországnak még ez ellen sem lehetne komoly ellenvetése.

Az orosz lapok nagyon élesen kikelnek Bulgária ellen. A pétervári *Novoszt* azzal vádolja Bulgáriát, hogy titokban szítja a macedóniai mozgalmat, hogy a tavasszal zavargások törjenek ki, s ennek folytán Bulgária és Törökország is összekülönböznék. A bolgár sajtó — írja a *Novoszt* — lelkiismeretlenül azt a hamis fölfogást terjeszti, hogy Törökország győz, s hogy könnyen le lehet győzni. Ily arcátlan és féktelen agitációval szemben a bolgár kormány aligha lesz képes jó szándékait megvalósítani s éppen ebben rejlik a legnagyobb veszedelem.

Szófia, február 10.

Sarajfov Borisz állítólag Macedóniába utazott. Híre jár, hogy hívei részt fognak venni a tavaszra várható zavargásokban. Macedon ügynökök igyekeznek román kereskedőktől régebbi fegyvereket összevásárolni és április elseje előtt a dunai kikötőbe becsempészni.

A Dreyfus-ügy föltámadása. A *Libre Parole* (antisémita lap) értesülése szerint *Jaurès* abban a beszédben, amelyet valószínűleg már a jövő héten fog tartani a Dreyfus-pör újratölvétele tárgyában, azt fogja indítványozni, hogy a parlament *33 tagú bizottság*ot válasszon. Ennek a bizottságnak egészen függetlenül kell eljárnia és ki kell hallgatnia azokat a tanukat, akiknek vallomását fontosnak tartja, így például a rennesi haditörvényszék tagjait.

Picquart ezredes, a Dreyfus-ügy egyik nemeslelkű áldozata Lyonban tegnapielőtt előadást tartott a kétévi katonai szolgálatról. *Pressensé* képviselő, ki a rendkívül népes gyűlésen elnököt, *Picquart*-t hosszabb beszéddel mutatta be a hallgatóságának s ez alkalommal a Dreyfus-ügy fölelevenítésére vonatkozólag a következő megjegyzést tette:

„Ha mi, akik a jogért küzdünk, nem érhetünk el azt, amire törekedtünk, úgy ennek a szerencsétlen politika volt az oka. Igen, mi egy pillanatra elfelejtettük az amnesztiát, de sohasem mondtunk le arról, hogy a teljes, tökéletes igazságot kivívjuk. Mi mindenki számára igazságot követelünk, követeljük a méltánytalanság minden áldozatának a megszabadítását. Utótt az óra, mikor a rágalmak szakadatlan láncolatának vége kell, hogy szakadjon. Mi, akik öt év óta együtt gondoltunk, most is összetartunk s örömmel látjuk, hogy csapatunk megerősödött. Mi ismét meg akarjuk vizsgálni a tényeket, hogy az egész igazságot fölfedjük; minden fátvölt szét akarunk tépni, mely az igazságot el akarja leplezni, mely minket meg akar akadályozni abban, hogy végre célhoz érjünk. Amit elhatároztunk, végre is fogjuk hajtani.“

Figyelemreméltó változása az időknek és a közvéleménynek, hogy *Pressensé* e szavait nagy lelkesedéssel fogadták. *Picquart* a maga szintén nagy tetszéssel fogadott előadásában kifejtette, hogy a *kétéves szolgálat* nagy megtakarítás az államra, hogy ez a reform megfelel az egyenjogúság elvének, s végül nagy haladást jelent a véderőrendszerben.

Az is jellemző a helyzetre, hogy *Ranc* volt szenátor, aki három évvel ezelőtt a Dreyfus-ügy miatt állását elvesztette, most Korsikában ismét jelölve van a szenátusba *Combes* miniszterelnök helyett, aki a charente-inférieurei mandátumot tartja meg.

Végül az is jellemző a helyzetre, hogy azok a clerikális, nacionalista, reakciós, antisemita s egyéb lapok, melyek a Dreyfus-ügy tárgyalása alkalmával úgy tájékoztattak mindenki ellen, aki csak némileg is rokonszenvet mutatott Dreyfus iránt, most mélyesen hallgatnak és lapítanak.

A föltámadt Bu-Hamara. Spanyol lapok szerint (melyek marokkói forrásokból táplálkoztak), a szultán csapatai *Bu-Hamara* trónkövetelőt Fez és Tullán közt pócsekká verték, elfogták, Fezbe vitték, s iszonyu kínok közt kivégezték. Más lapok szerint a riata-törzs tartja fogva s nagy összegért kész a szultánnak átengedni.

Most igen komoly két angol lapnak, a *Morning Post*nak és *Morning Leader*nek azt távirják Marokkóból, hogy „*Bu-Hamara* katonai pozícióját rendkívül megerősítette, s a marokkói hadügyminiszter ellene vonul, hogy megtámadja“.

HIREK

Utazás papiron.

Mindenekelőtt ki kell jelentenünk, hogy semmiféle új közlekedési eszközről nincs szó. Nem csináltak papírmásé-ponatokat, hajókat, vagy léggömböket, egyszerűen térképeken utaznak azok a kedves és okos hölgyek, akik a messzi *Massachusetts*-állam *Fittsfield* városában egyesületet alakítottak s hetenként egy-egy délután bejárják a világ minden táját s a térképhez tájképeket és felolvasásokat mel-lőkelnek. Ez az igazán amerikai eszme hasznos, ötletes és tanulságos, de minket azért is érdekel, mert ez idén Sváje és Magyarország az utazás célja. Dehát míg Sváje híret ezer gyönyörű könyv és kép viszi szerteszéjjel a világban, Magyarországrol idegen nyelven néhány elszórt újságcikk és értesülésen kívül alig jelent meg valami és bizonyos, hogy elrejtettük magunkat, mikor egy Amerikában élő fiatal magyar mérnök utján, akihez a messzi Pittsfieldben fordultak, megkaptuk a felszólítást, hogy ami angol nyelven *Magyarországról* megjelent, küldjük el oda, hadd nyerjék végre igaz képét hazánk-nak, amelyről bizony édeskeveset tudnak.

Es érdeklődni kezdtünk magyar képek, vagy könyvek után. Képeket még csak kaphatnánk, de könyv, az nincs sehol és ismer-tetés se igen akad. Ez végre az *Idegenfor-galmi-Egyesület*et érdekelheti közelebről, de ez a társaság még oly fiatal, hogy könyvei és prospektusai csak most vannak sajtó alatt s éppen ezért magánosokhoz fordulunk, hogy az esetlegesen birtokukban levő, Magyar-or-szágról szóló angolnyelvű ismertetéseket vagy helyrajzi képeket küldjék fel Amerikába. Nem ártana, ha egyik-másik zenekiadónk elküldené *Erkel* operáit, ha könyvkereskedők *Jókai*, *Mikszáth*, vagy más kiváló írónk és költőnk angol fordítását, ... ha birtokában van, küldje el. Szolgálatot tesz ezzel Magyar-or-szágnak és a magyarságnak. Ne szalasszuk el ezt az egy alkalmat, amelylyel végrevala-hára mi irántuk is érdeklődnek. Az amerikai cím a következő:

Mr. Henry Pitker

17. Westminster Street
Fittsfield Mass.
U. S. A.

Reméljük, hogy a pittsfieldi kisasszonyok és uriaszonyok kellemesen fogják eltölténi idejüket *Magyarországon* s hogy előbb papiro-son, de később hajón keresnek fel bennünket.

Budapest, február 10.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Február 15 ikén új előfizetés nyílik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetés ezen a napon lejár, méltóztassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— Személyi hírek. *Mária Anna* és *Mária Henriette* főhercegnők ma déiben Pozsonyból Bécsbe érkeztek. — *Kossuth* Ferenc betegségében javulás állott be s így valószínű, hogy e hét végén elhagyhatja a szobát.

— Beteg pátriárka. *Brankovics* György karlócai szerb pátriárka — mint értesültünk — a szombati udvari bál alkalmával annyira meghűlt, hogy most ágyban fekvő beteg. A pátriárka *Bojádánovics* Lucian püspök budai palotájában fekszik, ahol gondos orvosi ápolásban részesül. Betegsége nem ad komoly aggodalomra okot. A pátriárka emiatt ma nem u'azhatott

le Krusedolba, ahol a megállapított terv szerint neki kellett volna holnap Milán királyért gyászmisét mondania. A pátriárkát *Mitrován* Sevics ujvidéki szerb püspök fogja helyettesíteni.

— A szerb királyi pár Krusedolban. A szerb királyi pár holnap érkezik Krusedolba, hogy az ottani kolostorban nyugvó *Milán* királyi sírját meglátogassa. A magyar hatóságok illő lényvel Zimonyban fogadják. Ma este negyed 10 óra után megérkezett már Zimonyba *Khuen-Hédervár* bán. A pályaudvaron *Kosedák* polgármester, *Tobosevics* rendőrönök, *Wics Antal* alkalmi és a helyőrség szolgálómentes tisztjei fogadták. A polgármester meleg szavakban üdvözölte a bán, mire ez az ünnepies feliditést és kiválított utakon és két diadalkapun át a lakosság élénk üdvözlése közt a Central-szállóban lévő szállására hajtatott. Zimonyban van már *Kristics* Nikola bécsi szerb követ is, aki Jankovics alezredes katonai attaséval érkezett meg. *Sándor* királyi belgrádi aranyművesektől értékes lámpát kapott ajándékul, melyet Krusedolban Milán király sírjára fog elhelyezni. Egy értékes szentképet is felajánlottak a királynak. Zimonyban az utcák tölgfalommal, magyar és horvát zászlókkal és cimerekkal vannak díszítve.

— Sarolta császárné. A tragikus véget ért Miksa mexikói császár boldogtalan özvegyéről, *Sarolta* császárnéről, aki *Erüsszel* mellett lakik, azt írja az *Etoile Belge*, hogy nagybeteg. Az utóbbi napokban már válságos volt az állapota, úgy hogy a környezete elkészült a legvégsőre, tegnap óta azonban valamivel jobban van a császárné.

— Az örmény pátriárka merénylője. Konstantinápolyból jelentik, hogy Hasekian Agopot, az Ormanian pátriárka ellen elkövetelt merénylet tettesét és megszökött büntársát, Kaprielian Rogost halálra ítélték. A többi négy vádiott közül három különféle szabadságvesztésre, még pedig ketfejték életfogytig való fogságra ítélték, egyet pedig felmentettek. Az utóbbi négy azt vallotta, hogy lenyugtással pénzt akartak kizsarolni az előkelő örménytől, ellenben tagadták, hogy a külföldi örmény bizottságokkal összeköttetésben állottak volna.

— A Vöröskereszt Kis-Jenőn. Kis-Jenőn ma megalakult a Vöröskereszt Hőkegyesülete *Kokas* József, József főherceg urad. felügyelő nevének buzdokodása következtében. Az alakuló közgyűlés *Irvitesku* Gyula kir. közegező nyitotta meg s az alakulás után megválasztotta a tisztviselői kart. Előnk lett: *Tabajdi* Sándor kir. ítélőtáblai bíró neje, társelnök *Kosedán* János kir. járásbíró, alelnökök *Kokas* Józsefné, dr. *Glück* Gézáné és dr. *Trallesku* Jánosné.

— Zola villája. Médán, Zola Emil villája, amelytől a nagy francia regényíró „*Les Soirées de Médán*” című novella-gyűjteménye is elnevezését kapta, eladó. Zola 1878-ban vette ezt a villát, amely akkor még csak egy igénytelen kis házikóból s a hozzátartozó kertestől állott. Később több szomszédos telket csatolt hozzá Zola s a hához időközönként egy-egy mellékszárnyat építtetett. Ezeknek az építkezéseknek maga Zola volt a tervezője s így esett meg egy ízben, hogy a regényíró bizony megtelekedett a — léposházról. Szűk, vasból készült csigalépcsővel kellett aztán megelégednie, amely olyan keskeny volt, hogy amikor Zola anyja 1880-ban meghalt, a koporsót nem lehetett levinni rajta, hanem kötélen eresztették le az alakból. Zola soha áldozott a falusi lak tükéletes berendezésére s fönntartására is akkora összegbe kerül, hogy özvegye most — takarékosági szempontból — kénytelen tuladni rajta. A villában rendkívül sok műkincs található össze Zola ezek természetesen nem kerülnek eladásra. Zola gyűjteményei közül különösen értékesek a pápi ötvözekek, aranyanyag, ezüsttel hímzett stólkák, fővegek stb., amelyeket akkor szerzett be, amikor *Le Réve* című regényét írta, amelynek legszebb részletei közé tartozik ezeknek az egyházi díszöltözeteknek a leírása.

— Ezüstlakodalmom. *Müller* Adolf fővárosi kereskedő és neje, született *Steiner* Emma tegnap ünnepelték bizalmas körben házasságuk huszonegyedik évfordulóját. A jubiláns házaspár az alkalommal számosan keresték föl üdvözlésükkel.

— Egy szenzációs röpirat. Londonból táviratozza tudósítónk, hogy *Cochran* tengernagy a sajtóhoz és a képviselőkhez nyílt levelet intézett, amely országoszerint kinos feltűnést kelt. Az admirális nyílt levele elmondja, hogy az angol lovasserekekben még ma is fennáll az alantas tiszték testfenyíték-büntetésére szociális és legyelmi vétségek esetén. *Cochran* tengernagy unokáncsa, aki hadnagy volt, egy legyelmi vétség miatt kénytelen volt megválni a hadsereg kötekekből. Ilyen vétségéért az illető tisztet tisztibizottság elé állították, amelynek a legidősebb szubaltern tiszt az elnöke s az elítéltet a bíróság előtt megfenyítik. Gyakori eset, hogy az utólagos után a megfenyített tisztnek mezíten hátából kiserked a vér. A legesekélyebb vétségért kijár a testi fenyíték. Így például egy tisztet azért ítélték utólagosra, mert egyenruhásan ment el fodrászhoz haját vágni, amit tilt a katonai szabályzat.

— Egy régi tömlőc falai között. Londonban lerombolták egy régi nevezetes tömlőcöt, a Newgate fegyházat s a rombolási munka élelmes vállalkozója alkalmat adott a közönségnek arra, hogy holmi csekély emléket szerezzen magának a hírneves házról. S amikor ezt megselekedte, nagy emberismeretnek adta a tanúbizonyságát. Rettenet tömeg ember lepte el a tömlőcöt, hölgyek, urak vegyesen s valóságos élet-halál-harcot verekedtek egymással az emberek valami csekélyke emlékért abból a világból, amit valaha az a tömlőc magába ölelt. Mert nem valami jámbor, szegényes multu tömlőc a Newgate. Csupa rangbeli bünsök lakott benne s udvarán sűrűn megesett az akasztás. Az akasztófán meggömbberedett embert pedig, régi jó divat szerint, mindjárt az akasztófa tövében ásták el — ezek a csontok voltak voltaképpen a legkapósab-
lak az egész léitációban. A publikum a tíz körmével esett neki a már kérés, kökemenyre taposott hantnak s aki jobban tudott marakodni, mint a többi, szép lábszár-meg karcsontokkal távozott a tetthelyről. Ott állott az akasztófa is, amit azonban már pénzért adtak el egy panoramásnak. A fa alatt azonban még egy korhadat tuskóra akadtak. Ezt magának foglalta le a publikum s bicsakkal. Kővel szertevették, szertevették, míg mindenkinek jutott belőle egy szilánk. A vállalkozó pedig sokat adott erre a redves tuskóra egy valóságos, szép nagy időt átért akasztófa alkotó részére s rendőri asszisztenciát kért a tuskó védelmére. Mire azonban a rendőrség megérkezett, már egy esőpp se maradt belőle. Látogatott helyeske volt a hajdani síralomház is. Sötét oda, aminek a falán tenyérnyi ablak szűrt át egy kis pászma világosságot. Ide borzongva játak be a hölgyek, kikukucskálni az ablakon, amin keresztül akkorácska darab látszott az égtől, mint egy szétnyitott könyv s ebbe is betolakodott egy cégtábla a szembenlevő ház tetejéről. Annnyit lehet leolvasni róla, hogy: a legjobb... Tudniillik a legjobb keztűny kaphatók alatt az üzletben. De hát minek annak keztűny, akinek az arcát hajnalra kelve a hóhér keztűny keze töröli szárazra. — Amit nem lehet ellopokdni vagy erőszakkal elrabolni, az szép áron kelt el s nagy summa folyt be a belépődíjakból is, amit olyanformán szedett be a vállalkozó, hogy katalógust kellett vásárolni mindenkinek, aki áttele a küszöböt. A katalógus ára pedig egy silling volt. Azonban amikor elfogyott a katalógus, tovább szedték a sillinget.

— Eötvös Károly felolvasása. A Budapesti Orvosi Kaszáló felkérésére ma este Eötvös Károly orsz. képviselő rendkívül érdekes előadást tartott a Nagy per tükéből. Az előadást igen előkelő társaság hallgatta végig. Ott voltak többek között: *Havas* Adolf, *Bókay* Árpád, *Schermann* Adolf, *Tenczer* Pál, *Aidinger* János volt orsz. képviselő.

Eötvös Károly azzal kezdte, hogy azért választotta előadásának tárgyává e kérdést, mert ez szoros összefüggésben van az orvostudományval. A nagy perben az volt az egyik főkérdés, hogy az a holttest, melyet a Tisza hullámai felvetettek, azé a kisleányé-e, akiről szó volt. Neki az volt a hit és meggyőződése, hogy a holttest a kisleányé, tehát büntetőül szó sincs, az ottani orvoszakértők ezt tagadták s azt mondták, hogy a holttest nem 14 éves leány teste, hanem egy 18—20 éves leányé. Ő tehát azt kívánta, hogy a legkiválóbb orvoszakértők vizsgálják meg a holttestet. Ezek voltak dr. *Mihalovics* Géza, *Scheutauer* Gusztáv és *Belky* János tanárok, ezekkel a kirendelt szakértőkkel azonban nem ismerkedett meg, mert az akkori káros betegség: az antiszeptikummal fegyvert kövesült volna ebből. Az exhumálás alkalmával találkoztak velük először. A vizsgálat azonban nem sikerült úgy, ahogy kellett volna, mert nem adtak a tanárok részére olyan helyiséget, amelyet fűteni és világítani lehetett volna. A törvényszék mindössze annyit engedett, hogy a félév óta eltemetett holttestről levágott néhány reszt és azt felküldte Budapestre. Ő tanja volt ennek a kipakolásnak és véletlenségből a hulladarabok közt egy borjucsonst is volt. Lehet, hogy azt hitte, aki becsomagolta, hogy a tudós professzorok talán nem ismerik fel a borjucsonst és embersont közötti különbséget. De a szolgáló már volt annyira járatos ezekben a dolgokban, hogy a borjucsonstot szó nélkül felidőreolta. Volt akkor egy újság, mely az antiszeptikumot szította, amely nap-nap után a legszenzációsabb részleteket közölte a vizsgálatból. Ez nem volt rendén, mert ő maga sem tudott róla semmit. Feljött tehát Budapestre hogy utána járjon a dolognak. Ekkor találkoztak *Mihalovics*ssal másodsor. Beszélgetés közben az jut szóba, hogy milyen idős a hullá, ekkor *Mihalovics* kijelentette, hogy a holttest nem egy 14 éves leányé, de ez nem végleges véleménye. *Mihalovics* azt kérdezte tőle, hogy ismeri-e a csontjelölést, mire Eötvös kijelentette, hogy csontot sohasem vizsgált. Erre *Mihalovics* bemutatatta neki a csontjelölést, de ő nem nagy súlyt fektetett erre az előadásra, mert ő megvolt győződve észleleli alapján, hogy a lejtők fozokatai nagy időközökéltérnek, azonkívül ő rendíthetetlenül meg volt győződve arról, hogy a holttest a kis *Solymossy* Eszter holtteste. Ő tehát a tanár véleménye nem győzte meg s azt mondta *Mihalovics*nak, hogy vagy a tudomány hézagos, vagy ő nincs tisztában a dologgal. Ő tehát ez a vélemény nem győzi meg, majd a törvényszék-nél három kérdést fog a tanukhoz intézni. A három közül már egyet elrejtett, de a két kérdés az lett, hogy vizsgálta-e már egy 14 éves leány holttestét, erre

ő azt mondta, nem tovább a véleménye a tudomány által összehordott átlagos adatok szerint csoportosítottak-e, erre ő azt mondta, hogy igen. Akkor én azt válaszoltam, akkor ott vannak, ahol én. E perben látam én azt a nagy küzdelmet, ami ebben az emberben folyt, érezve, hogy véleménye nem megdönthető. *Mihalovics* azt kérdezte tőlem, mit csinálna az ő helyzékben, erre ő azt mondotta, hogy azt, ami az igazság, vagy pedig elmenne Londonba, ahol 20,000 csontváz van Guy muzeumban preparálva, ott lehetetlen, hogy ne legyen egy 14 éves leány holtteste. Legalább a tárgyalásnál elmondhatná, hogy egyet látott. *Mihalovics* az ő nézeteit közölte társával, erre a szakértők írtak a legnagyobb orvosegyetemekhez, vajjon van-e egy 14 éves leány csontváza; se Bécsben, se Grácban nem volt, csak a prágai egyetem volt egy. Thold prágai orvostanár azt válaszolta, áttanulmányozva: A tüzei holttest csontvázát, bátran elfogadják egy 14 éves leány holttestcsontvázának. Részletesen ismertette ezután Eötvös az ő észleleteit a holttest exhumálása után, amelyeket ő megfigyelt, de amelyekre a szakértők nem írtak nagy súlyt.

A díszes hallgatóság zajos tetszéssel honorálta Eötvös Károly nagyérdéki előadását.

— Házasság. Dr. *Lackner* Bertalan os. és kir. ezredorvos Lugoson eljegyezte *Saborsky* Gizella kisasszonyt *Saborsky* Ede, a Budapesti Marhavásártéri Vásári Pénztár Részvénytársaság igazgatója leányát. *Heidberg* Sándor budapesti építész legközelebb oltárhoz vezető *Földiák* Margit kisasszonyt, *Földiák* Gyula bankár és neje, született *Temesváry* Ilka urnó leányát.

Lukács Béla muzsikai kir. aljárásbíró eljegyezte *Fürst* Róza kisasszonyt Győrött.

Lang Adolftól ivándáridi földbirtokos és uradalmi bíról leányát, *Resnikét* eljegyezte *Kordás* Farkas máv. tiszt Rumából, *Lang* Adolftól fia, *Hermán* földbirtokos pedig eljegyezte *Lang* Bernád bars-monostori kereskedő leányát, *Terézt*.

— Két jubiléum. Harmadécszáz iróli jubileumát ünnepelte ma rudina *Molnár* István min. tanácsos, orsz. gyümölcsészeti és fatenyésztési min. i. biz. tisztelői az Orsz. Magyar Kertészeti Egyesület kezdeményezésére az István főherceg-szállóban ma este 80 teretűk bankettet rendeztek az érdemes férfú tisztelőre. Ott voltak: dr. *Mattekovics* Sándor, *Emich* Gusztáv udvari tanácsos, *Forster* Géza, az orsz. gazdasági egyesület igazgatója, *Szilassy* Zoltán a Köztelk titkárja, *Dobokay* Lajos min. tanácsos, *Zsedényi* Gyula műszaki tanácsos, dr. *György* Loránt és *Goger* László min. titkárak, dr. *Mágócsy-Dietz* Sándor egyetemi tanár, *Szeinár* Adolf a kertészeti egyesület alelnöke, stb. *Molnár* István ünneplésével egyidejűleg a társaság a hazai kertészet egy másik tevékeny munkásának *Fekete* Józsefnek, a tudományegyetemi művészkert intézőjének 40 éves szolgálati jubileumát is megünneplte. *Fekete* József: a tropikus növények egyik legkitünőbb ismerője, számos irodalmi dolgozata pedig a hazai kertészeti irodalom fejlődését lényegesen előmozdította.

— Ez aztán az egyszerűség! Sokat hallottunk már a közigazgatás egyszerűsítéséről. És sok gyönyörű módja van a közigazgatás egyszerűsítésének, melyen szakértők fáradoznak. Az egyszerűsítésnek az a módját azonban, melyet egy, a *Népszava* által citált kitiltási végzésben láttunk, igazán szívünk mélyéből üdvözölhetjük. Az a bizonyos végzés ugyanis így szól:

221. szám.

Folya község előjáráságról.

fig. 1903.

Gagyán Miklós tolvádiai illetőségű jelenleg ideiglenes lakhatási engedéllyel bíró egyének — szocialista elvekkel községünkben történt igazítás s pénzzsarolás által elkövetett kihalás miatt Folya község területéről örök időkre történt kitiltás illetve kitiltása tárgyában Folya község előjárásága következőleg

Határozott:

Gagyán Miklós tolvádiai illetőségű, 27 éves, gör. kat. vallású szocialistavezér — Folya község területéről örök időkre kitiltás illetve kitiltásaitik.

Ajánjuk a nyelvészek figyelmébe ezt a csodés eddig nem használatos rövidítési módot, a politikuskok figyelmét pedig felhívjuk Folya község előjáráságra, mert úgy látszik, innen fog kiindulni a magyar közigazgatás igazi egyszerűsítése.

— Vádak egy bíró ellen. Dr. *Soós* Kálmán, a súlyos vádakkal illetett törvényszéki bíró ma délelőtt egyik fia társaságában meglelt a törvényszéken s az összes ügyeit átadta *Bizaglic* bírónak, a felebezési tanács ezidőszentit vezetőjének. Dr. *Soós* ma referálta volna *Schlesinger* Leonak, annak az ékszerésznek büntetőügyét, aki az első feljelentést tette ellene, de a vádtanács elnöke még tegnap *Miklovich* bírónak adta át ezt az ügyet. *Schwartz* Ábrahámtól a rendőrség ma reggel átkísérte az alkotmány-utcai fogházba, az iratok azonban még visszatartotta mert folytatja a nyomozást. A mai nap folyamán valószínűleg befejezik a nyomozást s akkor a törvényszék határozni fog a további eljárásról. A kinos ügy vizsgálá-

ának vezetésével Szabó László bírót bízták meg. Schwarcz Abraham ellen ma újabb jeljelentés érkezett a rendőrséghez. A panaszos Anders János vendéglős, akinek a Szondi-utca 73. számú házában van az üzlete. Jenő nevű fiát egy fővárosi hitoktató sulvosan megverte az iskolában, miért is Anders bepörölte a hitoktatót súlyos testi sértés és becsület sértés vétségéért a járásbírósnál. A járásbírósgyűlés ítélt el a hitoktatót s amikor Anders János megfőlebebezte az ítéletet, az ügy dr. Soós Kálmán bíró kezébe került. Schwarcz Abraham megjelent Andersnél s elmondta, hogy ügye rosszul áll megint, de Soós bírójóakarata, derék ember, akivel pénzzel lehet beszélni. Megadta neki a bíró címét s egyenesen hozzátartozott budai lakására. Anders nem ment el a bíróhoz s pörét újra elvesztette. Dr. Soós Kálmán ügyében ma különben Zsitvay Leó, a budapesti büntető törvényszék elnöke is nyilatkozott egy könyvmaratos újság tudósító a előtt.

A nyilatkozat elején elmondja Zsitvay Leó, hogy régen hallott már a Soós bírótól szálaló kedvezően hírekről s ezért fel is szálította rögtön Soóst, hogy adja be a lemondását. De mivel ez nem történt meg és semmi pozitív bizonyíték nem volt Soós ellen, nem tehetett egyebet, mint hogy lassankint elvonta a fontosabb pozíciókról s a főlebbviteli tanácshoz tette reterens bírónak.

Mikor azután — így végződik a nyilatkozat — a Schlesinger-féle ügyből kifolyólag értesíttem a följelentéstől, örültem, hogy végre konkrét bizonyítékra akadtam s rögtön értesítettem Geggus főügyési helyettes urat, hogy a rendőri nyomozatnak a legtagyabb teret engedje s intézkedjék Soós bíró szigorú megfigyelése iránt, hogy kik keressék őt fel hivatalban, kikkel érintkezik. Ennek a följelentésnek híré véve, most egy hete beállított hozzám Soós bíró a Schlesinger-féle ügy aktacsomójával, kérdezve, hogy mitévő legyek?

— Tudd csak le az asztalra — mondtam neki — nem te fogod re érlni!

Azután behívtam Mikovich bírót s neki adtam az ügyet előre elrálás végett, egyuttal intézkedtem, hogy a tanácsülésben, amikor ez az ügy referáda alá kerül, Soós bíró ne vehessen részt.

Csak egy dolog tűnik furcsának előttem. — jegyezte meg az elnök, — és ez az, hogy az egész följelentés épp a Schlesinger-ügy referálása előtt való napon került a nyilvánosságra. En a legszigorubb vizsgálatot várom ebben az ügyben.

Ma megjelent nálam Soós bíró s kérte a fölmentését. En megmondtam neki, hogy tovább a hivatalában nem maradhat. Ami ügydarab van nála, azokat adja át Bizagitz bírónak. Egy-két ítélet szerkesztését pedig végezze el rögtön.

A magam részéről. — mint ember, de ügyis mint elnök, — igen sajnálom Soós bírót. Tehetséges ember volt. Panaszokodta ma, hogy van egy-két jogi műve készen, amelyekre már kiadót is talált s most ezek is kárba vesznek meghurcoltatása által.

Ami a hírlapi közléseket illeti, jegyezte meg az elnök, azokat a magam részéről még koraiakként tartom annyival is inkább, mert nincs kizárva annak a lehetősége sem, hogy Soós bíró tisztán fogja magát a vádak alól. Meglehet, hogy a bevezetett vizsgálat talán az ő védeke-ésének ad igazat. Erre a fölvetésre az ad némi reményt hogy annak a Schwarcznak egyénisége nem zárja ki annak a lehetőségét, hogy Soós bíró nevével visszaélje a sajtó szakállára üzte ezeket a visszaéléseket. Akárhogyan fejlődik is a dolog, Soós bíró többé ennek a törvényszéknek bírói karában aligha foglaltat helyet.

— Halálhíradás. Dr. Robitzek Mór, szül. Chorin Amália, rövid szenvedés után a márványosban 84 éves korában meghalt. Az elhunyt látórona szíviességé miatt közírtóeletnek örvendett. Fiajn. dr. Robitzek Ágost aradi ügyvéd és Robitzek Henrik Ferenc igazgatótól kivül nagyszámú rokonság, ezek között dr. Chorin Ferenc főrendbírási tag, Söpkész Sándor műegyetemi m. tanár, dr. Dáni Vilmos és dr. Szilágyi Artúr fővárosi ügyvédek stb. gyászolják. Temetése folyó hó 12. én, délután 3 órakor lesz az V. Kálmán-utca 17. számú gyászházban.

Mayer Emil, a Ferenc József rend lovagja, ke-restede mi tanácsos, a debreczeni iparkamara és a vidéki malomgyérsület alelnöke, a debreczeni István-gózzmalom vezérigazgatója, 65 éves korában szívszélhűdés folytán Debreczenben meghalt.

— Császi házaspár. Balogh Márton magánhivatalnok Rakoczy-tér 12. számú lakásán szálást adott egy Fraticus Ferenc nevű embernek, aki földbírókosságnak mutatta be magát. Fraticus később magával vitt a lakásba egy nőt, akiről azt mondta, hogy a menyasszonya. Pár nap múlva azután állott elő, hogy Rónafőre kellene utaznia, de nincs pénze. A menyasszonynak meg ékszer is kell, mert szegény ilyen szegényesen a szülei elé állani. Köcsönt kért tehát és elbeszélte, hogy pár nap múlva felveszi az örökségét és visszaadja a köcsönt. Balogh hit a jószávu embernek és pénz meg ékszer köcsöntözött, azután a pár megszökött. A kis-czell járásbírósgyűlés ma letartóztatta a család párt.

— Zug-boomkerek a tolonchásban. A fővárosi államrendőrség mosonvi-utcai lozházának érdekes lakói vannak az utolsó időben. Nemrég szabadult ki onnan Goldberger Jakab Jenő (alias Scordi) aki 30 napot töltött ott lohadások tölött elögdadása miatt. Most pedig Rajtos Sándor és Fischel Mór, a Király-utca hurbud zug-boomkerei élvezik a rendőrség vendégzeretét. Ezek a foglakozásnéküli turialakok mind ki vannak tiltva a versenyekről.

— Emlélt tünetek. Még a Zichy Jenő tisztele-tére rendezett fáklásmenet alkalmával történt, hogy az eloszlásnál a Kerepesi-uton tünetek és rendőrség

között egy kis osetapét támadt. Ez alkalommal tizenegy embert fogtak el, akik felett tegnap hozott ítéletet a IV. kerületi kapitányság. Négyet felmentettek, hetet pedig a hatóságis intézkedésekkel szemben történt ellenszegülésük miatt 10 koronától 50 koronáig terjedő pénzbírságra ítétek.

— Ignyenkényér. A Podmaniczky-utcai kenyér-oztó intézmény javára újabb a következő adományok érkeztek: Martos Agostné gyűjtése 740 korona, Jármai Gyula 20 korona, Friedmann Mór 5 korona, Goldstein Mór 3 korona, Paucend Sándor 10 korona, Wirth Gyula 6 korona, a kenyeres-holtban február 6-ikán 10.402 adag kenyeret osztottak ki.

— Az osztályorsorsójáték hússzá. A osztályorsorsójáték mai húszán kilencven ezer koronát nyert 72816; harmincezer koronát 62484; tízezer koronát 73163 99524; ötezer koronát 23435; kétezer koronát 20928 66540 63160; ezer koronát 102329 2104 89216 3463 37125; ötszáz koronát 13372 102359 85442 31104 22196 9017 6 806 29236 60872 88682 30616 3347 79283 199671 27292 62764 104414 62655 12138 104191 84212 88909 108835 92076 48523 4323 54795 50550 83749 6051 99168 49488 25499 33361 36749 71414 72434 1470 33118 74554 102979 45666 75533 61245 32273 72315 51619 62465 63251 93154 38984 16554 99080 41481 7171 62176 84718.

A tegnapi húszán ismét a szerencséről híres Királyi és Társa bankházánál (VI. Andrassy-ut 60) nyerték az 62484 számú 1/8 sorsjeggyel a 30.000 koronás főnyereményt.

— Bel- és külföldi orvosi tekintélyek előszerelettel rendel makacs osz- és közsvényes betegek részére a Zoltán-féle kenőcsöt, mert ez eredményeben páratlan. sokszor már nébányoszi berdzsölés teljes gyógyulást eredményez. Ara 2 korona Zoltán gyógy-szeriárban Budapest V. Sétátér-utca és Szabadság-tér sarkán.

— Hölgyfényképek a leguabb módszer szerint, gyönyörű kiviteben csakis Mertens és társánál, Erzsébet-tér 7.

(x) Használt-e már Stomatint?

(x) Erdélyi császári és királyi udvari fényképes műterme: IV., Urvilág-utca 2. szám. Kossuth Lajos-utca sarkán. Platinképek, akvarellek, olajképek bármely fénykép után. Fővételek egész nap. Vidéki megrendelések pontosan eszközöltek. Telefon. Lit.

(x) Gebauer Károly hazai ércokporsó-gyáros temetkezési intézete VII. Erzsébet-kört 26-ik számú házában van és IV. Kigyó-tér 1. sz. Királyi bérpalota.

A sanatórium lakója.

Budapest, február 10.

A szász trónörökösne regényének új fordulatáról a legváltozatosabb híreket kolportálják. Csupa fennartással közölt hír, amelyeknek a színein a romantika tulesigázott fantáziája csillog. Így Drezdában azt beszélik, hogy a hercegnőnek a sanatóriumba való felvételét egy nem sikerült öngyilkossági kísérlet előzte meg. A brüsszeli híradásban se sokkal több a valószínűség; e szerint Giron Brüsszelben tegnapelőtt a következő táviratot kapta Lujza trónörökösnetől:

„Suis trés désespérée. Entre Sanatorium F. or.” (Nagyon kétségbe vagyok esve. Sanatóriumba megyek.)

Ami Gironn illeti, az ő nevével kapcsolatban megint szerepel a már nem ismeretlen amerikai impresszárió. Allitlag egy német-amerikai impresszárió azt az ajánlatot tette Gironnak, hogy estünkint 500 márkát fizet neki, ha magát minden este megmutatja az amerikai publikumnak valamely színpadon. A regényt így a külföld egyre újabb és újabb epizódokkal gyarapítja, míg a trónörökösnet a tudós orvosok figyelik, hogy a válópörben itélő bíróságnak megtehessek a jelen-tésüket.

A következőkben közöljük egyébként mai táviratainkat.

Salzburg, február 10.

Itt azt beszélik, hogy a szász királyi ház tagjai közül maga György király hihezkedett leg-határozottabban a ridég engesztelhetetlenség álláspont-jára. A király állítólag annak az óhajának is kifejezést adott, hogy nemcsak maga a trónörökös, de ennek gyermekei is, csak azért, mert egyuttal Lujza hercegnő gyermekei is, kizárassanak a szász trónörökösnetől.

Genf, február 10.

Lachenal ügyvéd azt mondotta egy genfi újsá-íróknak hogy Lujza trónörökösnet tartózkodása a La Meterie sanatóriumában rövid tartamu lesz s semmi esetre sem fog tuitejdeni a trónörökösnet belebege-désének apríusra várható időpontján.

Drezda, február 10.

A féléhivatalos Dresdener Anzeiger szerint az ösz-szes iteni irányadó köröklet feletébb meglepte a volt trónörökösnet abbeli elhatározása, hogy sanatóriumba megy. Azt hiszik, hogy erre Lachenal vetle rá a volt trónörökösnet, hogy német képviselője a holnapi tárgyaláson elmebeli állapotának megvizsgálását kér-hesse. Enyhítő körülményül a lelki depresszió azon-

ban csak az esetben szolgálhat, ha ezt arra az időre visszamenőleg is, amikor a vádcselkemény történet, megállapíthatják. Erről azonban itt semmit sem tud-nak. Az alatt a hosszú idő alatt is, amelyet a her-cegnő Genfben és Mentonban töltött, rajta az elme-zavar tünetei nem, hanem csak az erkölcsi megtevé-lyedés jelenségei mutatkoztak, melyet most bizonyos oldalról tébolynak akarnak minősíteni.

Drezda, február 10.

Frigyes Keresztély herceg állapotáról a követ-kezőket jelentik: A tegnapi nap nyugodtan és zavartalanul telt el. A herceg az éjjel is erősen aludt né-hány óra hosszat. A beteg élénken érdeklődik minden iránt, ami körülötte történik. Hőmérséklete ugyan-olyan, mint tegnap volt.

Nizza, február 10.

Egy osztrák arisztokrata nő, ki azelőtt a toszká-nai udvarhoz tartozott, rendkívül érdekes dolgokat mondott el Lujza hercegnőről egy francia lap munkatársának.

— Lujza hercegnő — beszélte a volt udvar-hölgy — már kora ifjúságától fogva rendkívül ábrán-dozó és költői lelkületű volt. Egy szép költemény vagy szép dal könnyeket csalt ki belőle és hogy túl-áradó érzelmei kitejézésre jutassa maga is költőt és komponált. Szerelmel és megértésére vágyott, de ezt a vágyát sem a moralizált toszkáni udvar szo-moru hangulata, sem a szertartásos szász udvar dacos grandezáája ki nem elégíthette. Csak aki a szerencsétlen hercegnő naplójába bepillantást nyert, érti meg bálépését, melyert nem itélhetné el semmiféle törvényszék, még ha a legszigo-rubb és legkérelmetlenebb erkölcsbírákból állana is, ha ezt a naplót elébe teszik. „Tévedett” mondaná a törvényszék, „de földi bíró el nem ítélteti.” Lujza hercegnő egyike volt egész Európában a leg-műveltebb és legszellemesebb hercegnőknek, kit méltán szemeltek ki arra, hogy Szászország királynője legyen. Nekem volt alkalmam naplójában lapozni és mélyen megindultam. Egyes helyekre még most is emlékszem. Jó anyám egy napon így szolt hozzám:

— írja a hercegnő naplója egyik helyén — „Nagyon boldog lehetsz, mert egy koronát veszítettünk el és te egy még szebb koronát nyertél helyette.” En sirva anyám nyakába borultam és ezt feleltem neki: Nem anyám, nem vagyok boldog! Szerelmet kerestem és csak az elített nyügere akadtam: szívem üres és elbagyolt maradt.” A napló egy másik passzusa így szol körülbelül: „A házasság szent rigye egy látszik, valóban nem egyéb, mint olyan szerződés, mely jogot ad a férjnek életünk és halálunk felett. Attól a pillanattól fogva, hogy ez a szerződés zsebében van, az ő kötelezettségei megszűntek, a családás rettenetes. Ha mint hadifoglyot egy török hárembe adtak volna el, sorsom akkor sem lehetne rosszabb.” Naplója egy harmadik helyén ezeket írta a volt trónörökösnet: „Nincs mélyebb fájdalom, mintha az ért félre, aki előtt magunkat teljesen lelepleztük, és az a tudat, hogy nem szeret az, akitől szeretmet legtöbb joggal remélhetünk.”

Genf, február 10.

A herceggasszony leveleit és táviratait a gyó-gyító-intézet igazgatósága veszi át s nem adják át valamennyit a hercegnének. A trónörökösnet követelte, hogy összes leveleit adják ki neki, de kívánságának csak részben tehettek eleget, mert az intézet szabályai es egy magas helyről jött rendelet tiltja ezt.

A hercegnő jól érzi magát s ideges inger-lékenysége megszűnt. Az utolsó két napon a herceggasszony temérdek levelet és táviratot kapott Drezdából a lakosság minden rétegétől. A levelek és a táviratok szerint a szász népet nagyon lel-háborította az a kegyetlenség, hogy Lujza her-ceggasszonyt eltiltják és távol tartják beteg fiától.

A Neues Wiener Tagblatt jó torrásból arról értesül, hogy Lujza herceggasszony Genfből levelet írt egy magasállásu barátjának s panaszko-dott neki, hogy szülei es a szász udvar engesz-telhetetlenek, noha végleg szakított Gironnal s visszavonult egy gyógyintézetbe, amint azt a drezdai udvar tőle dr. Zehme utján követelte. Azt írja tovább a hercegnő, hogy megbánta szökését s közel van a kétségbeeséshez. Alig várja a drezdai döntést, mert noha önként meg számki-vetésbe, de soká nem fogja kibírni ezt az álla-potot.

Drezda, február 10.

A holnapi tárgyaláson a herceggasszony kép-viselője indítványt fog tenni a törvényszék előtt, hogy rendeljék el a hercegnő elmeállapotának megvizsgálását. A házasság felbontását még nem fogják kimondani a holnapi tárgyaláson. Zehme ügyvéd ma ideérkezett. Az orvosi vizsgálat és megfigyelés eredménye a válópör kimenetelére nézve elvi fontosságú.

Brüsszel, február 10.

Giron ma délben megjelent a rendőrprefek-

turán s utolelet kért tengerentuli utra. Több ismerősének azt beszélte Giron, hogy úgye még nem zárult le végképp azzal, hogy visszatért Brüsszelbe; még sokat fog a világ az ő dolgával foglalkozni. Ne gondolják, hogy neki kiadták az utját; eljön az idő, nagyon hamar, amikor sokkal szabadabban fog beszélhetni, mint most. Ami a hercegasszonyok a nioni szanatóriumba való visszavonulását illeti, arról akként nyilatkozott Giron, hogy csak ily módon szerezhetek maguknak nyugalmat ők ketten.

Róma, február 10.

Hír szerint a pápa levelet intézett Lujza hercegasszonyhoz s megígérte neki, hogy teljesíteni fogja kívánságát s a drezdai udvarnál ki fogja eszközölni, hogy időről-időre láthassa gyermekeit.

FŐVÁROS

(*) **Ludapest januárban.** A székesfőváros közgazdasági bizottsága ma délelőtti ülést tartott, amelyen a közigazgatási ágak vezetői résztvettek, és jelentéseket; ezután január haváról. Az adófelügyelőség jelentése szerint egyenesen adóiban s közvetlenül az állam-pénztárnál beolvott január hónapban 3,116,963 korona, (205,243 koronával több, mint tavaly januárban). A főváros adóelőjárata 1,021,000 korona folyt be az eredményre a múlt évhez képest 174,000 koronával kevesebb. — A rendőrség jelentése kiemeli, hogy január hónapban nem fordult elő nagyobb jelentőségű bűneset. A téli hónapokban szokásos betörések, lakás-és üzletnyitások, lopások nagyon gyakoriak voltak, de a tolvajok és betörők munkáját leginkább az tette lehetővé, hogy az elhagyott lakásokra senki sem ügyel, a lépcsők és udvarok a legtöbb helyen nincsenek kellőleg kivilágítva s az ajtókon a legegyszerűbb zárat alkalmazzák, amelyeket néhány pillanat alatt bármilyen kezdetleges kulccsal föl lehet nyitni. Dr. Schermann Adóti tiszti főorvos beje entette, hogy a főváros közegészségi állapota, a múlt hónapban viszonyítva, kedvező volt, amennyiben a halálozások s a fertőző betegségek száma csökkent. Elve született január hónapban 1766 gyermek, meghalt 1194 ember s így a születések 572-vel mutak fölös a halálozások eseteit.

SZÍNHÁZ, ZENE

** **Operai estély.** Az országos magyar királyi zeneakadémia ma rendezte első operai estélyét az intézet hangversenytermében, díszes meghívott közönség előtt. A jövődó reménysegei közül kilencen léptek ezúttal a dobogóra, többnyire szép, fiatal leányok, akik már a megjelenésükkel is szimpatizáltak. *Abrányin* tanítványai közül négyen, *Maleczkyné* tanítványai közül öten szerepeltek a műsoron. A harmadik tanár (Sik) — csak az ímént került az intézetbe és még nem rendelkezik operai vizsgálatra bocsátható anyaggal. Mind a két tanárnó kiváló sikert mutatott föl egyes növendékeiben. Nem hiába voltak mind a ketten az Opera elsőrangú művésznői: jeles életkedésüket átvittek tanítványaikba, akik könnyedén, tisztán, helyes kifejezéssel, érthetően nékül énekelnek. *Kiss Klára* Rozina áriáját adta elő s azután a kettőst *Figaróval*, akit a derék, fáradhatatlan *Ney Bernát*, az Opera tagja személyesített. A kisasszony csengő szoprán-hangja valóságos bravurral győzte le az ária nehézségeit Gyöngyöző trillái, egyenesen futamait, biztos staccatit élvezet volt hallani és játékából sem hiányzott az a könnyed grácia, amivel a Rozinák hódítanak. *Bücher Irén* Tatjana magánjelenetét énekelte az *Anyeginből*. Ez a szám distingváltnan emelkedett ki, a műsor tulságosan népszerű olasz áriából. Ritka előkelőség jellemezte magát az előadó is, aki nemes, szép énekével éppen úgy meglepte a hallgatókat, mint rendkívül intelligens játékával. *Radó Etel* erős, szenvedélyes hangját az *Aidából* vett részletben tüntette ki. *Singer Zelmá* a *Borgia* Lukrecia áriájában és kettős jelenetében mutatta be lényes és meleg organumát, amely egészséges fejlődés mellett arra van bízható, hogy egykor a legnehezebb drámái feladatokkal is megküzdjön. *Maleczkyné* tanítványai közül különösen *Sternhe m* Malvinnak volt nagy sikere, aki *Gounod Faustjából* az ékszeráriát, majd *Fichlerrel*, az Opera tenorisztájával, a szerelmi kettőst adta elő. Hangja színtelen meg drámái szoprán és énekebe lelket, megkapó érzést tud önteni. *Oleán Klótild* a *Lammermoori Lucia*-részletekben, *Kazal Károly* a *Bajnászokban*, *Harucha-Schueyon* Erzsébet és *Halász Elemér* a *Giocond*-részletekben adtak bizonyoságot jelesebb kvalitásaiukról. Az egész operai estély szokatlanul magas nívón állott. Ennyi tehetőség, sokat ígérő tanítvány ritkán került össze az akadémiai tanárok lelkiismeretes, kitűnő vezetésével.

** **A doktor ur huszonhetedezzer.** *Molnár Ferenc* kacagató bohózatának, *A doktor urnak*, holnap szerdán lesz a huszonhetedik előadása. A *Vigszínház*-nak ez a nagy vonzóerejű darabja diadalmasan tartja

magát a műsoron s jó hosszu ideig nem is fog arról letűnni. A darab létszeréjét, Puzsért *Hegedűs* Gyula játssza, aki ebben a szerepben érte el egyik legnagyobb sikerét. A többi szerep *Csillag Teréz*, *Varsányi Irén*, *Nikó Lina*, *Goth*, *Fenyvesi*, *Tapoczai* és *Szerényi* kezében van.

** **Hangverseny.** *Oeder Berta* kisasszony, a széptelenségű énekesnő, aki tavaly az Operaházban sikerrel vendégszerepelt, ma este a Royal-teremben önálló dalestélyt rendezett. Az énekesnő alt-színezetű mezzoszopránja azóta határozottan nyert erőben és melegséggben: magassága drámaiban lett, alsó regisztere tömörebb, csupán a heterogén középfekvésből hiányzik a győzedelmes tartalom. *Enekmondja*, amely *Merli* mesteró kitűnő iskolájára vall, művészi ből lett és tudatosabb. Változatos műsora (*Schubert*, *Massenet*, *Franz*, *Händel*, *Brahms*, *Rubinstein* stb.) bőséges alkalmat adott a kisasszonynak tehetsége bemutatására. A hazai szerzők közül a nagy tehetségű, fiatal *Toldy: Almodova* című költői dalával szerepelt, amely méltán aratót zajos tetszést. A közönség nagyon melegen fogadta *Oeder Berta* kisasszonyt akinek további művészi fejlődése elő nagy érdeklődéssel tekintünk. *Fligl József* kitűnő zongorakísérete külön művészi gyöngyörűséget szerzett. — A hangversenyen dr. *Várkonyi Béla*, tehetséges fiatal zeneszerző is közreműködött és mint komponista meg zongora-virtuoz egyaránt jelentős sikert aratott. H-moll-concert-allegrojának szép pátozas lendületesen érvényesült az ő erőteljes előadásában; majd *Liszt*, *Chopin* és *Moszkovszki* egy-egy szerzeményét játszotta komoly művészi ambícióval. A közönség dr. *Várkonyit* is igen melegen fogadta.

** **Műkedvelők az Uránában.** Az *Uránia Színházban* e hó 19-én és 20-án érdekes műkedvelői előadást tartanak, amely iránt nagy érdeklődés nyilvánul. A különös gonddal és művészi érzékkel összeállított műsor szerint Budapestben még nem látott előképek kerülnek színre. Nem merev, életlen kép tárul a szemlélő elé.

Dr. *Farmady Elemér* „Nagyapó meséit” fogja előadni bájosnál-bájosabb gyermekek csoportjának és minden mese alatt előképek fogják ábrázolni a megfelelő jeleneteket, még pedig úgy az öltözékek, mint a plasztika tekintetében meglepő módon. *Sipalus (Rákosi Viktor)* önmaga szerette prólógot mond, mire letelpszik nagyapó és *Tarnay Alajos* szerette zenekísérete mellett előadja *Farkas Imre* versét. Előkép 8 lesz: „Kékszakállú”, „Piroska és a farkas”, „Csipkerózsika” (2 kép), „Hüvelyk matyi”, „Hamupipóke” (2 kép) és végül „Hófehérke”. Az előképek előtt, miként már jelentetük, előadja *Offenbach* új operáját, „Eljegyzés a lámpájérvnyél”. *Dreyfus* vigjátékát „Egy kis vihar”, mire 11 pár palotást táncol. A próbákat eddig *Orosdy Fülöp*nek lakásán tartották meg, aki igaz öntelődéssel szentelte magát a jó ügynek; most az *Uránia-Színházban* folytatják és az előkelő szereplők nap-nap után gyakorolják a gazdag program egy-kétszáz részletét. Az első előadásra már csak kevés jegy kapható *Rózsavölgyi* és *Társánál*. E hó 18-án főpróba lesz, amelyen többnyire fővárosi tanítványok növendékei vesznek részt. Az esti előadások arai ezek: páholy 50 K., ülőhelyek 10, 6, 4 K.

** **A Vigszínház udjónsága.** A *Vigszínház* művészgárdája most *Herczeg Ferenc: Kéz kezét mos* című új bohózatára készül, melyből naponkint folynak a próbák. Ez érdekes udjónság, melynek két fő női szerepét, *Csillag Teréz* és *B. Kertész Ella* játssza, értesülésünk szerint, a jövő hét folyamán bemutatásra kerül.

** **Jubiláns darabok.** A *Bob* herceg holnap ötvenedik előadása alkalmából a Népszannáz közléstes jubiléris darabainak statisztikáját. A jubileumot ért darabok sora a következők: *Varázsgyűrű* 30-szor került színre, *Talmi herceg* 29, *Jalet* 12 felesége 27, *Kuruc furang* 37, *Kadétkisasszony* 31, *Modell* 27, *Cirkuszélet* 26, *Adam és Eva* 30, *Egy görbe nap* 39, *Az izé* 27, *Casanova* 33, *Kis szőkevény* 50, *San Toy* 88, *Katalin* 69, *Baba* 70, *1848*, *Hadak utja* 50, *Bibliás asszony* 58, *Görög rozsfolja* 79, *A piros bugyelláris* 140, *Ripp* 118, *Ejjele* az erdőn 50, *Cigánybaró* 127, *Királyfogás* 68, *Székimondó asszonyság* 87, *Ezer év* 173, *A gymesi vadvirág* 71, *Szegény Jonathan* 58, *Boszorkányvár* 54, *Sötét titok* 50, *Madarász* 101, *Ingenyölök* 61, *Korvaillei harangok* 173, *Nebántsvirág* 117, *Hoffmann meséi* 98, *Szirogói Mihály* 141, *Orfeus* 61, *Szép Meluzina* 55, *Szép Heléna* 90, *L.H* 138, *Koldusdiák* 56, *Dráma a tenger tenekein* 59, *Sarga csikó* 152, *Lumpácús* 50, *Szultan* 82, *Suhanc* 79, *Boccacio* 101, *A próbaházasság* 84, *Höröm Matyi* 57, *Náni* 69, *Ördög pirulái* 190, *Verehas* 118, *Bejár kendője* 65, *A tót leány* 122, *Nin-cse* 54, *A peleskei notárius* 88, *A mojár és gyermeke* 74, *A falu rossza* 184, *Angot* 53, *Utazás a föld körül* 126, *Tündérlak* 75, *A tolcón* 70, *A székfő katoná* 91, *Nap és hold* 62-szer.

** **A bajusz a vidéken.** *Verő György* új darabátorra vásárolják meg a vidéki színhadok. Első vidéki előadásai *Debreczenben*, *Kassán* és *Aradon* lesznek.

** **Sarah Bernhardt új szerepe.** *Sarah Bernhardt* színházában tegnapelőtt *Rozina: Andromaque* című tragédiája került bemutatásra *Saint-Sabasznek* a tragédiához írott zenéjével. A szomorujáték címszerepében *Sarah Bernhardt*nak nagy sikere volt s a párisi kritika nagy magasztalással irta a francia tragikának e legújabb kreációjáról.

** **Moharóssa.** Az *Operaházban* most folynak a színpadi próbák az idei szezon második eredeti dalmű-udjónságából, *Hubay Jenő Moharóssájából*. A dalmű szövegét *Ouida* Egy pár kis facipó című német nyelvű novellája után *Rothauer Miksa* írta meg németül. Magyarra *Cziglány Béla*, a múlt hetekben elhunyt pécsi író fordította. A *Moharóssa* fő női szerepében *Szojyer Ilonka* jut hálás szerephez. A többi szerepeket *Payer M.*, *Váleni*, *Biatiné*, *Bochnisek*, *Dalnoki V.*, *Beck*, *Szemere* és *Kárpáth* adják. A dalmű próbát a szerző jelenlétében *Kerner István* karmester és *Vidor Deszö* rendező vezetik.

** **Magyar szerzők estéje.** A *Nemzeti Zeneiskola* (Zenede) igazgatósága február végén érdekes estét rendez a *Vigadó* nagyertermében melynek műsorát kizárólag magyar zeneszerzők műveiből állították össze. *Gobbi Alajos*, az intézet igazgatója már meg is kezdte a próbákat a bemutatandó művekből. Előadásra kerülnek ez alkalommal: *Sikló Albert* pályadíjnyertes *Magyar Rapszódája*, *Szendy Árpád* zongoraversenye, melyet *Steiner Irén*, *Tomka* tanár kiművelési osztályának kiváló növendéke mutat be, továbbá: *Lányi Ernő*nek zenekarra írt *Magyar Meséje*, *Major Gyula: Niels Finn* című balladája, *Gaál Ferenc* három órámu motettája *Anyag* *Armand* magyar ábrándja, végül pedig *Merker Andornak*, a „Magyarország” zenekritikusának két zenekari hangulatképe: a *Mór hajnali dala* és az *Ablak alatt* című szerenata scherzoja.

** **Duse Eleonora francia színműben.** *Duse* Eleonora amerikai művészkörutáról való visszatérében három napot töltött *Párisban*. A párisi *Figaro* értesülése szerint *Henry Bataille* felolvasta az olasz tragikának *Feltámadás* című színművét s a darab nő főszerepe annyira megnyerte *Duse* tetszését, hogy besorozta műsorába s hazájába visszatérve, az lesz az első új szerep amelyben tel fog lépni.

— **Gorkij-darab a pétervári udvari színházban.** A pétervári udvari színház kapui megnyitnak *Gorkij Maxim* előt is. Az udvari színház legközelebb bemutatja a világhírre emelkedett orosz szerzőnek *Ejjele menedékhely* című drámáját. A darabot, írja egy pétervári újság, csak nagy nehézségek leküzdése után sikerült a cári színházak intendanturájával elfogadtatni. A *Gorkij-darab* tudvaleg az a isőbbrendű orosz társadalom megdöbbentő nyomorát festi.

MŰVÉSZET

□ **Nemzetközi tavaszi kiállítás.** A Képzőművészeti Társulat tavaszi nemzetközi kiállítása, mely április 1-én nyílik meg a városi Igéti Múcsarnokban, nagyszámúan igérkezik. Szép számmal jelennek meg a *franciák*, az *amerikaiak* 40 műből álló kollekciót küldenek, de igen szép lesz az angol kollekció is, melyet a *Society of Pointers and Sculpters* megbízásából *Szwarter Georg* tanár állít össze, aki a tavalyi nemzetközi tárlat kollekcióját is összeállította. Kilátás van arra, hogy a *stockholmi* művészegyesület is nagyobb kollekcióval vesz részt a tárlaton. A legkiválóbb résztvevő művészek közül fölemlítjük azokat, akik tárlatainkon igen ritka vendégek: *Rodin*, *L'hermittet*, *Whistler*, *Zorn*, *Bernard*, *Dagnan-Bouveret*, *Hans Thomát*, *Extert*, *Kellert*, *Uhdét*, *Stuckot*, *Mesdagot*, *Israelst*, *Viniegrát*, *Zuloagát*.

□ **A Nemzeti Szalon tavaszi tárlata.** A Nemzeti Szalon még a szép sikerrel megindult szombati kiállítás tartama alatt hozzálát a tavaszi kiállítás rendezéséhez. A termetek megint újból rendezik be és gazdagon, művészi ízléssel díszítik, úgy hogy a Szalon minden új kiállításán egy-egy újabb művészi interieur is mutat be a közönségnek. Éppen a be-ső munkálatokra való tekintettel a képek beküldési határidejét is meghosszabbította az igazgatóság, úgy hogy a tavaszi tárlatra képek még e hét egész folyamán küldhetők be a Szalomba. A beküldés végső határideje e hó 16-iké, vasárnap délután hat óra. Hétfőn, 16-ikán összeül a zsüri-bizottság, hogy a beküldött műveket megbírálja míg az ünnepélyes megnyitás e hó 22-ikén lesz.

□ **A mintarajziskola új tanára.** Az országos rajztanárképzőbe és mintarajziskolába a festés és rajzolás tanítására a közoktatási minisztérium *Zemplény Tivadár* kiváló festőművésztünket szólította fel. *Zemplény* elfogadta a felszólítást és már meg is kezdte az oktatást.

TUDOMÁNY, IRODALOM

□ **Felolvasó-est Miskolcon.** Az *Israelita* Magyar Irodalmi Társaság vasárnap magas színvonalon álló felolvasó-estét rendezett *Miskolcon*. A felolvasáson a város előkelő közönsége volt jelen telekezeti különbség nélkül. *Dr. Spira Salamon* főrabbi üdvözölte a felolvasó vendégeket, mire dr. *Kiss Arnold* budai főrabbi megtartotta *A martirok* című, kiváló érdekes-ségű felolvasását; alapos történeti tanulmányok alapjára, filozófiai elmélyedéssel szóló a zsidó vallás martirjairól és végül nemes gondolkodással summásta a véres emlékek erkölcsi tanulságát. Utána *Pásztor Árpád* *Eva* című dramoletjét olvasta föl. Végül *Kabos Ede* *A hajó és a csónak* címen tartott szabad előadást. Mind a három számnak nagy hatása volt. A felolvasás

után a vendégek tiszteletére a hitközség társasvoacsrát rendezte.

Kereskedelmi iskolánk múltja és jelene.
Ez alatt a cím alatt vaskos és Magyarország kereskedelmi oktatását teljesen felőlő füzetet irt a vizsgok egyik legalaposabb ismerője, dr. Schack Béla, a kereskedelmi iskolák főigazgatója. Végtelenül fontos mindnyájunkra néve annak az eddig nem eléggé méltányolt tereumnak az ismerete, amelyen a jövő kereskedővilágát nevelik önálló tényezővé Magyarország gazdasági életében. Legutóbb nem kisebb tekintély hívta föl a kereskedelmi szakoktatás fontosságára az ország figyelmét mint Wassics Gyula kultuszminiszter, aki budget-beszédében nagy passzust szentelt a kereskedelmi oktatás kérdésének s azóta is tanujelét adta különös érdeklődésének a tanításnak ezzel az ágával szemben, amikor elrendelte a kereskedelmi iskolák szervezetének reformját. Ennek a munkálatnak alapjául igen alkalmasan kínálkozik dr. Schack Béla könyve, amely különben kiterjeszkedik a kereskedelmi tanfolyamokra és a kereskedelmi alkalmazottak esti oktatására is. Előadása mindenütt világos, a történelmi fejlődésből indul ki s megbízható statisztikai anyag alapján állítja elénk az összes kereskedelmi oktatásügyi intézmények mai állapotát. Az intézetek korát és látogatottságát grafikai ábrázolások teszik szemléltetőbbé. Befejlesztül a szerző egy pillantást vet az iskoláknak jövő fejlődésére. Haszonnal lapozgathatók a művet mindazok, akik a kereskedelmi oktatás iránt érdeklődnek: legelső sorban kereskedőkink; de jó szolgálatot tesz a szülőknék is akik megtalálják benne mindazt, ami őket az iskola megválasztásáért, a tandíjat s egyéb tudnivalókat illetőleg érdekelheti. A füzet mint a dr. Schack Béla szerkesztésében s a Lampel-Wodiáner-cég kiadásában megjelenő Magyar Kereskedők Könyvtára című sorozatos vállalat I. évfolyamának 8—9 füzetét tételt közzé.

EGYESÜLETEK

(Az V. kerületi Polgári-Kör) tegnap este tartotta XXIII. közgyűlését saját helyiségében. Hüttl Tivadar elnök akadályozva lévén a megjelenésben, dr. Friedmann Bernát alelnök nyitotta meg az ülést. Dr. Bihari Mór, a kör titkára olvasta föl ezután évi jelentését; a kör múltévi történetében nevezetes esemény az új helyiségek felavatása. A körnek 453 tagja van. A múlt évi mérleg fölösleggel zárult. Sajnálattal említi meg a jelentés, hogy a lemondó elnök Hüttl Tivadar, megrongált egészségi állapotára való tekintettel, nem hajlandó a tisztséget továbbra viselni. A közgyűlés zajos helyiséssel veszi tudomásul a jelentést és a választmányi indítványát, mely szerint a közgyűlés jegyzőkönyvileg sajnálatának ad kifejezést Hüttl távozásá felett, arcképét a körhelyiség számára lefesteti és Hüttl tiszteletbeli elnökévé választja. Ezután kezdődött a választás, melynek eredménye a következő:

Elnök lett: dr. Bedő Albert országgyűlési képviselő, nyug. államtitkár. Alelnökök: dr. Friedmann Bernát, Neuschloss Marce I. Igazgatók: Hatvány Deutseh Sándor, Lovag Falk Zsigmond, Lányos Leó, Linczer Imre, Simon Jakab, Sárkány József. Titkár: dr. Bihari Mór. Ügyész: dr. Meller Mór. Választmányi tagok: dr. Bodá Dezső, dr. Brüll Mór, Buchvaid Vilmos, Czettel Dániel, Czettel Gyula, dr. Czizler Armin, dr. Darvai Fülöp, dr. Erős Zsigmond, dr. Frank Sala, Gyömrői Manó, dr. Komlós Agost, dr. Kovács Aladár, dr. Ladányi Mátyas, Madarassy Vilmos, Majorossy Géza, Mayer Sándor, dr. Murányi Ernő, dr. Novák Nándor, dr. Nagel Ferenc, dr. Oláh Dezső, Rátónyi Zoltán Reich Ferenc, Szécsy Arthur, dr. Stern Sámuel, Schwarz Izsó, Weismayer Izidor.

A közgyűlés éljenzéssel fogadta a küldöttség által bevezetett új elnökséget. Dr. Bedő Albert elnök elfoglalván az elnöki széket, megköszöni a bizalmat, igéri, hogy mindenben hiven fogja szolgálni a kör vitális érdekeit. Neuschloss Marcell alelnök üdvözlő szavai után elnök a közgyűlést bezárta. Este nagy társasvacsora volt a kör helyiségeiben. Az első leköszöntött dr. Friedmann Bernát mondta: "A volt elnök, Hüttl érdemelt méltatva, reá köszöni poharát. Utána dr. Bihari Mór esetele a polgári-kör jeladatait s üdvözölte az új elnököket. Hüttl Tivadar meghatottan mondott köszönetet az ünneplésért. Bedő Albert jogadást tett, hogy első munkása lesz a kör érdekeinek. Bródy Sándor Pál köszöntötte fel dr. Franz Salamon a fővárosi társaskörök küldötteire, Meller Izsó dr. Neuschloss Marcelre irtó poharát. Agótha László fővárosi tanácsjegyző a kör új igazgatóit köszöntötte föl, utána Sándor Pál üdvözlőle a kört megújodása alkalmából. Neuschloss Marcell tömörülésre hívja fel a polgárokat.

(Az Aurora-kör) holnapi művész-estéjének programja a következő: Felolvasás. Tárja: Pókár Gyula; Beethoven: Sonata. Zongorán és hegedű előadók: Szerdahelyi Józsa és Szerémi Gusztáv; Makray Ugy jött a viharban. Gounod: beringő ária a Romeo és Ju ából, énekl: Kordin Mariska, zongorán kíséri: Fodor Ernő; Költemények. Irt és felolvasa: Zempléni Árpád; Bemutató. Szirmay Albert zenészereményei, zongorán előadja: a szerző; Locatelli: Adagio, Popper: Gavotte és Elfentanz, gondokán előadja: Humphreys Richard, zongorán kíséri: Fodor Ernő; Versek. Szavalja: Aranyossy Janka; Részlet Sztrojanovics Ninon operájából, énekl: Vida Etel, zongorán kíséri: Heidelberg Albert; Reinhold: Impromptu.

Zongorán előadja: dr. Kertész Arnoldné; Goldmark: Ária a Sába királynője operából, Wagner: Erzsébet belépo: Áriája, énekl: F. Vandiola Irma, zongorán kíséri: Schatz Aladár; Szavalt. Előadja: Márkus Emília; Cavatina a Bütyös Vadász operából. Énekl: W. Krammer Teréz, zongorán kíséri: Weintraub Lipót; a Kacagató történetekből, irta és felolvasa: Vrabély Ármánd.

(Az Országgyűlés) e hó 14-én szombaton délután 5 órakor Szentkirályi-utca 21. számú helyiségében betegbemutattal egybekötött felolvasó-ülést tart. Vendégeket az elnökség szívesen lát.

FARSANG

(A képviselők piknikje. Február 18-ikán, szerdán lesz a Hungária-szálló díszteremben a képviselők piknikje, melynek főrendezője Csévossy Béla udvari tanácsos, a képviselőház házgyógyja. A miniszterek családijukkal és számos főrendházi tag is megígérte az estélyen való részvételt.

(A Liptóvárosi Demokrata Kör e hó 14-ikén saját helyiségében (Akadémia-utca 11.) zártkörű tanácsot tart. A meghívottak már szétküldték.

(A Budapesti Ügyvédi Kör csütörtökön, e hó 12-ikén saját helyiségében az ügyvédi kamara épületében családias jellegű hölgyestét rendez. A vacsora, amelyet tánc követ, este nyolc órakor kezdődik.

(A mentők javára. A belvárosi polgárok a Tisztú Kaszinó éttermeiben a Mentő-Egyesület javára sikerült mulatságot rendeztek. A bálon a következők voltak jelen: Schowanetz Jánosné, Prinz Józsefné, Geitner Reinholdné, Leitersdorfer Mórné, Kalász Perencné, Váradó Nándorné, Czinner Lipótné. Kíván Józsefné, Kovács Ferencné, Mészáros Antalné, Wanauz Károlyné, Messer Sámuelné, Schilling Bertalané, Rosner H-né, Friedmann Kálmánné, Mandl N-né, Novák Mártonné, Kellner Vilmóné, Batyi Istvánné, Kulcsár Istvánné, özvegy Marez Edvinné, Takács Vilmosné, Glock Aurélné, Leitersdorfer Elvira, Guttmann Hermin, Guttmann Róza, Kiss Justin, Mészáros Ilona, Schwarz Anna, Klein Riza, Rosner Gizi, Preis Malvin, Mandl Ilonka, Herzeg L. Glock Erzsé, Biró Teréz, Péter Margit és Ilonka Ciliarik Margit.

(Szeretet-bál. A Szeretet országos egyesület február 17-ikén Augusztia főhercegnő védnöksége alatt tartja meg bálját a Vigadó termében. A bál rendezőbizottsága, melyben a fővárosi legelőkelőbb körei képviselve vannak, gróf Baththy Lajos elnökre állt nagy tevékenységet fejt ki a siker érdekében és előre láthatólag ez a bál lesz a farangnak legsikerültebb bálja. A meghívottak most küldték széf. Akik erre igényt tartanak, forduljanak a bál irodájához, I. Városcsúcs-utca 10.

(Hangverseny és táncmulatság. A Fővárosi Győri Kör 14-én hangversenyyel egybekötött tanácsot tart rendez az Otthon-klubban. A hangversenyen több előkelő művész és művésznő működik közre.

Nyiltér.

Lakást keresek

I-ó vagy II-ik emeleten, a VI. vagy VII. kerületben, csakis újabb, modern berendezésű házakban. Kívánatik 2 vagy 3 utcai és egy udvari szoba a hozzá tartozó mellékhelyiségekkel. Levelek "Igazgató" jelleggel a kiadóba kéreknek.

Csász. és kir. szab.

Pick testvérek

főfőszakos Budapest, V., Dorottya-u. 12., legújtanácsos angol ruhakerület, magyar diszruhák műterme.

(Az e rovat alatt költötteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÖRVÉNYSZÉK

§§ Egy főur gondokosság alatt. Aradról táviratozták a főhivatalos Magyar Távirati Irodának hogy gróf Károlyi Tibor volt főrendházi elnök gyermekei ma kérvényt nyújtottak be az aradi törvényszékhez atyuknak gondokosság alá helyezése végett. A kérvény szerint gróf Károlyi Tibor magával tehetetlenül fekszik mácsai kastélyában, többször szélhűdés érte és oly testi és szellemi elgyengülésben van, hogy képtelen vagyoni viszonyainak rendbentartására. A törvényszék a napokban tárgyalja a kérvényt.

§§ Az a bizonyos Schlesinger-ügy. A dr. Soós Kálmán bíró ügyével kapcsolatosan sűrűn emlegetett Schlesinger-ügy a következő:

Ney Simon szobrász a múlt év őszén egy 50 grammos arany antik láncot bevitt becsérelés végett Schlesinger Leo Károlyi-körti ékszerész üzletébe. Hosszas alkudozások után megállapodtak abban, hogy Schlesinger a láncot becsérelti egy 26 gramm súlyú új fagonu aranyláncsal, melyet maga Ney választott ki.

Schlesinger az alku megkötése után késséggel vállalkozott, hogy a régi láncról a függelékeket leveszi s ráerősíti az új láncra. E végből az új láncot magához véve visszavonult az üzlet háttérbe részébe, amely függőnyvel volt eltakará. Alatt Neyvel Schlesinger névét diskurzusba. Pár perccel mulva kijött Schlesinger a sötét háttérből s a függelékeket ellátott új láncot udvariasan maga akasztotta fel Neynek, aki erre eltávozott az üzletből. Alig tett pár lépést az utóán, gyanusnak tűnt fel előtte Schlesingernek szokatlan udvariasága s kezdte az új láncot vizsgálni. E közben rájött, hogy az új lánc jóval könnyebb, mint az amelyet 6 25 gramm súlyban kiválasztott. Hogy gyanúját eloszlassa, vagy jobban mondva, hogy ezt megerősítse, bement a legközelebbi ékszerészüzletbe s ott megmérte az új láncnak súlyát. Ekkor aztán megbizonyosodott felőle, hogy a lánc nem 26 gramm súlyú, vagyis nem az, amelyet ő kiválasztott s megmérte, hanem csak 18 grammot nyom. Kétségtelen volt tehát előtte hogy Schlesinger a láncot ott az üzlet sötét háttérében cserélte el egy könnyebb láncsal. Rögtön visszament az üzletbe s lármát csinált. Schlesinger, hogy elnémita a felháborodott Neyt, egyezkedni kezdett vele, s a könnyebb súlyú láncra még egy gyűrűt is ígért ráadásul. Ney azonban nem fogadta ezt el, hanem feljelentést tett ellene család vétségéért. A büntető-járási bíróság Schlesingert, aki a tagadásban keresett menedéket, fel is mentette a család vétségének vádja alól, bizonyítékok hiányában. A felmentő ítélet ellen a panasos lelebbesztést jelentett be. Így került ez az ügy a felelőbbi tanács elé, ahol először Soós Kálmán bíró volt a rearendse. Az ügynek ebben a stádiumában lépett közbe a hírhedt rovoitmtu Schwarz Abraham ügynök, aki — állítólag Soós bíró megbizásából — je kereste Schlesingert s vele ügyének kedvező elintézésének kieszközöléséért 200 koronát akart fizettetni. Schlesinger nem fizette meg a kért összeget, hanem feljelentést tett Schwarz Abraham és dr. Soós Kálmán bíró ellen szarolás vétségéért. A feljelentés megtétele után Zsitvay elnök az ügyet Mikóvich bíróknak adta ki reterálás végett.

Ma tárgyalta ezt az ügyet másodfokban a felelbezési tanács s a lefolytatott tárgyalás után, az elsőbíróóság felmentő ítéletének megsemmisítésével, bűnösnek mondotta ki Schlesinger Leót a család vétségében s ezért elítélte 15 napi foghátra, 30 korona pénzbüntetésre, egyévi hivatalvesztésre és 50 korona ügyvédi költség megfizetésére. Schlesinger a védőügyem semmisségi panaszt jelentett be a bűnösség kimondása miatt. Így tehát ez az odíózus ügy harmadikok elbírálas végett felkerül a Kuriához is.

§§ A faddi ördögűző. A minap megirtuk, hogy Szalai István paksi mészárosmester becsületesítés miatt panaszt tett apósa, Schuckert András és neje ellen, mert ráfogták, hogy ő rontotta meg az évek óta betegeskedő Schuckertet. A pör tárgyalása során Schuckerték a faddi ördögűzőre hivatkoztak, aki állítólag megvizsgálta Schuckertet és úgy találta, hogy Schuckert csakugyan a megrottán áldozta. Szalai István most ezt az ördögűzőt is bepanaszolta becsületesítésért. Ezt az ügyet február 9-ikén tárgyalta Krivácsy Károly paksi aljárásbíró. Az ördögűző, Puskás Szabó Pál, hetvennyolc éves, öszbecsavarodott, szikár ember. 1848-ban résztvett a szabadságharcban és most egy kis nyugdíjat kap. A bíró kérdésére tagadta, hogy azt állította, hogy Schuckertet Szalai rontotta meg, de Schuckertné batározottan szemébe mondja, hogy úgy volt. De már azt nem tagadta az ördögűző, hogy rossz lelkek által megszállott emberek gyógyításával foglalkozik. Váltig erősítgette, hogy neki olyan orvossága van, amely az ilyen embereket meggyógyítja, de még a veszett embert is, mert hiszen azt is a gonosz lélek szállja meg. A bírónak arra a figyelmeztetésére, hogy ez törvénybe ütköző cselekedet, sőtörőve felelt a vádolt:

— Már hogy volna az, tekintetes bíró ur, hiszen én csak jót teszek azal, hogy gyógyítok.

Arra a kérdésre, hogy szokott-e pénzt is kapni a gyógyításért, beismeri, hogy bizony kap és Schuckertéktől is kapott öt koronát. A bíró végre is kénytelen volt az őszinte ördögűzőt közegészség ellen való kihágás miatt elmarasztalni. Mikor kihírdették előtte az ítéletet nagy busan felsóhajtott:

— Hiába, már jót sem szabad tenni, azért is megbüntetik az embert. De hiszen nem is gyógyítottam én már ezután senkit.

§§ A székesfehérvári gyilkosság. A székesfehérvári esküdttörvényes tegnap kezdte meg Krausz Vilmos ügynök bűnpörének tárgyalását. Krausz Vilmos most azzal vádolják, hogy tavaly augusztus 12-ikén meggyilkolta Bernáth Juliát, akinek pénzt kellett kihalgatása során a vádolt folyvást ártatlanságát hangoztatta. Majd megkezdődött a tanúk kihallgatása. Molnár Mari dajkát hallgatták ki, ki elmondja, hogy a kritikus este, mikor Krausz 8 órakor már elment a vacsoráról, a leány vizért ment és Krauszt 4 1/2 órakor látta Bernáth Juliát leposzójáról lejönni és onnant az utóára menni. 4 1/2 óra után ismét látták Krauszt eljőni. Mikor a tárgyaláson az elnök azt mondta Krausznak, hogy Bernáth Juliát utolsó pénze is az ő kezébe került, a vádolt ingerlenül felkiáltott:

— Az urak mindent tehetnek velem, mert szído vagyok!

A delután tárgyaláson azokat a tanukat hallgatták ki, kik a kritikus estén látták Krausz különböző kávéházak- és vendéglőkben. Erre kiballgattak még néhány uriembert, kiknek Krausz nagyobb összehangolt közzétette. A bizonyítási eljárást holnap befejezik, a vád- és védőbeszédre pénteken kerül a sor.

§§ A karlsbadi gyilkosság. Égerből jelentik: Az itteni esküdtségi bíróság öt tegnap kezdődött meg a tárgyalás Henich Albert karlsbadi kávégyűjtosainak büntetőperében. Henich Albert kávést tavalányos esetben elítélte. Két nappal a gyilkosság elkövetése után a tettesek egyikét Fischer Antal pécért letartóztatták, míg büntetés megszökött. Fischer vonakodott büntetését megnevezni s csak egy nappal az ügyében kitűzött tárgyalás megtartása előtt vallotta meg, hogy a gyilkosságot Vojtech József többszörösen büntetett csavargóval együtt követte el. E vallomás alapján a szeptember tizenharmadikára kitűzött tárgyalást elhalasztották s elrendelték Vojtech körözését. Mivel Vojtechet nem tudták kézrekeríteni, a múlt év decemberére újabb határnapot tűztek ki a tárgyalásra. Néhány nappal eelőbb azonban Vojtechet éppen, amikor Szászországba akart szökni, letartóztatták. Így most mind a két gyilkos ellen megindították az eljárást s tegnapira kitűzték ellenük a tárgyalást. A vádirat részletesen elmondja a gyilkosság történetét, amely a múlt évben éppen a szezon idején a cseh világfürdőben nagy föltűnést keltett. A tárgyalás még nem ért véget.

Tót versek.

— Esküdtségi tárgyalás. —

Budapest, február 10.

A tót költészet néhány fannyújtása került ma a budapesti esküdtek elé. Két ismert pánszláv agitátor, dr. Mudrony János turóc-szentmártoni ügyvéd és Pietor Miklós kiadó állottak törvényt nemzetiség ellen való igazgatásért. Turóc-Szent-Mártonban egy tót nyelvű folyóirat jelenik meg, abban tette közzé Pietor Miklós a *Zvon slobody* (Szabadság harangja) s a *Pachov* (Induló) című verseket, melyek közül az utóbbi Petőfi Sándor *Talpra magyar* című költeményének a tót fordítása azzal a tendenciózus különbséggel, hogy a magyar helyett mindentütt a tót szerepel benne. Ez a két költemény átlátható a szabadságharc idején látott először napvilágot, s hogy Pietor ur most minden aktualitás híján a verseket ugra lenyomatára, abban az ügyesség a magyar nemzet ellen való igazgatást látott. Ugyanabban a folyóiratban jelent meg dr. Mudrony Jánosnak egy értekezése, mely a nemzeti törvénynevelő foglalkozva, oda konkludál, hogy a magyar kormány ki akarja irtani a tót nemzetet.

A tárgyaláson Agoraszó bíró elnököt, a vádhatóságot dr. Daróczy Elek kir. ügyész képviselte. Az inkriminált közlemények hiteles fordításának jó olvasása után a vádlottakat hallgatták ki. Pietor Miklós, aki nem tud magyarul, tolmács közvetítésével vallott. Az elnök: Mért tette közzé az inkriminált verseket?

A vádlott: Tisztán csak mint históriai emléket közlöttem a két verset melyek közül az egyik: Botó tót poéta írta még 1848-ban, a másik pedig a Talpra magyar fordítása.

— De mi szükség volt arra most, minden aktualitás nélkül közzéni a verseket?

— Kérem, ez a két költemény már többször jelent meg túságokban és antológiákban, anélkül, hogy a közzététel inkriminált volna. Azt gondoltam tehát, hogy nem vétek ve a törvény ellen, ha újra lenyomatom a verseket.

— Az egyik költemény a tót nemzet elnyomásáról panaszodik. Ma semmi ok sincs ilyen panaszra, mivel a hon minden polgára egyenlő jogot élvez s ha ön mégis közzétette a verset, nyilvánvaló, hogy igazni akart vele.

— En nem találtam benne semmi igazat.

— A magyar nemzet úgy van föltüntetve mint ha nem engedné a tót nemzet jogait érvényesülni. Ez nem felet meg a tényleges állapotok.

— En úgy hallottam, hogy más nemzetek is nyilvánosságra hozzák a históriai költeményeket.

— Az indulóban egészen fölhívás van arra, hogy a tót törje össze a rabigát, ne legyen többé a magyar rabszolgája. Ez igazság.

— Nem azért tettem közzé, hogy igazságot vele.

— A tót nemzetiség ama osztálya melynek a folyóirat a kezén megfordult, nem olyan intelligens, hogy a költeményt mint históriai emléket élvezze. Még csak kommentárt sem tűz hozzá.

— Az első költeménynél megjegyeztem, hogy 1848-ban íródott a másikról köztudomásu, hogy Botó írta 1848-ban.

Dr. Mudrony János szintén ártatlannak tudja magát, mert nem akart igazni.

Az elnök: Mi indította önt arra, hogy az inkriminált cikket megírja?

A vádlott: 1867 óta a kormányok törvényellenesen jártak el...

— Vigyázzon a kifejezéseire, mert a kormány éppen a törvény oltalmára van. Ha vannak sérelmeik miért nem fordulnak a törvényes faktorokhoz? Mi volt a célja a cikkének?

— Csak panaszokdram.

— Mi volt a panasz?

— Az hogy a tót nyelv továbbművelését megakadályozzák az iskolákban.

— De hiszen nincs elítélva a tót nyelv egy gimnáziumban sem, aki akarja, tanulhat a.

— De nincs rá alkalom.

— Hát a felekezeti iskolákban. Ott fakultative tanulhatják.

— Amit én kértem az a nemzetiségi törvényen alapszik.

A kérdések szövegezése után a perbeszédre került a sor.

Dr. Daróczy Elek királyi ügyész hazafias szellemtelé áthatott vadszédessé mondott. A magyar állam- eszméinek ebben az országban — ugymond — csak föltétlen hivei élhetnek. Ellensége nem lehet senki. Az ellenséget körlehetetlenül eltiporjuk. Ez a celek- vésünk nem a durva erőszak kényuralma, hanem jogos önvédelem. Jogos védekezése annak a nemzet- nek, amely vérrrel szerzte, vérrrel tartotta meg és a kultúra hatalmával tette erőssé ezt a magyar hazát. A megszügyentülés érzete vesz rajtunk erőt, ha arra gondolunk, hogy ennek a mi magyar hazánknak — egy ezredév dicsőséges multja után is — véde- keznie kell. Nem külső ellenség támadta meg. Saját gyermekei, az idegenyelvű testvéreink ellen kell magat védelmeznie. Ezután az inkriminált cikk igazolt tartalmát lejegyzte, kérte, hogy a vádlottakat bünsnek mondják ki. Dr. Ferdinánd Béla védős. utalt arra, hogy a két első vers 184 évben kelet- kezelt, azóta nyomtatásban számtalanszor megjelent és sohasem inkriminálta senki. Tagadta, hogy a vádlottakat igazgatást követtek volna el s felmentést kért.

Az esküdtek dühösek mondták ki mindkét vádlottat és pedig Pietor Milost kétréndteli, dr. Mudrony János ügyvédet pedig egyrendbeli igazgatás vétsé- gében s ezért a törvényt alkalmazó bíróság Pietort 8 napi államfogházra és 80 korona pénzbüntetésre, — dr. Mudrony Jánost pedig 5 napi államfogházra és 40 ko- rona pénzbüntetésre ítélte. Dr. Mudrony megnyugo- dott az ítéletben, de Pietor és védője semmisségi panasz- t jelentettek be.

Az ítéletet a hallgatóság padsorain ülő Hurban Szveozár s több nemzetiségi lelvidéki országgyűi ési képviselő nagy tetszéssel fogadta.

TÁVIRATOK

Bécs, február 10. A hadsereg rendeleti közlö- nyének ma megjelent száma jelenti, hogy ő felsége Ferenc Szalvátor főherceg vezérőrnagyot kinevezte a 10. lovasdandár parancsnokává.

Rubinót elítélték.

Brüsszel, február 10. Az esküdtségi bíróság előtt ma folytatták Gennaro Rubino perét, aki múlt évi november 15-ikén rálőtt a király kocsijára. Ma a két védő beszézt és azután meg egyezt az ügyész. Az esküdtek mind a két előlük terjesztett kérdésre igennel vála- szoltak, mire Rubinót életfogytiglami fegyházra ítélték.

Kereskedelmi szerződés Montenegróval.

Cettinje, február 10. A montenegrói kormány Ausztria-Magyarországhoz jegyzékét intézett amely- ben kereskedelmi szerződés kötését ajánlja.

Földrengés.

Sztrakuza február 10. Modicában ma reggel két másodpercre tartó erős földrengés volt.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, február 10. (A Budapesti Napló telefonjelen- tése.) A budapesti malmok tegnap és ma aránylag nagyobb beszerzéseket tettek magasabb árakon. Gabonaművekben egyébként majdnem teljesen szü- netel a forgalom. Dacára ennek, az irányzat erősbü- dött. A határátoltszén nagy esőnd volt.

Buza tavaszra 7.60—7.53, rozs tavaszra 6.87, zab tavaszra 6.98.

Záratok: Buza tavaszra 7.62, rozs tavaszra 6.90, zab tavaszra 6.29—6.30. korona.

New-York, február 10. (Terménytársaság.) (Zárlat.)

Gyapot: New-Yorkban helyben 9.50 (9.35). Február 9 9.27 (9.22). Májusra 9.42 (9.33). New-Orleansban helyben 9 1/4 9 1/8.

Petroleum: Stand white New-Yorkban 8.20 (8.20). Stand white Philadelphianban 8.15 (8.15). Refined in Cases 10.50 (10.50). Credit

Balances at Oil City 1.50 (1.50). — Zsír: Western steam 10.— (10.—). Röhé és Brothers 10.20 (10.30). — Tengeri irányzata állandó. — Február 10 60 1/2 60 1/2.

Márciusra 58 1/2 (58 1/2). Májusra 52 1/2 (52 1/2).

— Buza irányzata engedő. — Piros ősz helyben 88 1/2 (88 1/2) Február 10.— (—). Márciusra 84— (84.—). Májusra 82 1/2 (82 1/2). Jul.-ra 79 1/2 (79 1/2).

Gabona szállítási díj Liverpoolba 1 1/2 (1 1/2).

Kávé: fair Rio 7. sz. 5 1/2 (5 1/2). — Feb.-ra 4 40 (4.35). Májusra 4.65 (4.65). — Lászt: Spring Wheat clears 3 05— 3.10 (3.05—3.10). Cukor: 8 1/2 (8 1/2). On: 29.—29 40 (29.40—29.45). — Réz: 12.70—12 90 (12.70—12 95). (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, február 10. (Terménytársaság.) (Zárlat.)

Buza irányzata állandó. — Máj.-ra 79 1/2 (79 1/2). —

Juliusra 74 1/2 (74 1/2). — Tengeri irányzata állandó. —

Feb.-ra 54.— (53 1/2). — Zsír: Feb.-ra 9.55 (9.55). Máj.-ra 9.47 (9.47). — Szalonna short clear 9.43 (9.43). — Sertészsír: Májusra 16.90 (16.92). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

KÜLÖNFÉLÉK

A mélységből.

Boldogságra törtém, jártam a világot, Szakasztottam mint más, én is sok virágot, Emberi düdösség fáján termő bimbót, Rózsásan mosolygót, a legszebbem nyílot — És lemondom mégis kél a hang szivemben: Nem tudok szeretni, nincs, aki szeressen.

Hizelegve szóló jóbarátim voltak, Teit poharak mellett hűséget fogadtak, De a nap leszállott — egyedül maradtam, Sötét gondok útján elhagyva haladtam, Hűszívű barátot senki ne keressen — Nem tudok szeretni, nincs, aki szeressen.

Bűhájós nőalak tűzben égő szemmel Csábított el aztán hívó szerelemmel: „Karjaimban életem — mámor az ölemben, Údvót ad csókban jöjj elégni vélem!” Ah, a mámor oszlik, údvót nem ad ez sem, Nem tudok szeretni, nincs, aki szeressen.

Kincs, szerelem, hűség, földi nagyság fénye Minden, ami drága, szívnek epedése, Szomjuhozó lélek remegése, láza, Sebreváló gyógyszer, tudományok álma Nem töröl le könnyet, nem vigasztal engem, Nem tudok szeretni, nincs, aki szeressen.

Őszbe vegyül majdan hajam minden szála, Bággyadová léssen szemem sugára, S tán ha egykoron majd céloom előtt állok, Akkor is, ha rébve intenek az álom — Azt viszem magammal bucsuzóló innen: Nem tudok szeretni, nincs, aki szeressen.

Oh de nem! Nem! Mégse! Nincs igazság ebben, El nem alvó érzés van még a szivemben. Egy van a világon; kincsek kincse, fénye, Mely elől a rémek elvonulnak félve; A te hited, Isten! pajza a félelemben, Tudok még szeretni, van, aki szeressen.

Amikor az este elpihentet lágyan, S elviszen magával messze földre vágyam, Hangot hallok, zöngve, búgva, mint galambok, Hívogató, kedves, kedvet adó hangok, Ifjúkori sejtés hangjai szivemben: Tudok még szeretni, van, aki szeressen.

Körülöttem, Isten! angyalaid járnak, Jövendőmnek messze kapukat kitárnak, Szébb világot látok: fényességgel telve, Mintha a romokból új palota kelne — Az én Uram áldott, ő tanít meg engem: Tudok majd szeretni, lesz aki szeressen!

Kiss Arnold.

+ Papagály-katonák. Egy mexikói újság érdekes apróságot ír a papagályokról. A mexikói háboru idején egy trancia hadoszlop hosszabb ideig táborozott egy erdő szélén, amelyben sok papagály volt. Ezek napról-napra hallották a trombitájukat s úgy látszik az ébresztőt tetszett meg nekik a legjobban; mert két hét múlva már minden öreg papagály együtt harsogta a jelt a trombitásokkal. Az öregeket meguntalta a dallamot a fiatalabb papagály-nemzedék, úgy, hogy ma is hallani lehet még a mexikói erdőben a trancia sereg trombitájait. A mese nem is olyan valószínű. Ismeretes dolog, hogy a papagályok igen hosszú életűek, így tehát nincs kizárva, hogy abban az erdőben még ma is élnek olyan példányok, amelyek a mexikói háboru idején együtt fújták az ébresztőt a katonákkal. Egy-egy papagály tényleg elé két-háromszáz évig s Humboldt Sándor említi egy értekezésében, hogy Mexióban talált olyan papagályt, amely több szót tudott olyan benszülött néptörzsnek a nyelvéből, amelynek utolsó képviselője két századdal eelőbb pusztulhatott ki. Ezt a papagályt a tudományos világ is sokáig emlegette, mint egyik legérdekesebb ritkaságát.

+ Históriai bomba. A párisi nagy operának külön muzéuma van, mely a maga nemében a legérdekesebb gyűjtemények egyike s szinte teljességben magában foglalja mindazokat az ereklyéket, amelyeket bármi vonatkozás is tűz az operához. Legutóbb a hírhedt Orsinának egyik bombája került a muzeum tulajdonába Tudvalevő, hogy Orsini 1858-ban bombamerényletet kísérelt meg III. Napoleon császár ellen. Négy bombát készített erre a célra, tel azonban csak hármát használt közülök s mig Napoleonnak semmi baja sem esett fölök, vagy harminc ártatlan embert megölt és megsebesített velük. A negyedik bombát Orsini büntetésnél Pierrinél találták meg s a vonatkozás, melynek révén az operával összefügg: hogy III. Napo'eon éppen az operába hajtatót, amikor a merénylet megtörtént.

+ **A hosszú élet titka.** Egy drezdai orvos érdekes statisztikát állított össze a legöregebb drezdai emberek életmódjáról és szokásairól. A száz év feletti emberek hetvenhárom ember van, aki meghaladta a kilenvenedik életévét: közülük huszonhárom férfi és ötven nő. A férfiak közül egy sem volt aggligény, csak az asszonyok némelyike volt vén leány. A hetven éreger ember közül, kikhez Meinert kérdéseivel fordult, a legtöbbnek szülei is igen nagy kort értek. Az egyik eset különösen érdekes. Az illető öregember szüleinek kilencedik gyermeke volt. Amikor megszületett, atyja nyolcvan, anyja pedig negyvenéves volt. A Meinert által kikérdezett öreg emberek nagy része középtermetű és szőke volt. Kopasz alig akadt közöttük, de fogazatuk nagyon hiányos volt. Néhányan még pápaszem nélkül olvastak és meglehetősen jól hallottak. A legtöbbnek dolgoznak és még sokat foglalatkoskodnak mindenféle munkával. Az alvást szeretik és átlag kilenc óráig töltenek az ágyban. Úgy látszik, hogy a hosszú élet egyik titka a vig kedély, mert 70 éreger ember közül 5 volt komolyabb természetű, míg a többi még mindig szerette a tréfát. Szegény nem igen akadt közöttük. Hat ember kivételével valamennyien jómóduak voltak, sőt néhányan nagyobb vagyonnal is rendelkeztek. Érdekes, hogy a Meinert által megfigyelt öregek nem szeretik a vizet. Többnyire beérték a reggeli mosakodással, de a fürdéstől meglehetősen huzództak. Valamennyiüknek kitűnő az étvágyuk és pompás az emésztésük. Előnyben részesítik a növényi táplálékot és barátai a cukornak. Sokan a kelleténél jobban kedvelik az alkoholt is. Az egyik öreg minden hónapban egy liter pálinkát iszik. Egy asszony hetekint háromszor pálinkával leiszja magát. A legöregebb drezdai ember, aki nemsokára száz esztendő lesz, rendszeren él, csak születésnapján sokot berugni. Az utolsó hatvan esztendőben nem dohányzott.

+ Amerikai humor.

Kannibál törzsfő: A legutóbbi misszionárius, akit ön nekünk küldött, nem volt írónak?

Ügynök: De az volt.

Törzsfő: S az azelőtti nem volt szerkesztő?

Ügynök: Ugy van, szerkesztő volt.

Törzsfő: Akkor hát arra kérem, hogy a legközelebbi alkalommal egy fociballistát küldjön, mert az orvos azt mondja, hogy nagyon sok szellemi táplálékkal élünk.

— Ön elítéli a konvencionális hazugságokat?

— Igen, — felelt miss Cayeme.

— Pedig sokszor hallottam öntől is, amint így szövelt ehhez vagy ahhoz: „Igazán boldog vagyok, hogy önt láthatom!”

— Nos ez meg is felel a valóságnak. Nem óhajtok ugyanis megvakulni.

— Micsoda ajándékot vesz a feleségének születésnapjára?

— Neki fogom ajándékozni a hét egy napját. Elhatároztam, hogy kilépek egyikéből ama titkos társaságoknak, amelyeknek tagja vagyok.

— Az ön fia, amint hallom, filozófiával foglalkozik.

— Ugy van. Csupa olyan dologról beszél, aminek semmi értelme sincs.

KÖZGAZDASÁG

Ipar és kereskedelem.

A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank 4½%-os záloglevelei ama tulajdonosainak, kiknek címletei a legutóbbi huzás alkalmával augusztus 1-én leendő visszafizetésre kisorsoltattak, *cserébe felajánlja 4 százalékos záloglevelet* oly módon, hogy minden ilyen kisorsolt és folyósítványokkal ellátott címet helyett egy ugyanolyan névértékű, ugyancsak folyó szelvényekkel ellátott 4½%-os záloglevelet és azonfölül minden 100 korona névérték után 1 K. 50 fillért készpénzben szolgáltat ki. A kicserélésnek legkésőbb *e hó 21-ig kell megtörténnie.*

Vendégülösök küldöttsége a pénzügyminiszternél. A budapesti szállodások, vendégülösök, kocsmárosok ipartársulata képviselőiben *Gundel János, Glöck Frigyes, Petánovits József, Kommer Ferenc és Barta Béla* tagokból álló küldöttség tisztelettel ma *Toepke* államtitkárnál. Ugyanis most folyik az 1903—1906. évekre érvényes italmérségi illetékek kivételése. A budapesti pénzügyvizsgálóság az eddigi illetékek kétszeresét, sőt háromszorosát is kivette egy vendégülösiparosra, bár ez az iparág föltonos visszafeloldást mutat a fogyasztásban. Ez a körülmény készítette az ipartársulat vezetőségét, hogy a hivatalos tulbuzgósággal szemben jogorvoslatot keressen a kormánytól. A küldöttség vezetője, *Gundel János* hosszabb beszédben vázolta a vendégülösipar jelenlegi rossz és egészségtelen viszonyait s rámutatott a múltévi kimutatásokra, melyek szerint az 1901. évi állami zárószámadás az államháztartás javára ugyanis 700.000 korona többletbevételt mutat ki az *italmérségi illeték* címén az előirányzatban felvett összegnél. *Az államtitkár* nagy érdeklődéssel halgatta az elhangzott panaszokat és megígérte, hogy az adófelosztási bizottságnál meg fogja vizsgáltatni a beérkezett feltevéseket és az igazságnak megfelelően fog intézkedni.

A Magyar Vasművek és Gépgyárak Országos Egyesülete Förster Nándor miniszteri tanácsos elnöklésével tartott legutóbbi ülésén *Herzog József* igazgató előterjesztette az *árnyéltügyletekre* vonatkozó törvényjavaslat tanulmányozására kiküldött albizottság jelentését.

Ennek értelmében az egyesület feltevéseit intéz az igazságügyminiszterhez; ebben kiemelésű s részletesen megokolandó, hogy e törvény életbelép-

— Hozza ide a fekete zsákomat, — szölt *Wetzel Ignác*. Aztán meglegedetten dörzsölgette kezeit és úgy megváltozott, mint egy uszár.

— Mily szerencse! — rikácsolt a csunya öreg, miközben merev szeméit az ágy felé kancsalította.

— Én édes, halott angol nőm, ezt a találkozást nem adnám oda a világ minden pénzéért. Igen, te ostoba francia kuruzsló, te azt hiszed, hogy ez a nő meghalt? Én azt mondom, hogy az élet csak megállt ebben a nőben az agyra gyakorolt nyomás folytán.

Miska megjelent a fekete zsákkal.

Wetzel Ignác két iszonyu szerszámot szedett ki a zsákból, ujak és fénvesek voltak, és a mellére nyomta.

— Édes kis magzatjaim, — szölt nyugodtan, mintha csakugyan gyermekei volnának; — én áldott, kis csemetém, gyorsan a munkához! A segédhez fordult.

— Emlékszik-e Miska, a szolférinói csatára és arra az osztrák katonára, akinek a fején egy nagy sebet operáltam.

A szolgáló álmotag szeméi tágra nyilottak, nyilván érdekelte dolog.

— Emlékszem — és jól odatartotta a gyertyát.

A mester az ágyhoz ment:

— A szolférinói műtét eredményével nem vagyok megelégedve — szölt — azóta mindig hő kívánságom, bár megismételhetném. Igaz, hogy az életét megmentettem annak az embernek, de az eszét nem adhattam vissza. Vagy valami hiba történt a műtétnél, vagy pedig annak az embernek már az operáció előtt nem volt helyén az esze. De bármint van is, a szegény katonára még él és mint örült fog meghalni. No most nézzén ide, kis Miskám, nézze ezt a kedves fiatal nőt az ágyon. Ime, megadja nekem azt az esetet, amelyre szükségem van; megismétlík a szolférinói eset. Tartsa megint a gyertyát, fiam: maradjon itt vesztg és annyi szeme legyen, amennyi van. Megkísértem, megmenthetem-e ennek

tétele esetén részletigvitelek kérésére ezental nem lesz meg a lehetőség, holott vannak kereskedelmünknek bizonyos ágai, melyek e nélkül tenné nem állhatnak. Az észlelt visszaélések tagadhatatlanul orvosiást igényelnek, hogy a vevőközönség a károsodástól megóvassék; a szőnyegen levő törvényavaslat azonban nem alkalmas és visszaélések megszüntetésére; viszont a részletigvitelek, melyek amugy is gyenge iparunknak és kereskedelmünknek életét tényeződi, egyáltalán lehetetlenekké teszi. De kárára lenne ez az ország vevőközönségére is, amely nem rendelkezik oly dúsz jüvedelmi forrással, hogy készpénzért tudjon vásárolni. Ezután a *Magyarországi Hírlapírók Nyugdíjintézetének 600 korona évi járadékot* szavaztak meg.

A február hó 9-ikén tartott folyótálasos ülésen foglalkozott az egyesület az autonom vámtárralval, amelynek egyes lételeit beható tanácskozás tárgyává tette és a kereskedelmi miniszternél kérelmezni fogja, miszerint az ezen tarifa lételeinek alapulvétele mellett indítandó, a költendő kereskedelmi szerződésekre vonatkozó tárgyalásoknál az új tarifa lételei minimálisnak tekintessenek és semmiesetre le ne szállítsanak.

M. kir. államvasutak. Már előtűnk van az ez év első haváról szóló kimutatása a m. kir. államvasutak ideiglenes bevételének. E szerint a forgalom a múlt hónapban főleg a gabonaüzletnek időközben beállott pangása folytán jóval kisebb volt ugyan, mint az előző nagyforgalmu hónapokban, de mégis nagyobb volt, mint tavaly januárban. Befolyt ugyanis az elmúlt hónapban 4,401,800 korona a személy- és 18,003,400 korona az áruforgalomból, összesen tehát 17,410,210 korona, ami 5%-kal több, mint az 1902. évi január havában elért végleges bevételék. E tőbbletből 200,000 korona a személy-, 625,000 korona pedig az áruforgalomra esik.

A Magyar Kereskedelmi Csarnok vezetésére most küldte szét az 1902. évrre vonatkozó jelentését. A jelentés kiemeli, hogy a lefolyt évben úgy az alapító, mint a rendes tagok szép számban gyarapodtak és az egyesület kötelekése már több mint 1200 tag tartozik. Megfelelően a tagszaporodásnak két új szakosztályt alapítottak: az elektrotechnikai és az osztály-sorszájgőelárusítók szakosztályát; azonkívül egy új bizottságot szerveztek és pedig a közművelődési bizottságot. A hitelörvénykezés terén és az ezzel kapcsolatos ügyekben kifejtett tevékenységre vonatkozólag a jelentés kiemeli a magyar polgári perrendtartás reformja kérdésében és különösen ezen javaslatnak a kereskedelmet és ipart érdeklő részeit tekintetében kifejtett tevékenységét. Hansulyozza, hogy ezen fontos igazságügyi reform tárgyában az egyesület álláspontja mindig az idő és az idő szerint is, hogy magát a reformot kívánatosnak és üdvöznek tartja, mert ez által peres eljárásunk a kor igényeinek megfelelően alakították át. De viszont különösen a könyvkivonati illetékesség tekintetében kiemeli, hogy azon alak, amelyben a revidált javaslatban ezen illetékesség szabályozatik, a kereskedelem és ipar érdekének éppenséggel nem felel meg. Ennek folytán élénk részt vett az egyesület azon nagyszabású mozgalomban, amelyet a tárgyban a Kereskedelmi és Iparkamara folyamataba tett és amelynek élén a kamara elnöke, *Lánczy Leó* udvari tanácsos állott.

Az ipari minták oltalmáról készített törvény-

REGÉNY

AZ ÚJ MAGDOLNA

— REGÉNY —

Hirta: WILKIE COLLINS

(10)

Mercy eltűnt a sötét kamrában. Midőn Horace a német orvossal egyedül maradt, észrevette, hogy az öreg még folyvást vizsgálgatja a gránáttal megölt angol nőt.

— Talán valami különös módon halt meg ez a szegény teremtes? — kérde Holmeroff.

— Nincs benne semmi különös, amit érdemes volna boletenni az újságba, — válaszolt a cinikus orvos, anélkül, hogy egy pillanatra is elfordította volna figyelmét a vizsgálattól.

— Talán egy orvosra nézve érdekes az eset? — kérde Horace.

— Igen, egy orvosra nézve nagyon érdekes — hangzott a mogorva válasz.

Horace megértette a célzást és jólelkűen fogadta. Az udvarra nyíló ajtón kiment a szobából és kinn várakozott a bájós angol nőre.

Magárahagyva, *Wetzel Ignác* először óvatosan körültekintett, aztán kigombolta a halott felső ruháját és balkezét szivére tette. Aztán a másik kezével egy kis acélszerszámot vett ki a mellényzsebéből, óvatosan a sebre tette — aztán a megsérült koponyából egy szilánkot vett ki és várt az eredményre.

— Vagy ugyi! — szölitotta meg pajzánuil az érzéketlen testet. — A francia azt mondja, hogy halott vagy, kedvesem — nemde? A francia kuruzsló! A francia számar! Főlemelte fejét és kiáltott a konyhába: Miska. Egy álmosképi, fiatal német, tetőtől talpig hosszú köténybe takarva, félrevonta a függőnyt és várta az orvos parancsait.

a nőnek életét, esetleg az eszét is. Felgyúrta a kabátja ujját és hozzáfogott a műtethez. Amikor iszonyu szárszámi hozzáérték Grace fejéhez, kint a legközelebb álló ör hangja hallatszott, mint mondta be német nyelven a jeiszót, amely Mercynek megengedte az első lépést Angolország felé.

Az angol nő utazik.

Az operáció folyt tovább. A második ör hangja már gyengébben hallatszott.

— Az angol nő távozik.

A műtétnek vége lett. *Wetzel Ignác* főlemelte kezét, hogy minden elcsendesedjék és fülét egészen a beteg szájára tette.

A visszatérő élet első reszkető lehellette suhant el *Grace Roseberry* ajkai mellett és az öreg orvos ráncos arcát érintette.

— Ahá, édes gyermekem; — kiáltott örömpesze az orvos. — Te lélekel, te élsz!

Eközben kűnn megszólalt a legszélös ör, de hangja már alig hallatszott a távból.

— Az angol nő távozik.

(Vége az első jelenetnek.)

II.

Mablethorpe-House.

BEVEZETÉS.

Színhely: Anglia.

Idő: 1870 telén.

Személyek: *Julian Gray, Horace Holmeroff, Lady Janet Roy, Grace Roseberry* és *Mercy Merrick*.

— Első fejezet.

Lady Janet társalkodónya.

Pompás téli nap van, az ég derűl, a föld keményre fagyott, a jégpáncél megbirja már a korcsolyázókat.

Mablethorpe House egy régi erős ház, London Kensington külvárosában. Ebédlőjét ismerik a művészek és műterük eredeti olasz faburkolata miatt, amely falait három oldalról borítja. A negyedik oldalon a modern haladás korlátozta a régi

javaslat tervezete az egyesületeknek is megküldetvén észrevételezés végett, ebben a tárgyban a kereskedelmi miniszterhez szakszérien indokolt felterjesztést intézett az egyesület.

A női cégeknek a Közponeti Értesítőben való közlése tárgyában az egyesület a kereskedelmi miniszterhez indokolt felterjesztést intézett.

A kereskedelmi miniszter leküldte az egyesület-hoz a magyar általános polgári törvénykönyv tervezetének első szövegét abból a célból hogy erre vonatkozólag saját szempontjából véleményt mondjon, ebben a tárgyban az egyesület kebelében a szakszéri tárgyalások folyamatosan vannak. A hitelezőknek adó-végrehajtások, illetve adóérverések révén való kijátszása kérdésében, melylyel az egyesület már számtalanszor foglalkozott, a lefolyt évben ismét indokolt felterjesztést intézett az igazságügyminiszter urhoz az egyesület. Örömmel tesz említést a jelentés arról, hogy a lefolyt évben az igazságügyminiszter az üzletek átruházásáról konkrét tervezetét dolgozták ki és azt egy szaktanácskozás elő bocsátotta. A Magyar Kereskedelmi Csarnok álláspontja e tárgyban az, hogy az átvételt feltétlenül elő kell járnia a megállapítás szükséges és hasonlóképpen a feltétlen felelősség megállapítása kívánatos akkor is ha valaki egy magánember mint tárgyat lát be. És mivel a miniszter ur által kidolgozott javaslat ugyanezen állásponton áll, az egyesület kiküldötte a szaktanácskozáson a javaslat ezen rendelkezése mellett foglalt állást. Ezzel kapcsolatosan a jelentés azon már gyakran nyilvánított óhajátának adott kifejezést, hogy a vagyonáttruházásról szóló törvény megalkotása mellett feltétlenül kívánatos volna a csodón kívüli támadójogok a szabályozása. Részt vett a Magyar Kereskedelmi Csarnok azon tanácskozásokon, amelyeket a magyar cheque-törvény létesítése érdekében a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara kezdeményezett. Örömmel konstatálja a jelentés, hogy az igazságügyminiszternek a képviselőházban tett nyilatkozata szerint alapos kilátás van arra, hogy a budapesti kir. járásbíró-ságok fűszponzósításának kérdése a legközelebbi jövőben meg fog oldatni, ami által a fővárosi jogkeresők egy régi óhajja meg teljesedésbe. Az árurészlet-ügyek kérdésében az egyesület résztvett az e tárgyban az igazságügyminiszter által egybehívott szaktanácskozásokon. A kézmű-kereskedeleme vonatkozó szövevények tárgyában az egyesületben a szaktanácskozások vannak folyamatosan.

A általános kereskedelmi érdekeket illetőleg felpanaszolja a jelentés a városi vám (ezelőtt kövezet-vám) által a kereskedelemre és iparra nehezítő terhet. A székesfőváros tanácsa ezen vám reviziójával kapcsolatban a lefolyt évben kísérletet tett, hogy annak egyes tételeit leemelje. A Magyar Kereskedelmi Csarnok kiküldöttei által élnék részt vett a fővárosi váma e tárgyban folyamatosan tett tárgyalásoknál és minden egyes tételnél, illetve a tételek egyes csoportjainál odatértek, hogy ha már ezen igazságtalan adónem a székesfőváros mai viszonyai mellett egészen el nem törölhető, legalább mérséklések foglaltak helyet ott, ahol ez lehetséges. A lefolyt 1902. évben állapítatva meg újra a III. oszt. kereseti adók, az egyesület vezetősége mindent elkövetett, hogy tagjainak a kellő egyesületi védelmet nyújtsa. — A budapesti nagy. kir. postakártyaképzőintézet váltók, utalványok stb. telepítése helyült való igénybevétele iránt indokolt felterjesztést intézett a kereskedelmi miniszterhez. Hasonlóképpen indokolt felterjesztést intézett az egyesület a pénzügyminiszterhez a 10

korona összegig terjedő számlák bélyegmentessége érdekében. A kereskedelmi miniszter ur felhívása folytán a Budapesti Kereskedelmi- és Iparkamara tanácskozásokat téven folyamatosan aziránt, hogy az ipartörvény módosítása alkalmával a kis- és középkereskedők osztályának kötelező társulása és a kiegészítés kötelezősége törvénybe foglalassék és e tárgyalásokban való részvételre az egyesületet is felhívta, a Csarnok kiküldöttei azokon résztvettek és általános-ságban egy a kötelező társulás mint a kiegészítés kötelezősége ellen foglaltak állást. Kiküldöttei által élnék részt vett az egyesület a Budapesti Kereskedelmi- és Iparkamara által folyamatosan tett azon tanácskozásokon is, amelyek egy magyar kiviteli egyesület létesítését célozzák.

Az egyes kereskedelmi ágakat különösen érdeklő ügyeket illetőleg kiemelt a jelentés azon fontosságát, amelyet a Versecz városi és Versecz járási ipar- és mezőgazdasági kijárat alkalmával megteremtett borkereskedők és bortermelői országos szövetség alapításának tulajdonít, mert abban egyik praktikus kezdeményezést látja annak, hogy a termelők és kereskedők, akik voltaképpen egy- és ugyanazon érdekek birtokai, egy közös szervebe olvasztatnak és együttműködnek. A borküldemények szállítási díjtételére vonatkozólag újlagos felterjesztést intézett a választmány a kereskedelmi miniszterhez. Az olasz borvám-klauzálával szemben az egyesület arra az álláspontra helyezkedett, hogy a vámítélet oly összegben alapítassék meg, hogy az olasz bornak beözönlése lehetővé tessenék.

Foglalkozik a borértékesítési szövetkezeti ügygyel, abbéli meggyőződésének adván kifejezést, hogy amint egyrészt helytelen és igazságtalan a borértékesítő szövetkezeteknek az összáradított polgárok terhére való anyagi támogatása, úgy azok másrészt korántsem fogják eredményezni azon előnyt, amelyeket e szövetkezetek a földművelésügyi miniszter elvár. A műszaki kereskedők érdekében a választmány felterjesztést intézett több ízben a kereskedelmi miniszterhez a gazdasági gépek és tartozékaiknak egy helyen való feladhatása érdekében. A szesz italok gyártása és kereskedelme érdekében a denaturált szesz forgalombahozatalára vonatkozó rendeletek tárgyában intézett a választmány a pénzügyminiszterhez szakszérien indokolt felterjesztést.

A közügy különböző ágazatait érdeklő ügyeket illetőleg jelentés tétetik arról, hogy az egyesület Kossuth Lajos századi születésnapjának ünnepségén részt vett. Kiküldöttei által volt képviselve az egyesület a VI. országos ipartestületi gyűlésben, valamint a kereskedelmi alkalmazottaknak Nyagyanizásán tartott országos kongresszusán. A lefolyt év üzletmenetéről a szokott módon a múlt évben is szakszérien jelentést tett közre a választmány. A társadalmi élet fejlesztése érdekében az egyesület nagyszabású felolvasásokat rendezett. Az első ilyen felolvasást dr. Neumann Armin udvari tanácsos tartotta múlt év december 18-án. A második felolvasást Hegedűs Sándor volt kereskedelemügyi miniszter tartotta a napokban széles körök érdeklődése mellett. A jelentés ebben az évben is azzal végzi, hogy köszönetet szavaz a fővárosi sajtónak azért a hazafias támogatásért, amelyben az egyesület tevékenységét az elmúlt évben is részesítette.

A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank igazgatósága tegnap tartott ülésében a bank belvárosi fiókjának vezetőjét, Jakab Janost és a terézvárosi fiók vezetőjét, Héger Józsefet, fiók-igazgatókká nevezte ki.

Az igazgatóság azonkívül felhatalmazta főszűvelőit, Boór Akost, Csuka Lajost, Büchler Lajost és Kürti Károlyt a cégnek „per procura” jegyzésére.

A Magyar Banya- és Kohóvállalatok Egyesületének választmánya tegnap dr. Chorin Ferenc elnöke mellett tartott ülésén tárgyalta az autonóm vámtarifa-tervezetnek a hazai bányászati és kohászati érdeklő tételét. Első sorban Veith Béla tette meg előadói jelentését a „vas- és vasárak” vámtételeire vonatkozólag, amelyeket az érdeklő magyar ipar szempontjából csak azon feltétel mellett tart elfogadhatónak, ha azok a kereskedelmi szerződéseknél minímális tételeknek tekintendők, mert a legcsekélyebb vámengedmény válságos lehetne a magyar vasiparra. Ezután Popper István tette meg előterjesztését az aszfalt-bányászati illető vámtételekre nézve. Hibáztatja, hogy az aszfalt majdnem teljesen vám-vedelem nélkül marad, mert az aszfalt-bitumen maga is földes alkateszkekkel kevert lévén, egyszerűen mindig aszfalt-föld néven fog szerepelni és a vám kijátszást fogja eredményezni. A két szak- előadó jelentését a választmány köszönettel vette tudomásul s azt a kormányfal való közlés céljából áttette a magyar gyáripárosok országos szövetségéhez. Farbak István főbányatanácsosnak az üzlet-bányászati vámdelmére, valamint Déry Károlynak a brikett-behozatalnak vámmal való megterhelésére irányuló javaslatát is.

Konzervgyár Újvidéken. Újvidék város polgármestere érkekezetet hívott egybe egy konzervgyár létesítése érdekében. Az érkekezet bizottságát küldött ki a külföldi konzervgyárak tanulmányozása céljából. Az érkekezetlen megjelent a konzervgyár létesítésére 600.000 koronát jegyeztek.

Délgymölcs-auktió. A Magyar Kereskedelmi Részvénytársaság tegnap tartott aukcióján 12000 láda narancsot, citromot és mandarint adott el a következő árak mellett: Narancs: 160-as 6.50 koronától 8.— koronáig; 200-as 5.50 koronától 6.50 koronáig; 300-as 6.— koronától 8.50 koronáig; 360-as 6.— K-tól 7.— koronáig. Vörös narancs: 8.— koronától 12.— koronáig. Citrom: 300-as 5.50 koronától 6.50 koronáig; 360-as 6.— koronától 7.50 koronáig. Mandarin: 80-as 4.— koronától 5.— koronáig; 100-as 3.— koronától 4.— koronáig. A legközelebbi aukció kedden, február 17-én lesz, mely alkalommal 12.000 láda narancs, citrom és mandarin kerül eladásra.

Fizetéképtelenségek. A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetéképtelenségeket jelenti: *Politzer József-cég Budapest* (Kerepesi-ut 6.), *Péter Mór kereskedő Szolnok*, *Immerbium Kálmán kereskedő Rózsashegy*, *Stern Dávid kereskedő Kishegyes*, *Benke Kálmán szabó Szeged*, *Schlesinger és Schönfeld-cég Budapest* (Vámház-körút 15.), *Frisch Béla Budapest* (József-körút 48.).

Szuszarak. A kontingens nyersszesz ára *Budapest*en 36.50 korona pénzben; 37.50 korona áruban — *Bécsben* a kontingentál készáru 38.60 korona pénzben, 38.80 korona áruban.

Petroleum. *Hesz Lázár és Társa* jelentése a *Budapesti Napló* részére. Az üzlet menete a lefolyt héten kielégítő volt, az árak egyelőre nem változtak.

Jegyzéseink: Amerikai 1 csillagos petroleum 42.— korona. Orosz 3 csillagos petroleum 32.— korona. Biztonsági 2 csillagos petroleum 28.50 korona. Elsőrendű Standard-petroleum 27.— korona. Benzin — korona. Amerikai császárólaj, ottani finomítás 60.— korona. Amerikai császárólaj belldői finomítás 52.— korona. Az árak 100 kilogrammonként, közpénzfizetés mellett 20% göngyüly, az itteni vasut-hoz szállítva értendő. Kékgőlel I. vasmentes 55.— korona. Zöldgőlel I. — korona, carbolimeum I. 17.— korona, carbolimeum II. 15.— korona, Bakugőpolaj (orosz) 44.— korona. Oliva gépolaj I. 76.— korona, Oliva gépolaj II. 64.— korona, Tovotóhegpenkes 60.— korona.

Borjavásár. 1903. évi február hó 10-én. (A budapesti marhavásártéri vásár-pénztár részvényirtasaságtól.) Felhajtás: Belldői élő borju 432 db, leölt borju 2 db, bécsi borju — db. — db., nővendékmárha 2 darab, bárány élő 20 darab, leölt bárány — darab. Arjegyzések. — Belldői élő borju I. rendű 80—96 l-ig, kivételes 101 l. II. rendű élő borjuékért 72—78 l-ig, I. kilónként, leölt borju I. r. — l-ig, II. r. l-től — l-ig, kivét. I. kilónként levonas nélkül. Rugott borjuékért 44—48 l-ig. Nővendékmárha — l-től — l-ig, l. r. — l-ig, középmérségű — l-ig, alárendelt — l-ig, I. kilónként, Bárány élő 14.50—16 l-ig, leölt bárány — K. kivételesen ár — k-ig páronként. — Az irányzat változatlanul szilárd, az árak 4—5 fillérrel kgkint hanyatoltak.

Sertéskonsumvásár. (A székesfővárosi sertés-vásár és Zsirsértés intézősége.) Február 10-én. Főelhajtás: Zsirsértés, egymint öreg I. rendű 350 kilogramm felül — darab, II. rendű 250—350 kilogramm — darab, kanló — darab, silány — darab, fiatal nehéz 300 kilogramm felül — darab, közép 220—300 kilogramm — darab, könnyű 220 kilogramm — darab, süldő — darab, malac — kilogramm — darab. Összesen — darab. Husértés egymint: nehéz 300 kilogramm felül — darab, könnyű 250—300 kilogramm — darab, süldő — darab, malac 40 kilogramm — darab. Összesen — darab. Főelhajtás Összege 727 darab. Előző napi maradvány 321 darab, összesen 1048 darab. Híradott 692 db. Maradvány 356 db. A vásár irányzata közepes. Az árak hanyatoltak. — Következő árak jegyzetünk: Zsirsértés: Öreg I. r. 350 kg-on felül 98—106 fillér, II. rendű 280—350 kilogramm 91—93 fillér, selejt-zett 88—94 fillér, silány — fillér, fiatal nehéz 300 kilogramm felül 104—110 fillér, fiatal közép 220—300 kilogramm 98—106 fillér, fiatal könnyű 220 kilogramm 91—98 fillér, süldő — fillér, malac — fillér, Husértés: Nehéz 300 kilogramm felül — fillér, könnyű 140—300 kilogramm — fillér, süldő — fillér, malac — fillér.

izlés terét, mert a változatosság és pompa kedvéért egy nagy üvegűz nyílik oda, amely mint télikert tele van a legtrikább virágokkal és dísznövényekkel. A télikertől jobbra egy régidivatú berakott ajtó enyhíti a fal egyformaságát, ez az ajtó a könyvtárszobába vezet, ahonnan az ember egy nagy előcsarnokot át a ház többi fogadószobáiba juthat. A szemközti ajtó a biliárdszobába és a dohányzóba nyílik, innen a kis előcsarnokba juthat az ember, ahonnan egy mellékbejárat vezet az épületbe. A baloldalon van a széles kályha, a tetején egy márványszoborral, amely a múlt század izlését mutatja. A műértő szemét kissé zavarja a sokféle stíl összevisszasága, az ebédelő modern butorai, régidivatú falaival és ajtóival, aztán a magas kályha, mely szintén különböző izlések keveréke. A laikusra mindez csak azt az egy be-nyomást teszi, hogy a kastélyban a fény egyesült a pompával és a legmagasabb fokra fejlődött.

Az óra éppen kettőt ütött. Az asztal reggeli terítve van.

Az asztalnál ülő személyek: lady Janet Roy, egy fiatal nő, a társalkodónője és felolvasónője, a ház egy vendége, akit Horace Holmcraft néven ismernek már olvasóink, ugyanaz, aki mint egy angol újság harctéri tudósítója a német hadsereget kísérte.

Lady Janet Roynak nincs semmi bemutatóra szüksége. Mindenki, aki csak némiképp ismeri London társadalmi viszonyait, ismeri lady Janet Royt.

Ki ne hallott volna már az ő régi csipkéről, páratlan rubintjairól? Ki nem csodálta még meg imponáló alakját, szépen fésült ősz haját, gyönyörű fekete szeméit, amelyek megőrizték fiatalkori fénytüket, bár már hetven éve látta meg először a világot? Ki ne érezte volna kiapadhatatlan jókedvét, nemes gondolkodását, fezzetlen beszédének varázsát? Hol van az a modern remete, aki legalább hallásból ne ismerte volna nézeteinek fantasztikus eredetiségét és szépségét; aki ne tudná, hogy nemcsak és

buzdítva elismert minden érdemet, szegényét és magasrangúét egyformán, hogy jótékony műve nem ismert különbséget angol és idegen szegények közt; hogy határtalan elnézését nem kedvetlenültheti el a halátlanság és nem terelheti téves utakra a képmutatás? Mindenki hallott a népszerű öreg hölgyről, a rég elfelejtett lord gyermektelen özvegyéről. Mindenki ismeri lady Janet Royt.

De ki ismeri a jobbján ülő szép fiatal hölgyet, aki reggelijével játszik, ahelyett, hogy elköltehen Tulajdonképpen nem ismeri senki. Nagyon jól illik hozzá a poplin-ruha, amely fekete bársonnyal van beszegve és amely a nyakon sötétvörös szalag díszít. Csaknem oly magas, mint lady Janet és aljka amelletül oly kecskeséget és szépséget mutat, aminő ritkaság oly nőknél, akik a közép-termetnél magasabbak. A fejtartásnak és a nagy, bánatos szemeknek méltósága könnyen azt hithetné el az emberekkel, akik a származása és finom erkölcsökre súlyt helyeznek, hogy szintén eléklő nő. Feje, amelyet mint korona ékit a gyönyörű, világosbarna haj, gyöngéd tisztelettel hajlong minden szónál, amelyet lady Janet kiejt. Finom, szépmetszésű keze szintelen azon van, hogy lady Janetnek szívességet tegyen. Az éltes hölgy — szíveslye bizalommal érintkezve vele, úgy bánik vele, mint fogadott gyermekével. De a szép társalkodónő halála annyit jószágért mindig csak tartózkodóan nyilvánul; mosolygásába, amely lady Janet jókedvét visszhangozza, mindig ugyanaz a rejtett bánat vegyül. Talán valamely nyugtalanság szunnyad a felület alatt? Talán szellemileg vagy testileg szenved-e nő? Miért szomorodik?

Titkos lelkiismeretfurdalásai vannak. Ezért oly bánatos az arca. Ez a szelid, szép teremtes a szemrehányások csendes kínjai közt emészti magát.

(Folytatás következik.)

40 kilogrammig --- állérig. Árak minden le-

vonás nélkül, kilogrammonként, éldsulyban.

Bécsi sertésvásár. A st.-mári központi vásár-

csarnokban ma megtartott sertésvásárra bejelentet-

A budapesti gabonátözsde.

Budapest, február 10.

Kellemes hangulat mellett 80.000 méterházas

buza került a forgalomba szilárdan tartott áron.

Rozs ártartó volt.

Tengeriben szilárd volt az irányzat.

Zabban változatlan árak maradtak.

Eladott:

Buza. Tiszavízvári: 500 mm. 81 k. 8 K. 50 f.,

100 mm. 82 k. 8 K. 50 f., 200 mm. 82 k. 8 K. 50 f.,

Pestmegyei: 1100 mm. 81 k. 8 K. 35 f., 400

Felsőmagyarországi: 100 mm. 76 k. 8 K. 85 f.

Bánsági: 2600 mm. 78 k. 8 K. 20 f., 2600 mm.

Békési: 300 mm. 76 k. 8 K. 22 1/2 f.

Dunai: 820 mm. 77 k. 8 K. 22 1/2 f.

Szerbiai: 1500 mm. 77 k. 7 K. 70 f., 1000 mm.

Baktárvai: 2700 mm. 79 k. 8 K. 30 f., 1000

Minél három hónapra.

Ros: 200 mm. 6 K. 72 1/2 f. par.

Arpa: 300 mm. 6 K. 07 1/2 f.

Zab: 100 mm. 6 K. 45 f., 200 mm. 6 K. 30 f.,

Készpénzesítés mellett.

A kézzárú hivatalos jegyzése a budapesti árú-

és értéktözsde szokásai szerint készpénzben 50

kilogrammonként. -- A minőség hektoliterenként és

kilogrammonként.

A határidőszület folyamán a következő kitések

Áprilisi buza 1903. 7.61-7.62-7.59-7.63-7.61

Októberi buza 7.87-7.63-7.65-7.66-7.67

Áprilisi rozs 1903. 6.62-6.68-6.60

Májusi tengeri 1903. 6.11-6.12

Juliusi tengeri 1903. 6.20-6.21

Augusztusi repce 1903.

A budapesti értéktözsde.

A mai tőzsde szilárdan indult. Az üzlet folyama

alatt azonban az osztrák parlamentben tárgyalt ki

nem elégtő konverzió-hírekre és a török értékek ha-

nyatlására az összes értékek gyengültek' és bányágot

irányzattal zárultak.

Valuta és óraúrv változatlan.

A helyi értékek piaca csendes.

Előzősége. Megnyitáskor jegyeztek: Osztrák Hitel-

részvény 701.50-693.90. Magyar Hitelrészvény 752.50

-750.25. Osztrák-Magyar Államvasut 701.-699.-

Német birodalmi márká 117.18 korona.

A déli tőzsdén orgalomban volt értékpapirokban

kötötték: Osztrák Hitelrészvény 693.50.-698.-698.50.

Magyar Hitelrészvény 751.-750.-749.75. Magyar

Koronajáradék 99.82 1/2-99.50-99.45. Leszámitolóbank

458.-457.-457.50. Jézálóg-bank 505.-504.50.

Osztrák-Magyar Államvasut 699.50-699.-. Deli vasut

57.-56.75. Német birodalmi márká 117.18. Városi

vilamos vasut 323.-321.-. Közúti vaspálya rész-

vény 632.-630.-631.-. Ganz-féle vasöntöde és

gépgyár 2110.- korona.

4 órakor zárul: Osztrák hitelrészvény 698.75.

Magyar hitelrészvény 450.-. Leszámitolóbank rész-

vény 457.50. Rimamurányi vasmű részvény -.

Osztrák-Magyar államvasut részvény 699.25. Közúti

vasut részvény 631.-. Városi villamos vasut-részvény

321.- korona.

A budapesti terménytözsde.

A terményüzletben a szezonszerű hangulatnak

megfelelően alakultak az árak és végül a termény-

üzleti árjegyzőbizottság hivatalosan a következő ár-

folyamokat állapította meg:

Jegyzések: Hieremag: lucerna magyar 50.-56.-

korona, vörös aprószemű 63.-66.- korona, vörös

erdélyi --- korona, vörös búsági ---

korona, középszemű 68.-71.- korona, nagyszemű

73.-78.- korona. Dismnózsir: budapesti 73.-78.50

korona, vidéki --- korona. Táblaszalonna:

légszárított vidéki --- korona, városi 4

darabos 61.-61.50. korona, 3 darabos 63.-63.50

korona, füstölt --- korona. Szilva: boszniai,

szokás szerinti minőség 13.50-14.- korona. 120

darabos --- korona. 100 darabos 14.50-15.-

korona, 85 darabos 16.50-17.- korona, szonallisz-

lításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 12.25-12.50

korona, 100 darabos 13.25-13.50 korona, 85 darabos

16.50-17.- korona. Szilvai: sláviai 17.-17.50

korona, szerbiai 15.-15.50 korona, szonall való

szállításra.

A bécsi értéktözsde.

A konverzió kérdésében küszöbön levő döntés

és a Balkánról érkezett hírek a spekulációt tartózkod-

ásra kényszerítették, minek következtében a mai

előzősége csendesen folyt le. Az üzleti csend hatása

alatt az árfolyamok kissé lemorzsolódtak, főképpen

kulisszapapírok szenvedtek árvesztéseket, míg ellen-

ben Török-sorsjegyek még inkább emelkedtek. Jára-

dékok és valuták nem változtak.

A déli tőzsde megnyitáskor nyugodt, tartott ár-

árfolyamokkal.

Bécs, február 10. (Magyar értékek árszáma) 4 1/2-os

aranyjárdék 121.20. Liszt- és szegedi kölcsön-sorsjegy 160.-

Magyar vasúti kölcsön ezüstben ---, Magyar keleti vasúti

állami kötvény ---, Magyar leszámitoló- és pénzváltóbank

---, Rimamurányi vasműrészvény 491.25. Magyar ko-

ronajárdék 99.80. 4 1/2-os Magyar földterem. kötvény 99.50

Magyar hitelbank részvény 748.50. Magyar nyerevény köl-

csón sorsjegy 201.25. Kassa-oderbergi vasúti részvény

393.-, Magyar keresk. bank ---, Magyar cukoripar 1535.

Bécs, február 10. (Osztrák értékek árszáma) 4 1/2-os

papírajárdék 100.95. 4 1/2-os osztr. aranyjárdék 121.25. 1860-os

sorsjegy 155.25. Osztrák hitelsorsjegy 434.-, Angol-osztrák

bank ---, Bécsi bankjegysorozat 484.50. Osztrák-magyar

bank 1587.-, Deli vasut 56.-, Dunagőzhajózási részvény

905.-, Dohányrészvény 344.-, Cászári és királyi arany

11.34. Német bankváltó 117.12. 4 1/2-os ezüst járdék 100.95.

Osztrák koronajárdék 101.40. 1864-iki sorsjegy 248.-

Osztrák hitelintézeti részvény 698.75. Unionbank 551.50

Osztrák Landerbank 411.50. Osztrák-magyar államvasut

699.-, Elbavölgyi vasut 455.-, Alpeji bányarészvény 398.-

, 20 frank. arany 16.09.-, Londoni váltóár 239.95 Bécsi Tramway

Litt B. ---, Bécsi Tramway Litt A. ---, Lápót kohó 333.-

Az irányzat nyomott.

Bécs, február 10. (A Budapesti Napló tudósítójának

telefonjelentése.) A délutáni magánforgalomban a zárlatok

a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 698.25. Magyar

hitelrészvény 749.-, Angol-Osztrák bank 277.50. Bécsi bank-

jegyzet 486.-, Union bank 552.-, Landerbank 412.50.

Osztrák-magyar államvasut részvény 699.25. Deli vasut 56.25.

Elbavölgyi vasut 455.-, Eszacknyugati vasut részvény ---

, Dohányrészvény 345.-, Rimamurányi vasmű 491.-, Alpeji

bányarészvény 398.-, Májusi járdék 100.95. Magyar korona

járdék 99.80. Török sorsjegyek 120.75. Német birodalmi

márká 117.-117.-, Napoleonár 19.09.

Külföldi értéktözsde.

Berlin, február 10. (Tőzsdei tudósítás.) A tőzsde nyu-

godtan, nagybörzsezt várakozáson nyílt meg. Erre a nyugati

tőzsdék tegnapi zárlata adott okot. Török sorsjegyek, amelyek-

ben a párisi tőzsdén realizációk történtek, de azután javultak,

itt sem lúdtak magunkat tartani. Bányáértékek közül bochu-

diknak jobban kerestek. Más papírok csöndesek. Vasutak kö-

zül olaszok és Kanada-Pacifik-részvények javultak, Osztrák

papírok csöndesek azért, mert a konvertálandó járdék ka-

malálták még nem állapították meg. Később az egész piac

csöndes volt, az árfolyamok nem igen változtak. Magánkatal-

láb 17 1/2.

Berlin, február 10. (Zárlati.) 4 1/2-os papírajárdék

---, 4 1/2-os osztrák aranyjárdék 103.25. Elbavölgyi vasut

---, Magyar koronajárdék 100.30. Osztrák-magyar állam-

vasut 150.10. Kassa-oderbergi vasut ---, Bécsi váltóár

85.30. Magyar vasut beruházási kölcsön ---, Alpeji bányá-

részvény ---, Disconto-Commandit 197.75. Általános vilá-

missági Edison 190.50. Gelsenkirchen 174.25. Laura-kohó

217.70. 4 1/2-os ezüstjárdék 101.25. 4 1/2-os magyar arany

járdék 102.25. Osztrák hitelrészvény 220.50. Deli vasut

15.90. Károly-Lajos vasut ---, Orosz bankjegyek 218.30.

4 1/2-os új orozs kölcsön 98.75. Török dohányrészvény ---

, Olasz járdék 103.90. Magyar nitelbank ---, Dynamit Trust

---, Harpeni 173.90. Az irányzat szabálytalan.

Berlin, február 10. (A Budapesti Napló tudósítójának

zárlati.) Bécsi forintok. 4 1/2-os magyar aranyjárdék

102.25. Magyar koronajárdék 100.30. Osztrák hitelrészvény

220.40. Osztrák-magyar államvasut 150.00. Deli vasut 15.90.

Részaknyugati vasut 216.30. Elbavölgyi vasut ---, Orosz bank-

jegyzet ---, Buschtchradai ---, Orosz bankjegy

---, (Ultimo, Lombard ---.

Paris, február 10. (Zárlati.) Osztrák-magyar állam-

vasut ---, 4 1/2-os osztrák aranyjárdék 103.60. Osztrák

Landerbank ---, 3 1/2-os francia járdék 89.95. Ottomán-

bank 604.-, 3 1/2-os francia járdék ---, Alpeji bányá-

részvény ---, Deli vasut ---, 4 1/2-os magyar arany

járdék 103.20. Párisi bankrészvény 1110. Olasz járdék

102.55. Francia törleszt. járdék ---, Osztrák földhitel-

intézeti részvény 1325.-, Török dohányrészvény 375.-

Az irányzat szabálytalan.

Frankfurt, február 10. (A Budapesti Napló tudósítójának

távirati.) Bécsi forintok. 4 1/2-os osztrák aranyjárdék

103.25. Magyar koronajárdék 100.35. Osztrák-magyar bank

114.60. Deli vasut 16.-, Elbavölgyi vasut ---, Londoni váltóár 204.77.

Bécsi bankjegyzet 122.-, Villamos részvény 128.-, 3 1/2-os

magyar aranyjárdék 90.-, 4 1/2-os ezüstjárdék 101.25.

4 1/2-os magyar aranyjárdék 102.20. Osztrák hitelrészvény

220.50. Osztrák-magyar államvasut: 150.20. Részaknyugati

vasut ---, Bécsi váltóár 853.16. Párisi váltóár 814.47.

Union bank ---, Alpeji bányarészvény 200.-. Az irányzat

szilárd.

Hamburg, február 10. (Zárlati.) 4 1/2-os ezüst-

járdék 101.10. 1860. sorsjegy 155.50. Deli vasut 15.50. 4 1/2-os

osztrák aranyjárdék 103.-, Osztrák hitelrészvény 220.45.

Osztrák-magyar államvasut 150.-, Olasz járdék 103.70. 4 1/2-os

magyar aranyjárdék 102.20. Az irányzat csendes.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Február 10. A sertésüzlet irányzata: változatlan.

A Hússzertés árszáma: Magyar elsőrendű:

Oreg nehéz (sértékek 400 kilogramm feletti súlyban)

122-124 fillérig. Oreg közép (sértékek 300-340 kilogramm

terjedő súlyban) --- fillérig. Fialat nehéz (sértékek 320

kilogrammon feletti súlyban) 128-128 fillérig. Fialat közép

(sértékek 251-320 kilogramm terjedő súlyban) 125-127 fillérig.

Fialat könnyű (sértékek 250 kilogramm terjedő súlyban)

--- fillérig. --- II. Magyar sertészet: Nehéz

(sértékek 280 kilogramm feletti súlyban) --- fillérig.

Közép (sértékek 240-260 kilogramm súlyban) --- fillérig.

Könnyű (sértékek 240 kilogramm terjedő súlyban) --- fillérig.

--- III. Romániai: Nehéz (sértékek 320

kilogrammon feletti súlyban) --- fillérig. Közép (sérté-

kek 250-320 kilogramm terjedő súlyban) --- fillérig.

Könnyű (sértékek 250 kilogramm terjedő súlyban,

--- fillérig. IV. Romániai eredetű (Stachl),

Nehéz (sértékek 240 kilogramm terjedő súlyban) ---

fillérig. Kőnyű (sértékek 240 kilogramm terjedő súlyban)

--- fillérig. V. Szerbiai: Nehéz (sértékek 280

kilogrammon feletti súlyban) 128-125 fillérig. Közép (sérté-

kek 240-280 kilogramm terjedő súlyban) 122-124 fillérig.

Könnyű (sértékek 240 kilogramm terjedő súlyban) 121-123

fillérig.

Sertésüzletiszám 1903. február 8. napján volt

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.
Szerda, 1903. február hó 11-én.
Zárva.

NEMZETI SZÍNHÁZ.
Szerda, 1903. február hó 11-én.

Lady Windermere legyezője.
Színmű 4 felvonásban. Irta Wilde Oszkar. Fordította Moly Tamás.

Windermere	Mihályfi	Mrs Cowper	Boros
Windermere	Hegyesi	Mrs Erluno	Jászi
Berwick	Hölvey	Augustus	Gál
Lady Agatha	Paulay E.	Darlington	Császár
Fylmdale	Szacsavayné	Dumby	Horváth
Stutfield	Meszlényi	Graham	Dezso

Kedzete 7 óraker.

VIGSZÍNHÁZ.

Szerda, 1903. február hó 11-én.

A doktor úr.

Böhözát 3 felvonásban. Irta Molnár Ferenc.

Dr. Sárkány	Góth	Marosiné	Nikó
Puzser	Hegedüs	Az igazgató	Kazalicsky
Sárkányné	Csilag T.	Földrajtanár	Gyözö
Lenke	Varsányi	1. rondőr	Gyarmati
Csathó	Fenyvesi	2. rondőr	Dayka
Cseresyés	Szerényi	Szobaleány	Varga
Bertalan	Tapolczai		

Kedzete 7¹/₂ óraker.

NÉPSZÍNHÁZ.

Szerda, 1903. február hó 11-én.

Bob herceg.

Regényes nagy operett 3 felvonásban. Irta Martos Ferenc és Bakonyi Károly. Zenéjét szerz. Huszka J.

A királynő	Krecsányi	Táncmester	Ujvári
György, fia	Fodák Sári	Tom bátya	Szerdahelyi
Viktória	Dóri	Annie, lánya	Ledófszky
Lancaster	Pázmán	Plumppudding	Nyárai
Pompouius	Kovács M.	Gipsy	Szabó
Hopmester	Solymosi	Pickvick	Németh

Kedzete 7 óraker.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Szerda, 1903. február hó 11-én.

A bajusz.

Daljáték 3 felvonásban. Irta Verő György.

Kozáry József	Szilágyi	Leichenbach	Szomori
Amália	Sziklainé	Lansky Jenő	Delli
Mathilda	Pálmay	Rosetto	Tomesányi
Plachwitz	Sziklai	János	Tollagi
Kozáry Gábor	Ráthonyi	Kortész	Lenkefi
Hona	Horváth	Bankár	Giréth

Kedzete 7¹/₂ óraker.

URANIA SZÍNHÁZ.

Szerda, 1903. február hó 11-én.

A Quarnero vizein.

Kedzete 7¹/₂ óraker.

FÓVÁROSI ORFEUM

Waldmann Imre igazgató
Nagymező-utca 17.

Még csak néhány napig lép föl
La Jolie Fagette

a „Snobinette” című darabban

a fényes új februári műsor

keresésben.

Az előadás kezdete 8 óraker.

A télikerthben reggel 5 óráig **Vörös Elek** előnyzenekara hangversenyen.

Junger József fogműtermét,

mely Rökk Szilárd-ú. II. sz. alatt (Pestszépváros) volt,
Rökk Szilárd-utca 21. szám, I. emeletre
helyezte át.

Hecht Bankház Budapest, Ferenclák-tere 6. és Erzsébet-kört 32.
Visszafutásos kényelmes, tetszéseszerinti részletekben.
Ha sorozójel már zálogban vannak, azokat saját pénztákkal kiváljuk és a többletet kiadjuk.

Cs. és kir. udv. szállító.

Frakk-öltöny, Smoking-öltöny, Redingó-öltöny, Szalon-öltöny, Jaquet-öltöny.

Legnagyobb választékban, legújabb fazonban, csakis tiszta, gyapjuszövetből, olcsó szabott árak mellett

KOHN HEILMANN és FIAI

„Angol szabó”-hoz,
BUDAPEST,
IV., Károly-kört 12.

Minden darabon szent törvényes védjegy látható. Flórkötlet: Károly-kört 30. szám.

Most jelent meg!

Latin-magyar Zsebszótár

középiskolák számára.

Szerkesztette
SCHMIDT JÓZSEF
all. főgymn. tanár.

I. rész: Latin-magyar. II. rész: Magyar-latin.
Egy-egy rész csinos vászonköt. 2 kor.
Mindkét rész egy erős félbörköt. 4 kor.

A Schmidt József-féle latin-magyar zsebszótár aránylag kis helyen mindazt nyújtja, amire a tanulóknak szüksége van. Schmidt szótára nem hagyja a tanuló kérdéseit sohasem felelet nélkül, mert előtte ópen csak a kérdések feleletek folyton munkája készítésénél. Minden egyes szóközépen megjelölik, hogy a könyv felett görnyedő tanulóra gondolt a szerző, ennek a szemével igyekezett látni, egyre arra gondolt, hogy ennek munkáját könnyítse.
Meg vannak győződve, hogy ezt a szaktanároknak is fel fogják ismerni és úgy a tanítás, mint a tanuló szempontjából maguk fogják legjobban előmozdítani az értékes munkának gyors elterjedését. Ez a munkájuk annál könnyebb lesz, mert a díszes vasfonatú, nyomdailag is szép kiállítású, a szemre nézve kellemes betűkkel szedett szótár egy-egy részének ára mindössze 2 korona. — E szótár kiegészítéséről megjelent ugyane szerzőtől.

Latin Tulajdonosok Társasága,
mely akár a szótár mellett, akár külön is nélkülözhetetlen és hozzáfutó segédanyag. — Ára 80 fillér.

Megjelent és kapható az „ATHENAEUM” irad. és nyomdai r.-t.-nél Budapesten, VII., Kerépesi-ut 54. valamint minden könyvkereskedésben.

Színházak heti műsora.

	M. kir. Operabáz	Nemzeti színház	Vigszínház	Népszínház	Magyar színház
Csütörtök	A tróbadur She IX. képe	Monna Vanna	Bacsányi	Bob herceg	A bajusz
Péntek	A nürnbergi mesterdalnokok	Annuska	Órnagy ur	Bob herceg	A bajusz
Szombat	Hoffmann meséi	Téli regé	Loute	Bob herceg	A bajusz
d. u. Vasárnap este	Berliehingeni Gétz	Constantin abbé Monna Vanna	A kis fészek Bacsányi	Falu rossz Bob herceg	Ragun Teréz A bajusz

MEGJELENT
A Magyar Földbírtok
1903-ra.

Magyarország 100 holdon felüli földbirtokosainak, gazdasági tisztjeinek és hasznbérletinek

Czintára

gazdasági és munkaviszonyainak a gazdasági kiállítások, versenyek és terméseredményekismertetésére.
Ára füze 25 K.
VV kötve 26 K.

Megrendelések
a „PÁTRIA” irad. vállalat-ésnyomdai részvénytársasághoz, Budapest, IX. ker., Ulloi-út 25. szám intézendők

H A M Á R

semmielő kisérlet nem használt, próbálja meg a Szapel csász- és kőszvénykemencsőt. Ára 5 korona utasítással. Kapható a „Magyar király” győgszertárban Bpest, V., Marokkai-u. 2/N.

A 10806. számú
„Tetszőleges szelvényű fémcikokból sodrott tömlő vagy hajlékony tengely gyánánt használható többszörös fémcső”
című, 1907. szept. 22-ről kelt magyar szabadalomra
vevők vagy engedélyesek kerestetnek.

Szives ajánlatok „W. B. 790” alatt Mosso Rudolfhoz Bécs, I. Seilerstätte 2. intézendők.

Használjon KERPEL KÉZFINOMÍTÓ FOLYADÉKOT
A kezét 3 nap alatt bármennyire is hóhérré teszi.
1 liter 90 fill. 4 liter rendeléssel franco
Kerpel Gyógytár, Budapest Lipót-kört 25.

Zenélő ingaórák

az órágyártás legújabb termékei. Ezek francia miniatűr-ingaórák 69 mm. hosszúságúak, a szokrény egészen olyan, mint a régi, terjedelmes díszes, finom fémű, művészetes faragással, órákint a legzesebb indulókat és támadásokat járata. Ara szokrénnyel és csomagolással csak 8 Krt. Ugyanezen óra zenevel együtt, de társzerkezéssel, fél- és egész órákat úgy, szokrénnyel és csomagolással csak 6 Krt. — Ezon ingaórák nemcsak garantált percnyi pontosággal járnak, hanem valóban fényes kiállításnál fogva gyönyörű, elegáns betárolású is. Éreztetőre csomagolással és ajál világszerte mindenütt 170 Krt. Éreztetőre zenével, csengővel helyett zenél, 6 Krt. Nikiel remonitőr óra 3 Krt. Valódi ezüst remonitőr óra, készlettel Krt 5.00. Csak újjáépités után lehet használni. Nem megfelelő áru visszatérítik, a pénz visszaküldetik, tehát nincs semmi veszély. Nagy képművelésű órák, társzerkezéssel, gyűrűk, stb. Ingáórák bármennyire. Kereskedés cég. (Alapított 1860.)
Josef Spiering, Wien, I., Postgasse Nr. 2.

ÉN Z T

SORSJEGYEKRE
ERTEKPAPIROKRA
(visszatérhető társasági szerinti kisebb részletekben is) bármilyen összegot igen olcsón ad
Kováry Armin
bank- és váltóügynök
székhely: Budapest, V. ker., Ferenclák-tere 9. ércf. Újrákya-palota

Most jelent meg!

Dóczi Lajos Munkái

első végleges kiadásának ötödik és hatodik kötete.

V. kötet:
Beszélyek és Vázlatok II.
Ára füze 4 korona, pompás díszkötésben 7 korona.

VI. kötet:
Schiller Költeményei.
Ára füze 6 korona, pompás díszkötésben 9 korona.
Az első végleges kiadás 10 kötet. Ára díszkötésben 75 kor.

Az egyes kötetek külön is kaphatók.

I. Goethe—Faust	füze 6.—	kor. kötve 9.—	kor.
II. Csók	4.—	7.—	7.—
III. Széchy Mária	4.50	7.50	7.—
IV. Beszélyek és vázlatok I.	4.—	7.—	7.—
V. Beszélyek és vázlatok II.	4.—	7.—	7.—
VI. Schiller költeményei	6.—	9.—	9.—

Előkészületben Utolsó szerelem. e Vegyes párok. e Vera grófnő. e lévő kötetek: Költemények.

A tíz kötet részleffizetésre, valamint az egyes kötetek külön-külön is megrendelhetők a kiadó cégénél:

LAMPEL RÓBERT (Wodianer F. és Fiai)
cs. és kir. udvari könyvkereskedésben
Budapest, VI., Andrássy-ut 21. szám.

